SINGV LARIA DOMI ni Ioannis de Arno no in vtroque iu re memoratu digna, & in re- gno ſatis accõmodata fœliciter incipiunt.

SINGVLARIA

Domini Ioannis de Arnono in vtroque iure memotatu digna, & in Regno satis accõmodata fœliciter incipiunt.

Singulare. I.

ONFESSIO erronea reuocatur etiã ex interuallo dum tamen doceatur de errore: Sed hoc non habet locum quando illa confessio fuit facta in iudicio ex arrupto & absq; deliberatione quia potest reuocari etiam aliter non docto de errore singu. est dictum Do. de sancto Geminia. in. c. sciendum. xxix. dist. refert & sequitur. d. feli. in prohe. decre. super gló. i. in prin. quod dicit esse notandum ad materiam. l. non fatetur. ff. de confes. & c. fi. extra eo. titu. & ne tradas hoc obliuioni quia tibi poterit quottidie inseruire in actu practico maxime in istis personis verbosis & loquacibus atq; leuibus qui nulla præmissa deliberatione confitentur multa ex errore nam postea etiam ex interuallo absq; probatione erroris poterunt illam confessionem reuocare.

Singulare. II.

TV habes in Regno regiam nouellam pragmaticam octauam in ordine incipit quinta die per quã principales tenentur respondere positionibus & negantes illas de quibus verisimiliter notitiam habere possunt ut in exemplis ibi positis tenentur ad pœnam de qua ibi pone ꝙ ipsi principales non negauerunt tamen obscure adeo deposuerunt ut ex eorum responsione non possit veritas ipsa haberi. Quæritur nunquid

per talem responsionem obscuram incurrant adhuc pœnam de qua ibi. ac si positionem ipsam negassent. Dicas ꝙ sic: propter dictum Bart. in.l.ea ff. de con trahen. emptio. vbi testem obscurum equiperat tacenti verum, Nam responderi obscure & nihil responderi sunt paria, vt est text. in.l.de etate.§. nihil interest. & ibi Bar.ff.de interrogato. actio. Et Specu. de te.§. iii.versicu.quid ergo hoc intellige quando positio fuisset clara: sed si obscura tunc excusaretur respondens obscure adeo ꝙ hoc probato potest etiam ex interuallo responsionem reuocare: ita Do. de sancto Gemi. in.§. alias. xxv. dist. quod nota ad dictam pragmaticam.

Singulare. III.

COnsueuerunt mariti morientes facere nonulla legata suis vxoribus si caste vixerint viris mortuis: & vix ecclesiasticæ traditis sepulturæ statim vxores ipse cum dicto Apostoli nubunt in domino, quæ sic nuptæ petunt legata ab herede: heres obiicit ꝙ ipsæ non seruarunt voluntatem testatoris videlicet si caste vixerint: replicant mulieres dicentes se caste viuere cum nupserint vt per Bar.in.l.Mulier.§.cum proponeretur .ff. ad trebel. dicentem ꝙ mulier non desinit caste viuere si secundo nubat per .c. Nicena. xxxi. di. Dic ꝙ heres debet obtinere & non mulieres ita Pe. de ancha.& Io. de Imo. mordentes Barto. in .c. quod a te. de cleri. coniuga.quia secundum eos repugnat cōmunis vsus loquendi per quem non videntur caste viuere si nubant. & ideo infero ex his non esse necessaria illa verba que quotidie solent apponi in testamento si caste vixerit & vidualem lectum seruauerit: Sed sufficerent ad excludendam illam legato si nubit sola illa verba si caste vixerint ꝑ supradicta ꝙ no.in practica.

Singulare. IIII.

NOn intendo per id quod dicam nunc inuitare te nephandissimum scelestum & blasphemum ad Deum & Beatam virginem & sanctos blasphemandum cum optem mille tibi linguas si haberes potius maliloquas mutilari, q̃ te ad illorum blasphemias in inuitare, sed protestor me hoc dicturum contra nonnullos miseros iudices qui sitientes potius sanguinem humanum & affectantes videri iusti cum non sint vltra modum seuiunt in subditos: & multos vidi huiusmodi diebus meis. Tu habes pœnam mutilationis linguæ propter blasphemiam Dei & Beatæ virginis per constitutionem blasphemantes sub Rubrica de blasphemantibus Deum & virginem Mariam quæ pœna extenditur etiam ad blasphemantes sanctos per alias moderniores pragmaticas in Regno. obmittamus pœnam vltimi supplitii de iure auctenticorum, vt in auctentica vt non luxurien.con.natu.& aliam inductam de iure canonico vt in.c.statuimus.extra de maledi.pone ꝙ tu scelestus maliloqua lingua in hoc prorupisti Maledictus sie Dei vel al dispetto de Dio: nunquid propter hoc debeat tibi lingua mutilari quilibet diceret ꝙ sic.per.c.i.extra de maled.In contrarium est veritas. Nam ex cõmuni vsu loquendi ista sunt verba potius iniuriosa q̃ maledictio per.l.quotiens.§.si quis nomen.ff.de heredi.insti.secundum intellectum glo. & ita in dicta constitutione & pragmaticis quæ sunt statuta non omnis contumelia est blasphemia sed maledictio istud est elegans consilium Bal.incip. In nomine Domini, An dicatur maledicere refert & sequitur Feli. in prohe. decreta in .iii. col. in fi. Et sic poteris euadere amicum tuum ne sibi lingua mutiletur. sed poterit aliter extra ordinem puniri.

Singulare. V.

VOlo tibi tradere vnam doctrinā elegātem & singu larem p quā magnū tibi poteris honorē & cōmodum comparare Tuscis q in regno vt plurimum viuitur iure Longobardo & mulieres sic viuentes non poterunt contrahere absq; presentia mundualdorū pone q cōtrahunt & dicitur in instrumēto talis mulier iure longobardo viuēs promisit hoc & hoc sempronio presente tali mundualdo quero abs te nunquid per hæc verba presente tali mundualdo importetur q ipse mundualdus intellexerit q promiserit mulier nam alias non valeret quod fecit Tu diceres q sic. Nam verbum præsens includit sensum & intellectum per.l. diem proferre.§. coram.ff.de arbi. vbi idem tenet Bar.& idem Bar. in.l. heredes palam.ff.de testamen.& Bald.in.l.i.de erro.aduo. propter glo.ibi in versi. præsentibus.& Bal.in.l.si non speciali post prin.C.de testa.& But.& Imo.in.c.super eo.de testi.cog.per illum tex.in versi. qui interfuerunt. Tamen in contrarium est veritas, dictum est Gemi.in.c.in patris.ii.q.i.vbi dixit quod si statutum requirit præsentiam oportet probari quod præsens intellexerit. Et ideo dixit Bal.in.l.ii.§. voluntate.ff.solu.matri. & in.l.si sine in.ii.q.C. ad velle.& in.l.si .§. necessitate. C.de bo.que li.q vbi quis vult probare aliquem consensisse actui non sufficit q probet eum interfuisse: quia potuisse esse præsens & tamen non intellexerit quid ageretur & lex longobarda & constitutiones de mundualdis loquentes sunt stricti iuris & possunt adaptari ad statutū vide in repertorio And.de Yser.in constitutionibus Regni in versi. villani.in fi. ergo de eis iudicatur, vt de statutis.Et ideo facias apponi i instrumēto præsente tali Mundualdo & intelligente & prædictis consensum & auctoritatem præstante.quod no.

Singulare. VI.

SVpra in secundo singulari in ordine fuit allegata ad alium effectum responsoria nouella pragmatica in cip. Quinta die per quam tu habes ꝙ īfra certū terminū de quo ibi debent fieri positiones hinc īde ꝑ vtrāq; partem, ego quero abs te nunquid potest lapsum dicti termini si emergant noue positiones & articuli debeant adhuc admitti, tu diceres quod non per tex. dictæ: prag maticæ, in contrarium est veritas, dictum est Do. de san. Ge. in prohe. decreta. quem ibi refert & sequtur Do. Feli. in fine vltime col. quod no. ad intellectum dicte pragmaticæ.

Singulare. VII.

VOlo tibi cōmentare adhuc supradictam respōsoriam pragmaticā quinta die in qua dicitur ꝙ positiões debēt esse simplices & nō captiose ego quero abs te de illo verbo simplices. respōdeo. i. sine ambiguitate: vel obscūritate dictum est Lud. Ro. in. l. i. §. si quis simpliciter in prima col. ff. de verbo. obliga. vbi alle. tex. in. c. i. in versi. simpliciter. extra de sum. tri & fi. catho. reputans istā inuestigationem esse vtilem propter statuta que dicunt vt positionibus respondeatur simpliciter & tu loco statuti no. ad dictam pragmaticam.

Singulare. VIII

TV habes constitutionē regni puritatē sub rubrica de sacramēto prestan. a baiulis & camerariis ꝙ camerarii & baiuli quorū loco sunt isti domini & barones & eorū officiales nostri tēporis debēt iurare se iudicaturos in regno secūdū cōstitutiones regni & ī earū defectu ꝯm cōsuetudines approbatas ac demū ꝯm iura cōmunia lōgobarda videlicet & communia modo dicti iudicis transgresse sunt dicta iura ex aliqua causa, quero abs te nunquid propterea sint periuri. Tu diceres ꝙ

sic per illum tex. in contrarium est veritas dictum est Bal.in.l.quid ergo.§.pena grauior.ff.de his.qui.no.in fa.propter originale & singu.dic.Inno.in.c.i.de consti/tu. quod no. tu qui vis esse iudex vel assessor. & intel lige hoc pcedere quãdo superior nõ posset adiri & peri/culum esset in mora per id quod dixit singu.Inno.in.c. venerabilem.de elec.vbi dixit quod etiam iuramento licito potest quis contrauenire propria auctoritate imi/nente necessitate ineuitabili & sequuntur docto. ibi & Bald.in.l. non dubium.C. de leg.secundo ꝙ illa causa propter quam transgrediuntur dicta iura exprimatur ẜm Ludo.de rosa.in consi.cccclxxxiii.incip. dubitatur primo in penul.col.alleg. Old.in consi.cclxxxvii.ẜm eũ. Nam istis concurrentibus possent iura predicta transgre di alias non propter dictum Bal.in auc.hodie.C. de iu/di.dicentis minores magistratus & potestates terrarum non posse transgredi leges vel statuta propter emergen tiam casuum cum iurent præcise statuta ideo debent ea tenaciter obseruare, nec ab eorum forma recedere: quod no. ad excusationem iudicum & assessorum in sindicatu.

Singulare. IX.

MVlte sunt prouisiones penales in regno contra re ceptatores bannitorum: modo tu receptasti ali/quem notorie bannitum. Et vocatus ad penam soluendam excipis de ignorantia dicti banni. Et petis deferri tibi iuramentum ad tuam innocentiam probã dam asserens ignorantiam posse proprio iuramento pro bari. Quero abs te nunquid sis audiendus. Tu diceres ꝙ sic propter glo.ordinariam.in regu.Præsumitur de re gu.iur.in.vi. & tex.cum ibi alleg. in.c.fina. qui matr. accusa. pos. in contrarium est veritas dictum est no. Bar. in .l. omnes .ii. C. de agri. & censi. lib.xi.vbi di/

cit ꝙ receptans ignoranter illum qui notorie est ban-
nitus non excusatur ratione suæ ignorantiæ quod no.
quia nunc habeo de facto.

Singulare. X.

PRæcedentibus non incongrue & illud annecten-
dum duximus: in regno fuit bannitus & demum
foriudicatus quidam iuuenis qua propter impune
poterat interfici stante sua foriudicatione cum fuerit
effectus hostis patrie iuxta constitutionem Regni pe-
nam horum de forbannitis. & foriudica. modo iste iu-
uenis sic bannitus: & foriudicatus tolleratur in ciuita-
te. Et anteq̄ sit de banno: & foriudicatione cancella-
tus fuit interfectus quero abste an impune potuerit in-
tefici. quilibet prima facie diceret ꝙ sic per constitutio-
nem predictam penam horum. In contrarium est ve
ritas, nam talis tollerantia in ciuitate prestabat ei secu
ritatem tam & si de banno nondum fuisset cancella-
tus dictum est singu. Sali. in. l. nullus. C. de iudi. & se-
quitur Io. de ana. in. c. sicut. in. v. col extra de iudi. di-
cens hoc esse singulare dictum. & se vidisse seruari Bo-
noniæ. Et no. hoc quia sepe occurrit de facto.

Singulare. XI.

SEpe occurrit de facto ꝙ aliquis qui commisit ho
micidium: obtinet de eo indulgentiam a prin-
cipe. Et posito ꝙ talis indulgentia alias de iu-
re potuerit fieri quia ex parte concedentis & indul
gentis concurrant requisita, tamen homicida non ex
pressit indulgentiam sibi factam de alio homicidio:
ego quero nunquid indulgentia secundi sibi opitule-
tur in aliquo. Tu diceres ꝙ sic: nam præsupposita
dicta indulgentia iusta & ex iustis causis facta, vide
tur ꝙ sibi debet opitulari in contrarium est ve-

ritas in casu nostro dictum est Guil. de Cu. in l. iii per illum tex. C. de epi. aud. vbi dixit ꝙ qui semel habuit gratiam de vno homicidio quod cōmiserat deinde obtinuit secundam gratiam pro secundo homicidio non valuit secunda quia tacuit de prima. Et per hoc dicit And. siculus in. c. super literis. in. xxxiiii. col. de rescrip. se vidisse Bononiæ decapitari quendam non obstante gratia: quam obtinuerat tacito de primo homicidio & ideo sis cautus vt semper in secunda indulgentia facias mentionem de aliis habitis & obtentis aliter nihil te obtinuisse existimes.

Singulare. XII.

COmmunis est conclusio & vulg. docto. ꝙ priuilegium per contrauentionem perditur, quia videtur quis illi renuntiare. hoc non habet locum quando tale priuilegium esset concessum ecclesie uel pio loco: nā per contrauentionem non perditur. Nisi decurrat spatium. xl. annorum: dictum est singu. Inno. in. c. accedentibus. de priuile. quod dictum pro singu. exclamat & sequitur Panor. in. c. pro illorum. ex tra de præben.

Singulare. XIII.

QVidam prætor qui male se gesserat in prætura & multos offenderat cum staret in sindicatu habuit vnam alapam in facie a quodam ciue: ego quero qua pena iste percussor venit puniendus? tu diceres ꝙ pena capitis propter dictum Bal. in. c. i. de pace iur. fir. in vsi. feu. vbi dixit ꝙ dans alapam officiali debet decapitari: pro quo facit: nam potestas qui est in sindicatu ita debet honorari sicut si esset in officio ita inquit Bal. l. nec quicq̄. §. proficisci. in. vii. q. principali. ff. de offi. pro con. In contrarium est veritas. Nam debet puniri pena arbitraria que non extendatur ad mortem per id quod dicit Bal. in. l. tribunus. in prin. in. ii. no. per illum tex. ff.

de testa.mili.vbi dicit quod si statutū dicit quod quicū
q offenderit potestatem puniatur pena capitis debet in-
telligi de eo qui est in officio nō de eo cuius officium est
finitum licet sit in ciuitate:& hoc manda memorie vt sci
as adiuuare amicum tuum quod intellige in officiali q
nō habuit manus mundas vt per Paridem in sinducatu
sub rubrica de offi.sindicatorum in.x.col.secus si mun-
das quia tunc capite punitur offendens vt ibidem p eū.

Singulare. XIIII.

SCis q dixi tibi supra in versi.singulari q in regno vt
plurimum viuitur iure lōgobardo per mulieres que
sine mundualdis non possunt modo aliquo cōtrahe
re:quero abs te de quibus contractibus intelligitur: re-
spōdeo de contractibus dānosis non de vtilibus per tex.
in.l.neq.C.de contrahen.& commi.stipula.quem repu
tat tenendum menti Bald. ibi ad statuta quæ dispo-
nunt q contractus mulierum non valeant sine presen-
tia propinquorum nam talia statuta intelliguntur de
contractibus damnosis non de vtilibus, quod no. ad
actum practicum.

Singulare. XV.

STante supradicti iuris longobardi dispositione vt
mulier sine mundualdis nequeat contrahere. Nun
quid possit adire hereditatem sibi delatam si est si-
ne onere absq interuētu mundualdorum: tu dice-
res q non cum possit esse damnosa:sicut dicimus de pu
pillo qui non potest adire hereditatem sibi delatā absq
tutoris auctoritate.vt in.§.neq insti.de aucto. tuto. In
contrarium est veritas:& q possit adire sine mundual-
dis ita Ang.Imo.& Moder in.l.mutum.ff.de acqui.he
redi.& Rapha.cuma.in.l.more.eo.tit.dicit tamē,Pau.
de castro in.d.l.mutum.q alias habuit istum casum de
facto Florentie,& q ita consuluit,sed non potuit tan-

tum clamare ꝙ iudex voluerit pro eo ferre sentētiam qa nesciuit tunc allegare decisionem Ang. Vnde māda memoriæ & adde ad p̄cedens.

Singulare. XVI.

ETiam precedentibus duobus singularibus & illud conuenire videtur. Citatus est mundualdus ad p̄standum consensum requisitum de iure longobardo in contractibus mulierum nunquid possit comparere per procuratorem? tu diceres ꝙ sic per regulam .l. in pecuniariis. C. de procu. vbi habetur ꝙ regulariter quilibet citatus in re ciuili potest per se vel per procuratorem comparere: in contrarium est veritas ita Bald. in .l. i. in vlti. col. C. qui admi. & Ang. in .l. titius. ff. qui. mo. pig. vel hipo. sol. Butri. & Imo. in. c. cum consuetudinis de consue. Panor. in. c. cum parati de appel. Ludo. de roma. in. d. l. i. C. qui admitti possēt tamen iste consensus prestari per nuntium vel per epistolam s̄m Bar. in .l. filius familias ad finem. ff. de dona. & plenius in .l. fi. §. necessitatem in vlti. q. & ibi Cy. in. iii. col. C. de bo. que lib. Bar. in .l. i. C. de decu. li. x. & i. l. si qs mihi bona. §. iussum. ff. de acqui. here. Cy. & Bal. in aucten. causa quæ fit cum monacho. C. de epis. & cle. Spe. & Io. And. in tit. de acto. §. i. versi. sed nunquid pater per epistolam & est glo. in .l. si cum dotem. §. si patri & ibi moder. ff. solu. matri. quod no.

Singulare. XVII.

GEneraliter in regno solent municipia habere priuilegium, ꝙ in denuntiis & querelis habeat locum penitentia etiam post litis contesta. infra triduum vel saltem ante litis contestationem infra triduum post expositas querelas, quero abste si consanguineus querelauit consanguineum, & elapsum est triduum. nunquid adhuc admittatur penitentia: tu diceres ꝙ non,

nam uigore dicti priuilegii taxatus est terminus.infra quem admittatur penitentia, ergo ab eo non est recedendum. In contrarium est veritas: & q ipse consanguineus potest non obstente dicto triduo elapso quandocunq facere penitentiam, quousq iudici non sit probatum, dictum est sing.Cy.in.l.1.alias.ii.C. de aboli. quod no.quia millies practicaui & obtinui.

Singulare. XVIII.

SEpe accidit de facto, q cum est delegata causa in aliqua ciuitate pars altera solet allegare omnes doctores de ciuitate suspectos: ego quero abs te nunquid possit. Tu diceres q non, quia videtur hoc facere in fraudem per id quod no. Bal. in.l.hoc modo per illum tex.ff.de condi.& demonstra.contrarium singulariter tenuit Albe. de rosa.magnus practicus in secunda parte statutorum,q.centesima. Incip.an autem quis possit dicere omnes iudices &c. Vbi dicit: q vidit seruari in practica omnes sapientes vnius ciuitatis posse vt suspectos recusari: & hoc tene in practica propter auctoritatem Albe. quod dictum corroboro tali fundamento. Nam de facili poterunt inueniri alii iudices & ista est ratio: quare minor suspitio est sufficiens ad repellendum iudicem tanq suspectum q ad repellendum testem, glo. est in.c.cum.R.canonicus in ii. glo. de offi.deleg.& glo. & Inno. in.c. insinuante in glo.i.de offi.deleg. & Bald.in.c.de causis in.ix.col. eo. titu.

Singulare. XIX.

VOlo tibi dicere vnũ de pane, & honore lucrando, in causa criminali fuerunt producti plures & plures testes isfames, & nõ itegri: vel i causa ciuili ardua que criminali cõparatur: qro an ex dictis testib⁹ sic ifamibus possit reus cõdemnari: tu diceres q sic, nã numerus

videtur supplere propter glo.not.in.l.iii.§.i.i versicu. numerus: & ibi magis in spetie Iaco. butri.ff.de testi. tene contrarium. Nam testes infames in causa criminali vel ciuili ardua non faciunt plenam probationem etiam si essent plures secundum Bal.in.c.ad nostrã de proba.per tex. quẽ ad hoc reputat sing.in.c.licet causam.§. quidã vero.in versi.plurimi.de proba. Et sic obtinebis victoriã cum ingenti honore & gloria ac lucro.

Singulare. XX

Citatus fuit Nuntiolus quidam sic vocatus, per quẽdam nuntium literatorie destinatum, rettulit ipse nuntius se citasse etiam in presentia duorum testium. Nũtiolus nõ comparuit qua propter fuit effectus cõtumax & vigore dictæ eius contumaciæ fuit processum ad multos actus contra eum tanq̃ contra cõtumacem, comparet tandem ipse Nuntiolus & petit reuocari omnia contra cum gesta dicens se nunquam fuisse citatum. Nuntius qui citauit vel est mortuus vel est functus officio suo. Iudex dicit ego habeo relationem nuntii per quam apparet citatio facta & nuntio credendum est de actu citationis per id quod habetur in.c.cum parati.de appel.& in consti.regni citationis litere de assigna.lite. citato. replicat nuntiolus hoc esse verum quando nuntius ipse retulisset cum iuramento se citasse, queritur quid iuris dicas ꝙ non creditur ipsi nuntio sine iuramẽto dictum est elegans Ang.in Repe.l.si vacantia in.v. col.C.de bo.vacan.lib.x. vbi dicit ꝙ si ex forma statuti deber stari simplici versi.accusatoris vel nuntii aut denũtiatoris licet statutum dicat simplici dicto tamen intelligitur ꝙ debeat iurare per.l. Theopompus.ff.de do. preleg. quam ad hoc reputat sing. sequitur do. Alex. in consi.cccxxxvi. Incip clarissime domine Vicarie in.iii. col. quod no. quia sic poteris destruere quicquid factũ

est per iudicem & ideo facias apponi in relatione iuramē tum per predicta hoc verum nisi Nuntius a principio iurasset per no.p glo.in.d.c.cum parati.quia tunc sufficit.

Singulare. XXI.

SVnt vocati duo mūdualdi vt consentiant cōtractui mulieris discordant ī cōsentiendo contractui: quid fiet. Respondeo iudex se interponet & supplet ita Bar. & moder.in.l.si cum dotem.§.eo autē tempore.ff.solu.matri.Panor.in.c.tue.de cleri.non residen.quod no.

Singulare. XXII.

VOlo tibi narrare vnum quod alias in contingētia facti fecit mihi magnum honorē apud dominos de Rota in curia Romana immo eos adduxit in admirationem. Quidam presbyter de Santo seuerino cōmisit assassinium, qua propter alius præsbiter de cōsilio meo impetrauit sibi illius beneficia in vrbe Roma. domini nolebant ei expedire prouisionē dicebant enim beneficia nō vacant ipso facto sed requiritur ꝙ priuetur per sententiam. Qua propter clientulus meus rescripsit ad me legētē tūc Salerni ex vrbe: ego dixi verū est ꝙ nō ē priuatus ipse facto p homicidiū simplex iuxta originalem doctrinā Inno.in.c.cum nostris de concessio.prebē. Ex quo doctores dant cautelam vt ante priuationem renūtiet alicui amico suo, sed in casu nostro eramus in Assassinio qđ est delictū q̄lificatū. Qua ꝓpter erat priuatus ipso facto per tex.no.in.c.i.ad finē de homi.lib.vi.ī versi.ipso facto: & allegabā ad hoc Do. Feli.in.c.inquisitionis in.i.col. in fin. de accusa. & domini statim viso Do. Feli.in dicto loco expedierunt clientulum, & hoc multum placuit excellentissimo Domino meo domino Iancolæ de vicariis: & patri meo obseruandissimo.

Singulare. XXIII.

SEpe audiui istos fratres Prædicatores & alios reli-

giosos dānare quo dāmodo vitam doctorū aduocato-rum & iudicū & dicunt & predicāt eorū vitā esse pericu-losam & damnatā: sed tu respōdeis & dic cū hostiēse ꝙ recti iudices & aduocati vtētes legibus prout debēt me-liorem vitā ducūt quam fratres prædicatores & alii reli-giosi dictū est Host. in prohe. summe in. iiii. col. refert & sequitur Alb. de rosa. in. l. p diuersas. C. māda dictū cō-mēda memorie vt scias respondere istis cucullatis.

Singulare. XXIIII.

FVi inquisitus de homicidio vel de quo vis alio deli-cto nō curo facio defensiones meas & articulos: sug qbus testes mei examinati deponūt p verbū credo, q̄ ro abste an plene pbēt: tu diceres ꝙ nō p legem testiū. c. de test. glo. & Bar. in. l. ii. §. idē labeo. ff. de aqua plu. ar. In cōtrariū est veritas nā plene probāt ita singu. Bar. i cō si. suo incip. Raynutius quē seqtur Alexā. in cōsi. lxxvi. incip. visa inquisitione formata cōtra fortunatū. ad fin. in cōsi. cix. incip. visis & vt oportet cōsideratis omnibus in. ix. colū. Vnde ego memor huiusmodi semp aduerti i actu practico & obtinui, quare no. etiā tu i practica.

Singulare. XXV.

ETiam precedētibus & illud cōuenire videtur, si ad meā defensionē i causa criminali produco testes do-mesticos nūquid plene probēt: tu diceres ꝙ non sed iudex arbitrabitur quāta sit eis fides adhibenda ar. l. iii. versi, tu magis scire potes. ff. de testi. Tene ꝙ plene pbāt in mei fauore dictū est sing. spec. i titu. de inquisi. §. i. ver si. sed nunqd & sequitur Io. de Ana. in cōsi. lix. incip. vi-sa inquisitione formata. & ideo sis cautus vt semp pdu cas testes domesticos si potes q prōptiores erūt cū verita te tamē ad deponēdū pro te & de hoc nunq̄ si sapis obli uiscaris.

Singulare. XXVI.

Nos

NOs habemus constitutionem regni in aliquibus sub Rubrica de successio.filio.comitum vel baronum.ꝙ extantibus masculis filia femina non succedit,sed debet maritari de paragio ergo a cõtrario sensu masculis nõ extãtibus bene succedit filia femina: & hoc est cõforme cũ dispositione iuris communis.l.maximum vitiũ.C.de libe.prete. vt exclusis alus agnatis vlterioris gradus ipsa succedat.Nunquid certa parentela siue familia possit inducere cõsuetudinem quod extãtibus agnatis etiã vlterioris gradus filie femine quantumcunq; proximiores excludãtur.Dicas ꝙ sic inspecto iure cõmuni sing.est decisio Io.and.potest. Vbertũ de bob. in addi.spe.in titu.de instru.editio.§.cõpendiole versi. sed nunquid dicemus in addi. parua incip. interposuit Vbertus hoc verbũ progeniei.referũt & sequũtur Ang. & Imo.in.l.iii..ff.de testa.Et dicũt quod alibi nõ reperitur:idem tenet ibi Comen.i vna lectura dicẽs quod est singularissimũ verbũ:& ita seruatur in domo Sãseuerina vt dixit mihi semel Illustriss.quõdã Princeps Bernardinus,& ita etiã seruatur ĩ domo columna vt retulit mihi semel etiã Illustrissimus & Reuerẽdissimus dominus Episcopus columna.Nã mortuo Illustrissimo quõdam domino Marcoantonio columna sup̃stite sibi vnica dũtaxat filia successit ei Illustrissimus Prosper columna in toto eius statu cũ onere tradẽdi nuptui illius filiã & talis cõsuetudo nõ reprobatur ex quo p eam melius cõseruãtur agnationes & ista fuit ratio & mens dicte constitutionis regni in aliquibus l.i.§.penul.ff.de ventre insp. & no.hanc decisionẽ sing.vt scias respõdere & consulere istis magnatibus p̃cipue de hoc te cõsulentibus: sed hoc ego putarem procedere inspecto iure communi vt dixi, non autem in terminis dicte constitutionis in aliquibus moueor ad sic dicendum nam non poterit induci con

ſuetudo contra dictam conſtitutionem ĩ aliquibus que non extantibus maſculis: vocat filias feminas ad ſucceſſionem excluſis agnatis cum in regno non poſſit induci conſuetudo contra conſtitutiones regni vbi caſus eſſet deciſus per conſtitutiones vt eſt tex. in pro he.conſti.in fine & patet etiam in conſtitutione regni puritatẽ ſub rubrica de ſacramento preſtando a baiulis & camerariis vbi iudex iudicat primo ſecũdũ cõſtitutiones regni.ſecundo ſecundum conſuetudines tertio ſecũdum iura longobarda quarto & vltimo ſecundum ius Romanum.Et patet expreſſe videlicet non poſſe induci conſuetudinẽ contra cõſtitutiones regni per no.per glo. magnam in verſi.& conſuetudinibus in dicto prohe. cõſtitutionum regni,ſaluarem tamẽ ĩ vno caſu ſupradictã deciſionem ſing. etiam in regno quando talis conſuetudo fuiſſet tanti temporis cuius initii memoria hominum in contrariũ nõ exiſteret quare illa haberet vim cõſtituti.titu.legis & priuilegii vt habetur in.d.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua plu.ar.& p tex.& ibi plenius p docto.i.c.ſup qbuſdã.§.pterea de verbo.ſigni.ꝙ no.

Singulare. XXVII.

ALlegauimus ſupra in.x.ſing. conſtitutionem regni penam horum de forbannitis & foriudicatis ꝙ cum bannitus & foriudicatus ſit effectus hoſtis patrie poteſt impune offendi.Ego quero abſte nunquid iſta offenſio & occaſio fieri poſſit extra territorium bannientis & foriudicantis: tu diceres ꝙ ſic. Nam ſicut excõmunicatio afficit excõmunicatum exiſtẽtem in alieno territorio vt plene per moder. Papieñ.i.l.fi.in.ii.col. in.xi.fall.ff.de iuriſdi.om.iud.ita bannum afficit bannitum extra territorium bãnientis & foriudicantis equiperando bãnum excõmunicationi vt equiperat Panor.in .c.cum voluntate de ſenten.excõi,tamẽ tene cõtrarium

ꝙ non possit impune offendi extra territorium bannien tis & foriudicantis ita Pet. de ancha. in cōmēto c. cano⸗ num statuta de consti. in. xvii. car. versi. iii. principaliter immo. in clemē. Pastoralis i. iiii. colū. de re iudi. & Bal. i Repertorio Inno. in versi. excōmunicatio. in. xii. q. Nō obstat illud de excōmunicatiōe. Quia illud ideo est. Nā excommunicatio non fit circa corpus vt bānum. Sed cir ca animam que non circumscribitur loco glo. est in. c. episcopum. x. q. ii. Inno. & alii i. c. fi. de foro compe. Sed hodie in regno forte non procederet supradicta decisio. cum per moderniores pragmaticas prospectum sit vt bā nitus ab vno iudice & foriudicatus sit bannitus & fo⸗ riudicatus ab omnibus. Et ista attenta ratione posset dici hūc foriudicatum debere pertimescere mortē vbiq; vnde no. & manda memorie.

Singulare. XXVIII.

NOlo propalare quēdam Archidiaconum cuiusdā cathedralis ecclesie; sed dicam factum tantum: ipse venerat in tantam audaciam & presumptio⸗ nē vt vellet preferri Generali vicario Episcopi, cui ego re spōdi & si ꝯsuetudo etiā extaret vt ꝑferretur vicario Epi scopi: illa nō valleret ſm Panor. in consi. xxi. incip. viso dubio de quo queritur quo viso in fonte statim obmutu it. Quare no. tu quis es Vicarius Generalis Episcopi vt scias tuam dignitatem defendere contra aliquos Ar chidiaconos temerarios & arrogātes.

Singulare. XXIX.

VOlo tibi i mediū adducere q̄dā cautelā quā si tu sci ueris practicare cōsequeris ingētem honorē & glo riam cū lucro. Quidam inquisitus de causa crimi nali pendente inquisitione quia erat laicus: effectus est clericus vel sequuta condemnatione non curo, volebat declinare forum seculare & se remitti ad iudicem ec⸗

clesiasticū iuxta.c.si iudex.laicus de senten.excōi.lib.vi. clarū est q̄ nō debebat audiri vt p Bar.& alios in.l.cum. quedā puella.ff.de iurisdi.om.iud.& in.l.i.ff.de penis. vnde iste inquisitus quia fecerat votū clericatus,& intrā di religionem antequā delictum committeret declina bat forum seculare. Ego quero nunquid debeat audiri dico q̄ sic quasi votum illud trahatur retro.ita singu.te net Bald.in.l.i.C.an ser.ex suo fami.quod ē valde no. maxime quia de hoc staretur iuramēto suo an votū emi serit ante cōmissum delictum:sicut stari debet iuramen to de aliis que depēdent a voluntate vel cōsciētia nostra glo.in.§.alie.vbi plene per Inso.insti.de actio.& glo.in. c.significasti.secūdo de homici.referunt & sequūtur mo der. Papien̄.in.d.l.cum quedam.in.ii.col.in.fi.quod no.in practica vt dixi.

Singulare. XXX

VVlgata cōclusio est,& trita q̄ si quis timet offendi in persona pōt implorare officium iudici, ⁊ eo me diante cogere aduersarium vt sibi prestet securita tem de eo nō offendendo.l.denuntiamus.vbi Bar.C. de his qui ad cu.cōfug.no.Bar.per illū tex.C.in quibus cau.colo.lib.xi.idem Bar.in.l.capitaliū.§.ad statuas.ff. de pēnis. Sed quero abste quid si processisset culpa mea puta quia ego offendi te vel vulneraui.Respōdeo q̄ ad huc possum hoc petere ita sing. Bar.in.l. qui bona.§.si quis iuxta.ff.de dam.infe. Item q timet offendi ab ali quo potest petere a iudice vt sibi prestet familiam que eū associet p glo.sing.i.l.fin.C.de eroga.militaris āno.lib. xii.Bar.in.l.sanctum.ff.de.rer.di.quod no.quia vidi quandoq; practicare.

Singulare. XXXI.

DEdi tibi animalia mea custodiēda venis ad me:& defers pelles corū asserēs ea fuisse mortua: q̄ro abs

te nunquid hoc sufficiat, tu diceres φ sic & φ per delationem pelliũ probetur de interitu eorũ in cõtrariũ est veritas. Nam non sufficit probare interitũ: nisi etiã probes casum fortuitũ dictũ est Bal. in. l. cũ ita. §. species ad fi. ff. de lega. ii. Et iste casus fortuitus cõsideratur quando forte esset mortalitas vel similis sequitur domi. Alex. in cosi. ccxcix. incip. in causa & lite vertente inter Ludo. no. quia vidi millies de hoc litigari.

Singulare. XXXII.

SEpenumero i superioribus meminimus φ mulieres iure longobardo veniẽtes non cõtrahunt absq; mundualdis. quero abste nunquid si ex post facto interueniret cõsensus validetur ille cõtractus. Dic φ nõ quia tales cõtractus fuerunt ipso iure nulli a principio ita in terminis decidit Bal. in. l. 1. i antepenul col. per totã. C. qui admi. vbi cõcludit φ stãte predicto statuto nõ sufficeret φ postea predicti cõsanguinei & mundualdi ratificarent nisi fieret incõtinẽti quia que incõtinẽti fiunt vidẽtur in esse. l. lecta versi. dicebam ff. si cer. peta. & illam doctri. Bal. sequuntur Pau. de cast. & domi. Alex. in. l. si cũ dotem. §. eo autem tempore. ff. solu matri. & domi. Alex. in. l i. §. fuit quesitum. ff. ad trebel. Anto. de butri. & Imo. in. c. cũ consuetudinis de cõsue. & Cardi. Zaba. in. c. fi. de maio. & obe. ideo no in practica.

Singulare XXXIII.

DIctat regia nouella pragmatica incip. qui in cã principali sub Rubrica de expensis soluẽdis: φ nõ admittitur appellãs ad appellãdũ a sentẽtiã quãdo in causa nihil posuit vel probauit quia videtur hoc facere magis ad differendum quã φ credat iustam causam prosequi nisi prius expẽsis cũ effectu solutis in quibus succubuit vt ibi latius habetur. Quero modo abste. Pone φ expẽse nõ fuerũt petite ꝑ parte nũ

quid talis appellatio adminiſtratur: tu diceres ꝙ non qa illa pragmatica videtur tradere formam a qua non eſt recedendum.c.cum dilecta de reſcrip.l.diligenter.ff.mã da.tene ꝙ valeat per tex.no.in.l.peto.§.fi.verſi.ꝙ ſi cau tio non fuit deſiderata ff.de lega.ii.per quem tex.no. Pau.de ca.ibi.ad fi.ad ſtatutum ꝙ qui appellat a ſenten tia vel petiit reſtitutionem in integrum debet cauere cum fideiuſſore de reſtituendis expenſis, & aliter proceſ ſus factus nõ teneat, certe ſi talis cautio nõ fuit petita p aduerſarium, & ſic nec oblata valet proceſſus qa tale ſta tutum intelligitur ſi cautio fuit petita & nõ preſtita: & dicit Pau.de caſt.ꝙ eſt tenẽdum mẽti quia pluries vidit de facto ſequitur do. Alex in cõſi.cccclxxix.incip.viſis narratis in themate: debẽt ergo expenſe peti, quod no. ad intellectum dicte regie pragmatice quia quoti die.

Singulare. XXXIIII

NOn incongrue annectẽdum & illud duximus pre cedenti ſingulari: Nos habemus.l.ſancimus de iu re congrui ſine protemiſeos per quam vicinus cui illud ius competit ratione vicinitatis debet infra illũ ter minum de quo ibi ſoluere iuſtum preitium &c. Pone ꝙ pars que emit nõ petit illud pretiũ ſed ſtat ſemper in fini bus nõ reſtituendi fundũ, quero nũquid vicinus vel etiã cõſanguineus admittatur ad ius illud proſequendum quod ſibi cõpetit ratione vicinitatis vel cõſanguinitatis abſq; eo ꝙ ſoluat vel offerat pretiũ qlibet diceret quod nõ ſed quod tenetur ſoluere vel ſaltem offerre ⁊ ita com muniter ſolet obſeruari. In cõtrariũ eſt veritas & quod niſi petatur pretiũ per emptorẽ ſemper vicinus admitti tur ad ius ſuum proſequendũ vel conſanguineus ad hoc adduco.l.iulianus.§.offerri.ff.de actio.emp.tex.enĩ ibi dicit offerri debet ptiũ ab emptorẽ: itelligitur ſi petatur a

parte & sic verbum precisum a lege debet intelligi si petatur. secundum Bald. in. l. ii. C. de his que sub mo. & in. l. i. c. ne licet. ter. pro. & in. l. si traditio in. iii. q. C. de actio. emp. & in. l. i. i vlti. col. C. de vsufru. leg. quod no. quare sic poteris adiuuare amicum tuum, cui competit eius prothemiseos absq; eo quod offerat pretium. Nam poterit prosequi ius suum si pretium nō petatur ab emptore & istum passum forte nō inuenies positum ab afflicto in suo tractatu iuris prothemiseos & est quottidianus.

Singulare. XXXV.

SVpra in. xxxvi. sing. fuit allegata cōstitutio regni in aliquibus de succes. filio comi. vel baro. per quā tu habes ꝙ extātibus masculis filie femine non succedant, sed quod debeāt maritari de paragio, ego q̄ro abs te quantū erit istud paragiū. Dicas quod nō erit minus quā sit legitima que cōpetebat ipsis filiabus feminis per tex. no. in aucten. Res que. C. cōmu. delega. per quem tex. Saly. ibi in. ii. no. & fulgo. no. quod stante statuto quod extātibus masculis filie femine nō succedāt patri ab intestato sed debeāt maritari arbitrio propinquorū. Certe propinqui non possunt arbitrari minorem dotē quā sit legitima. quod no. perpetuo ad intellectum dicte constitutionis: quia sepius vidi dubitari quantum erit istud paragium.

Singulare. XXXVI.

TV habes tex. i c. cū Ioānes de fide istru. vbi dicitur, ꝙ iudex pōt q̄ndocūq; iterrogare ad veritatē ipsā indagandam ex officio etiā potest cōclusum in causa & in causa summaria vt est hodie in regno per. c. detestantes & per regiam nouellam pragmaticā primā i ordine i cip dispēdia litiū etiā ad istantiā partis vt est glo. reputata sing. i versi. iterrogabit in cle. sepe de verbo. signifi. ego

quero abs te nunquid ista interrogatio possit fieri ad finē fundādi nouam intētionem partis: an vt declarentur iā deducta: tu diceres quod sic p id quod dicit Bal. in. l. i. C. vt quę desunt aduoca. vbi dicit ꝙ cōclusio fit partib⁹ & nō iudici. Sed ante poterat interrogari ergo & post & videtur text. in. c. pastoralis in fi. de cau. pos. & pro. In cōtrarium est veritas dictum est Inno. & est additio. in. d. c. cū Ioannes, vbi dicit. ꝙ ad declarationem iam actorum, nō autem nouarum rerū interrogare potest, & ibi Cardi. zaba. dic. t in. ii. colū. no. hoc dictum Inno. quia vidi multos reputatissimos doctores errare in hoc pro quo dicto consuluit idem Car. in consi. suo. lxxii. incip. sigillatim ad singula tene menti quia multoties contigit de hoc dubitari.

Singulare. XXXVII.

TRitum est illud dictum ꝙ interlocutoria potest cōtrario imperio reuocari iuxta. l. quod iussit. ff. de re iudica. & in. c. cum cessante extra de appella. sed hoc nō habet locum quādo illa interlocutoria fuisset bis cōfirmata quia per binam confirmationem effecta est irreuocabilis ſm glo. in versi. super ea. in fi. in clemen. fi. de appella. quam no. contra illos qui habentes interlocutorias cōtrarias: tametsi fuerint cōfirmatę semper petunt illas reuocari. & millies vidi in facto.

Singulare. XXXVIII.

DIctat alia Regia nouella pragmatica icip. odia litium sub rubrica de cōpromissis inter coniunctas personas ꝙ inter consanguineos & affines vsq; ad quartum gradum ſm ius ciuile cōputandū debeant causę cōpromitti, nūc q̄ro abs te an clericus actor ī foro seculari possit cōpellere ipsum reū ad cōpromissū: an reus ipse possit compellere ipsum clericum actorem ad compromissum, qui libet prima facie diceret ꝙ sic.

Nam ibi dicit ue ꝙ ista exceptio compromissi poterit al legari per alterum ex litigãtibus:siue sit actor,siue reus, & illud quod habetur in dicta pragmatica videtur respi cere ordinem iudicii cui ordini videtur astrictus ipse cle ricus litigans i illo iudicio per ea que habẽtur in.c.quod clericis de foro compe.in contrariu m est veritas. Nã nec clericus potest vt actor cogere consanguineum ad cõpro mittendum:nec reus poterit p viã exceptionis cõstringe re clericũ ad cõpromittẽdũ:no.verbum fuit Bal.i cõsi. cvii.incip.dictat statutum,in.vi.col.in fi.refert & sequi tur Hypo.de marsi in.l.si quis viduã in.x.col.in prin.ff. de q̃stio.in libello meo parue ipressionis qđ no.ad itelle ctum dicte pragmatice quia millies occurret de facto.

Singulare. XXXIX.

MVlti sunt iudices sitientes sanguinem humanũ potius quam iustitiã qui cupiẽtes haberi iusti cũ non sint nolunt pronunciare aliquem esse torquẽ dum quia sciũt ab ista pronunciatione cum p eam infe ratur preiudicium inreparabile in obtentu a diffinitiua posse appellari & appellationem debere admitti. sed vt euitent dictam appellationem procedunt ad torturã il la precedẽte pronũciatione putãtes huiusmodi processũ ad torturam habere vim tacite pronũciationis.Sed ego dico tibi ꝙ malefaciunt.Nam debẽt pnunciare expresse aliquem esse torquendũ ita elegãter Bar.in consi.suo in cip.punctos questionis &c.vbi dicit ꝙ data etiam copia inditiorum non potest procedi ad dationem torture nisi primo pronuncietur per iudicem deueniendũ esse ad tor turam,quod dictum refert & sequitur domi.Fran.bru. in suo tractatu de indi. & tortu.in.ix.car.iiii.col. vbi etiã subdit:ꝙ si fiat pronunciatio indicis:ꝙ deueniendũ sit ad torturam ꝙ a tali pronunciatione,licet sit interlo cutoria poterit appellari per ipsum reum:cum contineat

et dixi grauamen inreparabile alleg. Bar. & alios in. l. ii. ff. de appel. recip. & Bal. in. l. ii. C. de epi. aud. de quo etiam per Gandi. in tractatu suo maleficiorum sub rubrica de questio. & torm. in quarta colū. versi. sed quid de questione de facto Et ꝙ debeat admitti appellatio: ego alego tibi. c. regni incip. si iuste quis appellauerit sub rubrica ꝙ receptatur appellatio a tormentis, quod c. omnes iudices regni deberent pre oculis habere: dicit enim appellationem a tormentis interpositam debere admitti, & iudicem non admittentem accerrime insequitur vide ibi, & no. in actu practico ne erres.

Singulare. XL.

Quod nunc dicam & ille conuenire videtur quod supra. in. xxv. sing. in medium adduximus, ibi enim tenuimus singulariter, domesticos in causa criminali ad meam defensionem productos plenam fidem facere: nunc & illud non incongrue subiiciendum arbitramur sui inquisitus de homicidio: falsus sum me illud commisisse: sed ad meam necessariam defensionē, datur mihi ad id probandum terminus competens produco duos fratres meos: quid deponunt de dicta mea necessaria defensione, quero absq; nunquid plene probent? videtur ꝙ non propter dictum Specu. in titu. de teste. §. i. versi. sed nunquid frater & Bart. in. l. qui testamento. ff. de testamen. vbi dicit, ꝙ licet frater sit idoneus testis pro fratre, tamen minor fides ei adhibetur quam alteri testi idoneo per. l. iii. i. respon. ff. de testi. in contrarium est veritas dictum est Bal. valde solemne in. l. parentes. in princi. C. de testi. vbi dicit ꝙ si dictum fratris prodest fratri, & minime nocet alicui vt cum purgat fratrē de heresi, tenet eius testimonium ita dicit esse tex. no. in. c. literas. de presump. per quem infert ꝙ frater potest producere fratrem in testimonium contra fiscum ad

probādum ꝙ fecit homicidium ad sui defensionem nec per hoc dicitur nocere fisco qui tractat de penali & odio so lucro cum alterius iactura: refert & sequitur domi. Feli.in.d.c. literas.in penultima columna. in principio ibi.quintus casus, quod notatur quia millies poterit tibi inseruire in facto.

Singulare. XLI.

MVltum interest an causa sit criminalis vel ciuilis quia primo casu nō interuenit procurator regulariter.l.penul.§.ad crimen.ff.de publi.iudi.i secūdo sic.l.i.§.vsus cū vulga.ff.de procu.nos habemus cōstitutionē regni varietates penarū, sub rubrica de cōsideratione iniurie tēporis & persona per quā agēs iniuriarū consequitur vnam partem: fiscus vero duas, ego quero abste nunquid ista causa respectu duarū partium applicandarum fisco: sit criminalis, quilibet diceret ꝙ sic vt colligitur ex verbis Bal.in.l.i.in.iiii.col.C.de iudi. sed ego dico tibi quod inspecto iure communi est mixta ſm Anto.de butr.in rubrica.extra de iudi.vt est tex.& ibi no.in.c.tue.extra de ꝓcura.maxime p Immo. si mixta ergo interuenit procuratorum, vt in.d.c.tue.sed ī regno inspecta dicta constitutione est ciuilis glo.est vnica & singu.in.d.cōstitutione in glo.i.in fine.ibi sequens constitutio loquitur quā glo.ego alias allegaui ī cōtigētia facti in causa in qua fuerant facte multe allegationes pro: & cōtra: an in terminis dicte cōstitutionis esset causa criminalis, vel ciuilis: vnde no.& māda memorie perpetuo.

Singulare. XLII.

MVltotiēs in precedentibus singularibus meminimus ꝙ in regno mulieres iure longobardo viuentes nō possunt cōtrahere absq; presentia mūdualdorū: quero abste nūqd absq; illis possūt facere donationē causa mortis. Tu diceres ꝙ sic, nā videtur accedere te

ra cōmissa in contractibus, nam potuit cōtrahere absq; mundualdis, quatenus alteri obligata fuisset: non autē quatenus alter sibi obligatus fuit, vt pbatur in.l Iulia- nus.§.penul.ff.de actio.emp.facit.l. non eo minus.C. de procu.ita in specie consuluit Panor. in cōsi.suo.xxii. incip.in nomine Saluatoris eiusdem Matris Amē.in se cunda columna in primo volumine, et hoc no.

Singulare. XLVII.

TV scis quod causę per summum Pontificē nō com mittuntur nisi habentibus dignitatē.c. statutūm §.sancimus de rescrip.lib.vi.modo summus Pon ti.cōmisit causā archiepiscopo Salernitano sub istis ver bis: venerabili fratri nostro archiepiscopo Salernitano Capue cōmoranti &c.Ego quero abs te: nunquid possit cognoscere extra diocesim. Salernitanam : & sic Capue de huiusmodi causa, tu diceres quod non: quia ī dubio nō videtur deputatus extra locū sue diocesis: vel digni- tatis: vt in.d.c.statutū.§.in nullo: in cōtrarium est veri- tas, qa illud nō habet locū, quādo in literis est facta mē tio de residētia: vt in casu nostro: poterit ergo Capue co- gnoscere: casus est quē abbas.ibi ī primo no.dicit eē ppe tuo no.& se nescire alibi i.c.si.de re.pmu.& adde Old. ī cōsi.cclxxxiii.vbi etiā dicit: quod Papa cōmittēdo cau sam monacho: videtur secum dispensare: quod no.ad materiam.d.c.statutum.§.in nullo.Et manda hoc me morie: quia quotidie fiunt cōmissiones Episcopis alibi residentibus quam in diocesibus propriis. Nam si est fa cta mentio de residētie loco, poterant ibi cognoscere, se cus si nō.q.a tunc solum in diocesi per.d.§.in nulla.

Singulare. XLVIII.

DEposui penes te regnicolam ducentos aureos. ne- gas mihi depositum volo illud probare per te- stes : nunquid possim, quilibet diceret quod sic

p id quod no. do. Anto. de Alex. in. l. i. C. de edē. adeo q dubitatur: an valeat pactū: qđ nō possit probari nisi p scripturā, de quo in auctē. iubemus. C. de iudi. & in auctēn. vt si prohi. cre. ma. §. quia vero. & per cano. in. c. ii. de proba. Sed caue tu regnicola: quia hodie in regno depositum vltra libram auri nō potest probari nisi p publicum instrumentum, vt in consti. regni, que incip. In causa depositi sub rubrica de causa depositi refert & sequitur idem Anto. de Alex. in. d. l. i i tertia col. in prin. q no. tu regnicola in regno, quando casus occurret.

Singulare. XLIX.

Retento supradicto themate, q instrumento publico debeat probari depositum vltra libram auri: ego quero abste, nunquid sit dare cautelam, quod possit probari per testes: dicas quod sic: nam loco instrumenti publici poterit fieri probatio per quinq, testes, & erit plena: & valida pbatio, istud fuit sing. dictū Cy. in. l. optima. C. de cōtrahen. & cōmit. stip. quod no. ad dictā constitutionem regni in causa depositi, & ade ad hec Hypo. de marsi. in sing. suo. cclvii. incip. volo te docere sing. verbum.

Singulare. L.

TV regnicola fecisti per notarium exemplari instrumentum alterius notarii: si in huiusmodi exemplatione non fecisti partem citari: quero abste: nunquid hoc exemplum probet communis est cōclusio omnium fere docto. quod nō in auctē. si quis i aliquo documento. C. de eden. sed contrarium est verum in regno: dictum est sing. do. Anto. de Alex. in. d. auctē. si quis in aliquo in quarta col. in. fi. vbi dicit no. tu regnicola, qa hec ē ɔsuetudo antiqua i magna curia vicarie q ista exēplātur & auctēticātur absq partis citatiōe & faciūt fidē qđ no. & tene mēti qa alias fuit dubitatū de hoc.

Singulare. LI.

suetudo contra dictam constitutionem i aliquibus que non extantibus masculis: vocat filias feminas ad successionem exclusis agnatis cum in regno non possit induci consuetudo contra constitutiones regni vbi casus esset decisus per constitutiones vt est tex. in prohe.consti.in fine & patet etiam in constitutione regni puritaté sub rubrica de sacramento prestando a baiulis & cameratiis vbi iudex iudicat primo secūdū cōstitutiones regni.secundo secundum consuetudines tertio secūdum iura longobarda quarto & vltimo secundum ius Romanum.Et patet expresse videlicet non posse induci consuetudiné contra cōstitutiones regni per no.per glo. magnam in versi.& consuetudinibus in dicto prohe. cōstitutionum regni,saluarem tamē i vno casu supradictā decisionem sing. etiam in regno quando talis consuetudo fuisset tanti temporis cuius initii memoria hominum in contrariū nō existeret quare illa haberet vim cōstituti.titu.legis & priuilegii vt habetur in.d.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua plu.ar.& p tex.& ibi plenius p docto.i.c.sup qbusdā.§.pterea de verbo.signi.ꝙ no.

Singulare. XXVII.

ALlegauimus supra in.x.sing. constitutionem regni penam horum de forbannitis & foriudicatis ꝙ cum bannitus & foriudicatus sit effectus hostis patrie potest impune offendi.Ego quero absque nunquid ista offensio & occisio fieri possit extra territorium bannientis & foriudicantis: tu diceres ꝙ sic. Nam sicut excōmunicatio afficit excōmunicatum existétem in alieno territorio vt plene per moder. Papień.i.l.fi.in.ii.col. in.xi.fall.ff.de iurisdi.om.iud.ita bannum afficit bannitum extra territorium bānientis & foriudicantis equiperando bānum excōmunicationi vt equiperat Panor.in .c.cum voluntate de senten.excōi,tamē tene cōtrarium

ꝙ non possit impune offendi extra territorium bannientis & foriudicantis ita Pet. de ancha. in cōmēto c. canonum statuta de consti. in. xvii. car. versi. iii. principaliter immo. in clemē. Pastoralis i. iiii. colū. de re iudi. & Bal. ī Repertorio Inno. in versi. excōmunicatio. in. xii. q. Nō obstat illud de excōmunicatiōe. Quia illud ideo est. Nā excommunicatio non fit circa corpus vt bānum. Sed circa animam que non circumscribitur loco glo. est in. c. episcopum. x. q. ii. Inno. & alii i. c. fi. de foro compe. Sed hodie in regno forte non procederet supradicta decisio. cum per moderniores pragmaticas prospectum sit vt bānitus ab vno iudice & foriudicatus sit bannitus & foriudicatus ab omnibus. Et ista attenta ratione posset dici hūc foriudicatum debere pertimescere mortē vbiq; vnde no. & manda memorie.

Singulare. XXVIII.

Nolo propalare quēdam Archidiaconum cuiusdā cathedralis ecclesie; sed dicam factum tantum: ipse venerat in tantam audaciam & presumptionē vt vellet preferri Generali vicario Episcopi, cui ego respōdi & si ꝯsuetudo etiā extaret vt ꝓferretur vicario Episcopi: illa nō valleret ſm Panor. in consi. xxi. incip. viso dubio de quo queritur quo viso infonte statim obmutuit. Quare no. tu quis esse Vicarius Generalis Episcopi vt scias tuam dignitatem defendere contra aliquos Archidiaconos temerarios & arrogātes.

Singulare. XXIX.

Volo tibi i mediū adducere q̄dā cautelā quā si tu sciueris practicare cōsequeris ingētem honorē & gloriam cū lucro. Quidam inquisitus de causa criminali pendente inquisitione quia erat laicus: effectus est clericus vel sequuta condemnatione non curo, volebat declinare forum seculare & se remitti ad iudicem ec

clesiasticũ iuxta.c.si iudex,laicus de senten.excõi.lib.vi. clarũ est ꝙ nõ debebat audiri vt p Bar.& alios in.l. cum. quedã puella .ff. de iurisdi.om.iud.& in.l.i.ff.de penis. vnde iste inquisitus quia fecerat votũ clericatus, & intrã di religionem antequã delictum committeret declina bat forum seculare. Ego quero nunquid debeat audiri dico ꝙ sic quasi votum illud trahatur retro.ita singu.te net Bald.in.l.i.C.an ser.ex suo fami.quod ẽ valde no. maxime quia de hoc staretur iuramẽto suo an votũ emi serit ante cõmissum delictum:sicut stari debet iuramen to de aliis que depẽdent a voluntate vel cõsciẽtia nostra glo.in.§.alie.vbi plene per Inso.insti.de actio.& glo.in. c.significasti.secũdo de homici.referunt & sequũtur mo der. Papieñ. in.d.l. cum quedam. in.ii.col.in.fi. quod no.in practica vt dixi.

Singulare. XXX

VVlgata cõclusio est,& trita ꝙ si quis timet offendi in persona põt implorare officium iudici, ⁊ eo me diante cogere aduersarium vt sibi prestet securita tem de eo nõ offendendo.l.denuntiamus.vbi Bar.C. de his qui ad ecc.cõfug.no.Bar.per illũ tex.C.in quibus cau.colo.lib.xi.idem Bar.in.l.capitaliũ.§.ad statuas.ff. de pẽnis.Sed quero abste quid si processisset culpa mea puta quia ego offendi te vel vulneraui.Respõdeo ꝙ ad huc possum hoc petere ita sing. Bar.in.l. qui bona.§.si quis iuxta.ff.de dam.infe.Item q timet offendi ab ali quo potest petere a iudice vt sibi prestet familiam que eũ associet p glo.sing.i.l.fin.C.de eroga.militaris ãno.lib. xii.Bar.in.l.sanctum.ff.de.rer. di. quod no. quia vidi quandoq; practicare.

Singulare. XXXI.

DEdi tibi animalia a mea custodiẽda venis ad me:& defers pelles eorũ asserẽs ea fuisse mortua: q̃ro abs

te nunquid hoc sufficiat, tu diceres q̃ sic & q̃ per delationem pelliũ probetur de interitu eorũ in cõtrariũ est veritas. Nam non sufficit probare interitũ: nisi etiã probes casum fortuitũ dictũ est Bal. in. l. cũ ita. §. species ad fi. ff. de lega. ii. Et iste casus fortuitus cõsideratur quando forte esset mortalitas vel similis sequitur domi. Alex. in consi. ccxcix. incip. in causa & lite vertente inter Ludo. no. quia vidi millies de hoc litigari.

Singulare. XXXII.

SEpenumero ĩ superioribus meminimus q̃ mulieres iure longobardo veniẽtes non cõtrahunt absq̃ mundualdis. quero abste nunquid si ex post facto interueniret cõsensus validetur ille cõtractus. Dic q̃ nõ quia tales cõtractus fuerunt ipso iure nulli a principio ita in terminis decidit Bal. in. l. i. ĩ antepenul col. per totã. C. qui admi. vbi cõcludit q̃ stãte predicto statuto nõ sufficeret q̃ postea predicti cõsanguinei & mundualdi ratificarent nisi fieret incõtinẽti quia que incõtinẽti fiunt videtur in esse. l. lecta. versi. dicebam ff. si cer. peta. & illam doctri. Bal. sequuntur Pau. de cast. & domi. Alex. in. l. si cũ dotem. §. eo autem tempore. ff. solu matri. & domi. Alex. in. l i. §. fuit quesitum. ff. ad trebel. Anto. de butri. & Imo. in. c. cũ consuetudinis de cõsue. & Cardi. Zaba. in. c. fi. de maio. & obe. ideo no in practica.

Singulare XXXIII.

DIctat regia nouella pragmatica incip. qui in cã principali sub Rubrica de expensis soluẽdis: q̃ nõ admittitur appellãs ad appellãdũ a sentẽtia quãdo in causa nihil posuit vel probauit quia videtur hoc facere magis ad differendum quã q̃ credat iustam causam prosequi nisi prius expẽsis cũ effectu solutis in quibus succubuit vt ibi latius habetur. Q uero modo abste. Pone q̃ expẽse nõ fuerũt petite p̃ partẽ nũ

quid talis appellatio administratur: tu diceres ꝙ non qa illa pragmatica videtur tradere formam a qua non est recedendum.c.cum dilecta de rescrip.l.diligenter.ff.mā da.tene ꝙ valeat per tex.no.in.l.peto.§.fi.versi.ꝙ si cautio non fuit desiderata ff.de lega.ii.per quem tex.no. Pau.de ca.ibi.ad fi.ad statutum ꝙ qui appellat a sententia vel petit restitutionem in integrum debet cauere cum fideiussore de restituendis expensis, & aliter processus factus nō teneat, certe si talis cautio nō fuit petita ꝑ aduersarium, & sic nec oblata valet processus qa tale statutum intelligitur si cautio fuit petita & nō prestita: & dicit Pau.de cast.ꝙ est tenēdum mēti quia pluries vidit de facto sequitur do.Alex in cōsi.ccccclxxix.incip.visis narratis in themate: debēt ergo expense peti, quod no. ad intellectum dicte regie pragmatice quia quotidie.

Singulare. XXXIIII

NOn incongrue annectēdum & illud duximus precedenti singulari: Nos habemus.l.sancimus de iure congrui sine protemiseos per quam vicinus cui illud ius competit ratione vicinitatis debet infra illū terminum de quo ibi soluere iustum pretium &c. Pone ꝙ pars que emit nō petit illud pretiū sed stat semper in finibus nō restituendi fundū, quero nūquid vicinus vel etiā cōsanguineus admittatur ad ius illud prosequendum quod sibi cōpetit ratione vicinitatis vel cōsanguinitatis absq; eo ꝙ soluat vel offerat pretiū qlibet diceret quod nō sed quod tenetur soluere vel saltem offerre ⁊ ita communiter solet obseruari. In cōtrariū est veritas & quod nisi petatur pretiū per emptorē semper vicinus admittitur ad ius suum prosequendū vel consanguineus ad hoc adduco.l.iulianus.§.offerri.ff.de actio.emp.tex.eni ibi dicit offerri debet ꝑtiū ab emptor̄: itelligitur si petatur a

parte & sic verbum precisum a lege debet intelligi si petatur. secundum Bald. in. l. ii. C. de his que sub mo. & in. l. i. c. ne licet. ter. pro. & in. l. si traditio in. iii. q. C. de actio. emp. & in. l. i. i vlti. col. C. de vsusru. leg. quod no. quare sic poteris adiuuare amicum tuum, cui competit ius prothemiseos absq; eo quod offerat pretium. Nam poterit prosequi ius suum si pretium nō petatur ab emptore & istum passum forte nō inuenies positum ab afflicto in suo tractatu iuris prothemiseos & est quottidianus.

Singulare. XXXV.

SVpra in. xxxvi. sing. fuit allegata cōstitutio regni in aliquibus de succes. filio comi. vel baro. per quā tu habes φ extātibus masculis filie femine non succedant, sed quod debeāt maritari de paragio, ego q̄ro abs te quantū erit istud paragiū. Dicas quod nō erit minus quā sit legitima que cōpetebat ipsis filiabus feminis per tex. no. in aucten. Res que. C. cōmu. delega. per quem tex. Saly. ibi in. ii. no. & fulgo, no. quod stante statuto quod extātibus masculis filie femine nō succedāt patri ab intestato sed debeāt maritari arbitrio propinquorū. Certe propinqui non possunt arbitrari minorem dotē quā sit legitima. quod no, perpetuo ad intellectum dicte constitutionis: quia sepius vidi dubitari quantum erit istud paragium.

Singulare. XXXVI.

TV habes tex. i c. cū Ioānes de fide istru. vbi dicitur, φ iudex pōt q̄ndocūq; iterrogare ad veritatē ipsā indagandam ex officio etiā potest cōclusum in causa & in causa summaria vt est hodie in regno per. c. detestantes & per regiam nouellam pragmaticā primā i ordine i cip dispēdia litiū etiā ad istantiā partis vt est glo. reputata sing. i versi. iterrogabit in cle. sepe de verbo. signifi. ego

quero abste nunquid ista interrogatio possit fieri ad finẽ fundãdi nouam intẽtionem partis:an vt declarentur iã deducta:tu diceres quod sic p id quod dicit Bal.in.l.i. C.vt quę desunt aduoca.vbi dicit ꝙ cõclusio fit partibꝰ & nõ iudici. Sed ante poterat interrogari ergo & post & videtur text.in.c.pastoralis in fi.de cau.pos.& pro. In cõtrarium est veritas dictum est Inno. & est additio.in.d. c.cũ Ioannes, vbi dicit.ꝙ ad declarationem iam actorum, nõ autem nouarum rerũ interrogare potest, & ibi Cardi.zaba.dic.t in.ii.colũ.no.hoc dictum Inno. quia vidi multos reputatissimos doctores errare in hoc pro quo dicto consuluit idem Car.in consi.suo.lxxii. incip. sigillatim ad singula tene menti quia multoties contigit de hoc dubitari.

Singulare. XXXVII.

TRitum est illud dictum ꝙ interlocutoria potest cõtrario imperio reuocari iuxta.l. quod iussit.ff.de re iudica.& in.c.cum cessante extra de appella.sed hoc nõ habet locum quãdo illa interlocutoria fuisset bis cõfirmata quia per binam confirmationem effecta est irreuocabilis ẜm glo.in versi.super ea.in fi.in clemen.fi.de appella.quam no.contra illos qui habentes interlocutorias cõtrarias:tametsi fuerint cõfirmate semper petunt illas reuocari.& millies vidi in facto.

Singulare. XXXVIII.

DIctat alia Regia nouella pragmatica ĩcip. odia litium sub rubrica de cõpromissis inter coniunctas personas ꝙ inter consanguineos & affines vsq; ad quartum gradum.ẜm ius ciuile cõputandũ debeant cause cõpromitti, nũc q̃ro abste an clericus actor ĩ foro seculari possit cõpellere ipsum reũ ad cõpromissũ:& an reus ipse possit compellere ipsum clericum actorem ad compromissum, qui libet prima facie diceret ꝙ sic.

Nam ibi dicit ue ꝙ ista exceptio compromissi poterit al legari per alterum ex litigātibus:siue sit actor,siue reus, & illud quod habetur in dicta pragmatica videtur respi cere ordinem iudicii cui ordini videtur astrictus ipse cle ricus litigans ī illo iudicio per ea que habētur in.c.quod clericis de foro compe.in contrariu m est ve ritas. Nā nec clericus potest vt actor cogere consanguineum ad cōpro mittendum:nec reus poterit ꝑ viā exceptionis cōstringe re clericū ad cōpromittēdū:no.verbum fuit Bal.ī cōsi. cvii.incip.dictat statutum,in.vi.col.in fi.refert & sequi tur Hypo.de marsi in.l.si quis viduā in.x.col.in prin.ff. de q̄stio.in libello meo parue ipressionis qđ no.ad itelle ctum dicte pragmatice quia mil'ies occurret de facto.

Singulare. XXXIX.

MVlti sunt iudices sitientes sanguinem humanū potius quam iustitiā qui cupiētes haberi iusti cū non sint nolunt pronunciare aliquem esse torquē dum quia sciūt ab ista pronunciatione cum ꝑ eam infe ratur preiudicium inreparabile in obtentu a diffinitiua posse appellari & appellationem debere admitti. sed vt euitent dictam appellationem procedunt ad torturā il la precedēte pronūciatione putātes huiusmodi processū ad torturam habere vim tacite pronūciationis. Sed ego dico tibi ꝙ malefaciunt. Nam debēt ꝓnunciare expresse aliquem esse torquendū ita elegāter Bar.in consi.suo in cip.punctos questionis &c.vbi dicit ꝙ data etiam copia inditiorum non potest procedi ad dationem torture nisi primo pronuncietur per iudicem deueniendū esse ad tor turam,quod dictum refert & sequitur domi.Fran.bru. in suo tractatu de indi. & tortu.in.ix.car.iiii.col. vbi etiā subdit:ꝙ si fiat pronunciatio indicis:ꝙ deueniendū sit ad torturam ꝙ a tali pronunciatione,licet sit interlo cutoria poterit appellari per ipsum reum:cum contineat

et dixi grauamen inreparabile alleg. Bar. & alios in.l. u. ff. de appel. recip. & Bal. in. l. ii. C. de epi. aud. de quo etiam per Gandi. in tractatu suo maleficiorum sub rubrica de questio. & torm. in quarta colū. versi. sed quid de questione de facto Et ꝙ debeat admitti appellatio: ego alego tibi. c. regni incip. si iuste quis appellauerit sub rubrica ꝙ receptatur appellatio a tormentis, quod. c. omnes iudices regni deberent pre oculis habere: dicit enim appellationem a tormentis interpositam debere admitti, & iudicem non admittentem accerrime insequitur vide ibi, & no. in actu practico ne erres.

Singulare. XL.

QVod nunc dicam & ille conuenire videtur quod supra. in. xxv. sing. in medium adduximus, ibi enim tenuimus singulariter, domesticos in causa crimi-nali ad meam defensionem productos plenam fidem facere: nunc & illud non incongrue subiiciendum arbitramur sui inquisitus de homicidio: fassus sum me illud commisisse: sed ad meam necessariam defensionē, datur mihi ad id probandum terminus competens produco duos fratres meos: quid deponunt de dicta mea necessaria defensione, quero abste nunquid plene probent? videtur ꝙ non propter dictum Specu. in titu. de teste. §. i. versi. sed nunquid frater & Bart. in. l. qui testamento. ff. de testamen. vbi dicit, ꝙ licet frater sit idoneus testis pro fratre, tamen minor fides ei adhibetur quam alteri testi idoneo per. l. iii. i. respon. ff. de testi. in contrarium est veritas dictum est Bal. valde solemne in. l. parentes. in princi. C. de testi. vbi dicit ꝙ si dictum fratris prodest fratri, & minime nocet alicui vt cum purgat fratrē de heresi, tenet eius testimonium ita dicit esse. tex. no. in. c. literas. de presump. per quem infert ꝙ frater potest producere fratrem in testimonium contra fiscum ad

probādum q fecit homicidium ad sui defensionem nec per hoc dicitur nocere fisco qui tractat de penali & odio so lucro cum alterius iactura: refert & sequitur domi. Feli.in.d.c. literas.in penultima columna.in principio ibi.quintus casus,quod notatur quia millies poterit tibi inseruire in facto.

Singulare. XLI.

MVltum interest an causa sit criminalis vel ciuilis quia primo casu nō interuenit procurator regulariter.l.penul.§.ad crimen.ff.de publi.iudi.i secūdo sic.l.i.§.vsus cū vulga.ff.de procu.nos habemus cōstitutionē regni varietates penarū,sub rubrica de cōsideratione iniurie tēporis & persona per quā agēs iniuriarū consequitur vnam partem:fiscus vero duas, ego quero abste nunquid ista causa respectu duarū partium applicandarum fisco:sit criminalis, quilibet diceret q sic vt colligitur ex verbis Bal.in.l.i.in.iiii.col.C.de iudi. sed ego dico tibi quod inspecto iure communi est mixta fm Anto.de butr.in rubrica.extra de iudi.vt est tex.& ibi no.in.c.tue.extra de pcura.maxime p Immo. si mixta ergo interuenit procuratorum,vt in.d.c.tue.sed i regno inspecta dicta constitutione est ciuilis glo.est vnica.& singu.in.d.cōstitutione in glo.i.in fine.ibi sequens constitutio loquitur quā glo.ego alias allegaui i cōtigētia facti in causa in qua fuerant facte multe allegationes pro: & cōtra:an in terminis dicte cōstitutionis esset causa criminalis,vel ciuilis:vnde no.& māda memorie perpetuo.

Singulare. XLII.

MVltotiēs in precedentibus singularibus meminimus q in regno mulieres iure longobardo viuentes nō possunt cōtrahere absq; presentia mūdualdorū:quero abste nūqd absq; illis possūt facere donationē causa mortis, Tu diceres q sic,nā videtur accedere te

ftamento: & teftamentum non debet dependere ab alie no arbitrio tene contrarium: nam non poterunt donare causa mortis sine mundualdis ita in cõtingētia facti pul chre consuluit Petr. de ancha. in consi. suo. ccclx vi. incip. In Christi nomine dubium in hac questione facit ruptu ra & ratio decisionis est; quia magis accidit contractui quam vltime voluntati vt est glo. no. & ibi Barto. in. l. ii. in prin. in versi. legatum. ff. de dote preleg. quod no.

Singulare. XLIII.

STantibus predictis ꝙ mulieres iure lõgobardo vi- uentes nõ possint sine mundualdis contrahere: que ro abste nunquid hermafrodite possint: tu diceres ꝙ sic propter decisionem Bald. in. l. omnes populi. in. xi. colũ. ff. de iusti. & iur. vbi dicit ꝙ statutum requirens ali quid in contractu mulierum, non comprehendit perso- nam mixtam. s. hermafroditam, sed tu distingue: aut hermafroditus non magis preualet in sexu masculino, quã femmino, & ꝓcedit decisio. Bal. sed si magis preua let in sexu muliebri, & tunc requiritur id quod dicit sta tutum ita limitauit dictã decisionem Bal. & Pet. de an cha. in consi. suo. ccclxvi. per. l. queritur. ff. de statu. ho. quod est no. quia posset cõtingere de facto.

Singulare. XLIIII.

VVlnerasti titiũ & ex vulneribus mortuus est, inqui reris de homicidio, excipis ꝙ nõ animo interficien di, sed vulnerãdi tãtum hoc fecisti, an sis audiẽdus dicas ꝙ sic: & ꝙ plus est animus ꝙ vulnerasti animo nõ occidẽdi sed vulnerandi probatur per tuum iuramẽtum glo. est not. in. l. i. in versiculo nõ occidẽdi animo. C. ad. l. corne. de sicca. quam valde singu. reputat Ludo. Ro- ma. in. l. in illa. in penultima columna. ff. de verborũ ob ligatiõe, refert ⁊ sequtur domi. Iaso. in. §. sed iste. i. xxiiii. colũ. insti. de actio. quod no. q̃a sic poteris euadere penã

mortis: & subire penã mutilationis manus p cõstitutionem regni: si quis aliquem sub rubrica de pcussione illicita cũ armis que nõ obstat dñ dicit ita ꝙ pcussus ex pcussione ipsa minime moriatur. ergo secus si moriatur vt in casu proposito quia ad illã cõstitutionem respõdetur, nisi animum suum proprio iuramento probauerit, vt supra teneas fixum cordi: & maxime ad intellectum dicte constitutionis: si quis aliquem.

Singulare. XLV.

PEr omnia fere municipia sunt statuta: ꝙ credatur iuramẽto damnum passi quero abste nunquid indistincte stabitur tali iuramento, dicas ꝙ non, sed ita demum si sit alias bone fame. Si autem esset infamis infamia facti, nõ haberet fidem, ita Ang. in. l. qui iudicio. ff. de accusa. vbi dicit ita fuisse iudicatum, & determinatum: dum hec questio occurisset de facto: pro quo facit quod pulchre voluit Bald. in repe. l. cũctos populos. C. de sum. tri. & fid. catho. in. xli. col. versi. quintum exemplum, statutum permittebat &c. vbi voluit no. ꝙ statutum disponẽs: ꝙ credatur libro mercatoris: intelligitur nisi talis mercator sit infamis, quo casu etiam nõ obstãte iuramẽto: nõ tamen creditur libro suo; & hoc no. qa quotidie accidit de facto.

Singulare. XLVI.

QVedam mulier iure viuens longobardo fecit nõnullos cõtractus vsurarios absq; interuẽtu mũdualdorum: vocatur ad iudicium: cõuincitur de vsura: opponit, ꝙ nõ teneatur: ex quo in dictis cõtractibus vsurariis nõ interuenerũt mundualdi, queritur quid iuris: tu diceres, ꝙ nõ teneatur de vsura: quia dicti cõtractus fuerũt cõtra formã legis: ergo nulli. l. nõ dubium. C. de leg. & in regula: que contra ius. de regu. iur. lib. vi. in contrarium est veritas, nam ipsa mulier tenetur de vsu-

ra cõmissa in contractibus, nam potuit cõtrahere absq; mundualdis, quatenus alteri obligata fuisset: non aũt quatenus alter sibi obligatus fuit, vt ꝓbatur in. l. Iuliaꝰ nus. §. penul. ff. de actio. emp. facit. l. non eo minus. C. de procu. ita in specie consuluit Panor. in cõsi. suo. xxii. incip. in nomine Saluatoris eiusdem Matris Amẽ. in se cunda columna in primo volumine, et hoc no.

Singulare. XLVII.

TV scis quod causę per summum Pontificẽ nõ com mittuntur nisi habentibus dignitatẽ. c. statutũm §. sancimus de rescrip. lib. vi. modo summus Pon ti. cõmisit causã archiepiscopo Salernitano sub istis ver bis: venerabili fratri nostro archiepiscopo Salernitano Capue cõmoranti &c. Ego quero abste: nunquid possit cognoscere extra diocesim. Salernitanam: & sic Capue de huiusmodi causa, tu diceres quod non: quia ĩ dubio nõ videtur deputatus extra locũ sue diocesis: vel digni- tatis: vt in. d. c. statutũ. §. in nullo: in cõtrarium est veri- tas, qa illud nõ habet locũ, quãdo in literis est facta mẽ tio de residẽtia: vt in casu nostro: poterit ergo Capue co- gnoscere: casus est quẽ abbas. ibi ĩ primo no. dicit eẽ ꝑpe tuo no. & se nescire alibi i. c. fi. de re. ꝑmu. & adde Old. ĩ cõsi. cclxxxiii. vbi etiã dicit: quod Papa cõmittẽdo cau sam monacho: videtur secum dispensare: quod no. ad materiam. d. c. statutum. §. in nullo. Et manda hoc me morie: quia quotidie fiunt cõmissiones Episcopis alibi residentibus quam in diocesibus propriis. Nam si est fa cta mentio de residẽtie loco, poterãt ibi cognoscere, se cus si nõ. qa tunc solum in diocesi per. d. §. in nulla.

Singulare. XLVIII.

DEposui penes te regnicolam ducentos aureos. ne- gas mihi depositum volo illud probare per te- stes: nunquid possim, quilibet diceret quod sic

pid quod no.do.Anto.de Alex.in.l.i.C. de edē, adeo ꝙ dubitatur:an valeat pactū:qđ nō possit probari nisi p scripturā, de quo in auctē.iubemus.C.de iudi.& in auctē.vt si probi.cre.ma.§.quia vero.& per cano.in.c.ii. de proba.Sed caue tu regnicola:quia hodie in regno depositum vltra libram auri nō potest probari nisi p publicum instrumentum, vt in consti.regni, que incip.In causa depositi sub rubrica de causa depositi refert & sequitur idem Anto. de Alex. in.d.l.i. i tertia col. in prin. ꝙ no.tu regnicola in regno, quando casus occurret.

Singulare. XLIX.

Retento supradicto themate, ꝙ instrumento publico debeat probari depositum vltra libram auri: ego quero abste, nunquid sit dare cautelam, quod possit probari per testes: dicas quod sic: nam loco instrumenti publici poterit fieri probatio per quinqꝫ, testes, & erit plena: & valida pbatio, istud fuit sing. dictū Cy.in.l.optima.C.de cōtrahen.& cōmit.stip.quod no. ad dictā constitutionem regni in causa depositi, & ade ad hec Hypo.de marsi.in sing.suo.clvii.incip.volo te docere sing.verbum. Singulare. L.

TV regnicola fecisti per notarium exemplari instrumentum alterius notarii:si in huiusmodi exemplatione non fecisti partem citari:quero abste:nunquid hoc exemplum probet communis est cōclusio omnium fere docto. quod nō in auctē.siquis ĩ aliquo documento.C.de eden. sed contrarium est verum in regno: dictum est sing.do.Anto.de Alex. in.d.auctē.siquis in aliquo in quarta col.in.fi.vbi dicit no. tu regnicola, qa hec ē ɔsuetudo antiqua ĩ magna curia vicarie ꝙ ista exēplātur & auctēticātur absqꝫ partis citatiōe & faciūt fidē qđ no.& tene mēti qa alias fuit dubitatū de hoc.

Singulare. LI.

QVero abste de eo: quod preteritis ante diebus fuit dubitatũ in cõtigentia facti: nunquid vxor posſit esse pcuratrix pro marito absente. Tu diceres quod sic, nã i simili habemus: q pōt esse pcuratrix isto casu absentie pro patre: vt est tex. no. in. l. femine. ff. de procu. in contrariũ est veritas, tex. est quẽ ibi do. Anto. de Alex. in fi. dicit esse perpetuo menti tenendum in. l. quia absente. C. de procura.

Singulare. LII.

SEmel accidit iste casus de facto, Reuerẽdissim9 Archiepiscopus amalfitanus, nolebat sibi ponere vicariũ, dicebat enim ego volo p me causas audire diocesani vero dicebãt cõtrarium. fuit super hoc cõsultus magnificus & excellẽs do. Iancola de vicariis, vir quidem in vtroq3 iure cõsumatissimus: qui pro sua solita benignitate: & singulari amore, quo me psequebatur: cõtulit mecũ de isto casu. cui ego statim allegaui dictũ vnicũ Abb. in. c. quoniam. de offi. ordi. vbi dixit, q cogi potest episcopus tenere vicariũ, refert ꝛ sequitur ibi do. Feli. dicẽs. ibi in. ii. col. se nescire alibi: & licet multa adducat ad impugnãdũ hoc dictũ, tamen in fine dicit. cogitabis pꝑter auctoritatẽ Abb. quod: no. qa sepe occurrit de facto.

Singulare. LIII.

QVotidie occurrit de facto iste casus, quem nũc subiciã: officiales nostri tpis tametsi nulla subsit iusta causa, vt lucrent̃ illas minimas sportulas cũ actuariis: cogũt subditos ad prestandam fideiussionam cautione de nõ offendẽdo. Et dum eis obiicitur, quod nõ subest iusta causa: respondẽt se facere hoc ex officio: quo casu dicunt non requiri aliquam causam, sed tunc demum cum hoc faciunt ad instantiam partis: sed ego dico. q non benefaciunt: nam siue moueantur ad instantiam partis, siue ex eo: debet subesse iusta causa: quia

grauare

grauare quē ad satisdādū sępe, laboriosum est.l.si.§.si dubitetur.ff de iudi.dictum est elegās Ioan.de Imo.in.l.ii.§.i.in.fin.ff.soluto matrimonio:reprobādo Dyn.q dixit,nō esse opus causę cognitione:quādo iudex mouetur ex officio,refert & sequitur do.Feli.ī rubrica de treuga & pace.in vlti.col.in prin.versu qui timet ibi prima declaratio quod no.quia sępe huiusmodi de facto, ꝛ iudices passim in hoc errant, vt dixi.

Singulare. LIIII.

STante regia nouella pragmatica incip.odia litium sub rubrica de compromissis inter cōiunctas personas,de qua meminimus etiam supra in.xxxviii.singu.ꝙ causę debeant compromitti vsq; ad quartum gradū consanguinitatis vel affinitatis inclusiue ſm ius ciuile computandū,si fuit causa compromissa & infra terminum nō fuit expedita,ego quero abste, nunquid sit iterum cōpromittēda vigore pragmaticę,tu diceres ꝙ nō, & ꝙ verificatur dicta pragmatica in prima vice,per.l.boues.§.hoc sermone.ff.de verbo.signi.tene contrariū, nā debet adhuc iterū compromitti,quia per primū cōpromissum nō est satisfactum mēti dictę pragmaticę,dictū est Bald.in.l.fideicommissa.§.si quis.x.ff.de lega.iii.inferens ad statutum de compromissis propinquorū, vt nō sit satisfactum statuto per primū compromissum:quod expirauit sed debet iterum cōpromitti cum adhuc vendicet sibi locum ratio dicti statuti,que est, vt lites finiantur & sic respōdet ad.§.hoc sermone refert & sequitur do.Feli.in.c.fi.in pen.col.circa mediū ibi fall. quinto de treuga & pace:quod no.ad intellectum dictę pragmaticę,quia quotidie euenit.

Singulare. LV.

QVidā fecit sibi testamētū de iure validū,tractu tēporis fecit sibi aliud testamētū;& i eo notarius ap

posuit illā clausulā, q̄ solet cōmuniter apponi, videlicet cassans: irritans & annullās omne aliud testamētū &c. euenit casus: ꝙ ex aliqua iusta causa istud vltimum non subsistebat de iure quero absq; nunqd primū testamētū remanet i suo robore. Tu diceres, ꝙ nō, nam illud fuit annullatū p dictā clausulā, cassans irritās &c. tene contrariū: dictū est Pau. de cast. in. l. sancimus. in fi. C. de testa. vbi dicit: ꝙ ista clausula irritās &c. habet tacitā conditionem, videlicet si illud aliud testamentum, i quo est ista clausula: est validum per illum tex. quē dicit singu. no. manda memorie: quia posset tibi inseruire de facto in re ardua.

Singulare. LVI.

PEr. l. sancimus. de iure congrui: siue prothemiseos, de qua meminimus supra in. xxxiiii. singu. vicinus admittitur ad fundū venditū habēdum soluto pretio: quero absq; si illa vēditio nō fuit valida, puta qa facta a muliere viuēte iure lōgobardo sine interuētu mundualdoi ū: nūquid vicinus admittatur: vel consanguineus vigore. d. l. sācimus, dicas quod nō: dictū est Pau. de cast. in cōsi. cccxvi. vbi dixit, quod statutū fauēs vicino super vēditiōe facta a vicino, eo inrequisito: intelligit de vēditione alias valida, pro quo facit quod dicit Bal. in. l. ii. i. ii. col. C. de iure emphi. ꝙ pena apposita a iure emphitheote alienāti irequisito, domino, itelligitur de alienatiōe alias valida. puta habēte cōsensum propinquorū requisitū a statuto, de quo exclamat Frā. de cre. no. cxii. incip statuto cauetur quod mulier, & pulchre Ias. in repe. l. fi. C. de iure emphi. no. ad intellectū. d. l. sancimus. in actu practico.

Singulare. LVII.

SCio in patria mea esse nonnullos: qui semper in publicis concionibus, & parlamentis solent suscitare

tumultum, contra quos sepius dixi, expellantur hi de publicis concionibus, parlamentis & consiliis: dictum est Bald.in.c.vt iuxta de offi.ordi.vbi no. arg. ex illo tex.pro ciuitatibus Tuscie,que de eorum parlamentis & consiliis publicis expellūt magnates, quia expellendi sunt hi, qui possunt generare tumultum, quod ipse ibi dicit esse valde no.

Singulare. LVIII.

IN regno potest i multis casibus procedi ex officio, de quibus in.c.ab illo inchoandum sub rubrica de inquisitionibus: & in.c.si temporum alternata conditio sub rubrica de non procedendo ex offi.nisi in certis casibus, & ad tempus, & in multis aliis. cap.quero ab ite: an in casu,in quo potest iudex ex officio procedere, possit non precedente fama, diceres φ sic: vigore dictorum capitulorum, in contrarium est veritas, etiam si in dictis capitulis diceretur,quod in dictis casibus libere possit procedi: quia adhuc intelligitur precedēte fama: tex. est in.c.i.de offi.ordi.in versi.libere: coniuncta glo.Ber. quod Bal.ibi.in.ii.col.in prin.dicit esse menti tenēdum & tu no.& manda memorie ad intellectum dictorum capitulorum Nam quando est permissa inquisitio. intelligitur precedente fama vt in.c.qualiter & quando secundo de accu.& hoc regulariter,nam sunt certi casus, in quibus preceditur non procedente fama, quos non intendo prosequi nunc.

Singulare. LIX.

POne φ mulier, que iure viuens longobardo nō adhibuit mūdualdos in cōtractu,prout debebat, sed iurauit tātū:nunqd huiusmodi iuramētū validet contractū,nec ne, Tu diceres quod nō per id qđ tenet Bar. in.l.si quis pro eo.ff.de fideiuss.vbi dicit, φ si minor prohibetur cōtrahere sine certa solēnitate nō valet cōtract⁹

postposita solēnitate, etiam si interuenit iuramentum, mouetur quia peccat transgrediēdo prohibitionē superioris: & sic nulla debet oriri obligatio, in cōtrariū est veritas, ita domi. abb. in. c. ad apostolicā in. ii. col. i princi. & in tertia in fi de regula. & transeun. ad relig. & dicit i contrariū facere aperte illā literā in. d. c. ad apostolicam iuncto. c. consaldus. xvii. q. ii. inducēdo, vt ibi p eū, quod dicit esse menti tenēdum, ideo not. quia quotidie posset occurrere de facto, vide tamen Feli. mordentem domi. abb. in. c. si diligenti in secunda columna: ibi fm correlarium extra de foro competenti.

Singulare. LX.

VOlo tibi adducere vnum casum, in quo nō spoliatus potest petere restitutionē: & accidit iste casus quotidie: maxime in quibusdā regionibus: quas honestatis causa nolo aliter nominare: in qbus cōiunges sunt multū faciles ad se adinuicē separandum: queritur nunquid nō obstāte huiusmodi separatione voluntaria, possit alter ex eis alterum repetere: etiā petēdo restitutionem, tu diceres: ꝙ nō ratione voluntarie separationis, tene cōtrarium: etiam si deuentū sit post illam separationē volūtariā ad aliud matrimoniū, tex. est quē ibi abb. in vlti. no. dicit tenendum semper mēti in. c. veniens, de regula. & transe. ad reli. Et pluries iste casus occurrit mihi dum essem Vicarius generalis apud Hydruentem, vbi sepius isti casus trāsmittebātur mihi a longe: vt consulerem super illis.

Singulare. LXI.

MVlte sunt differentie inter cōtractū emphitheoticum & censualem: de quibus plene per docto. in. c. constitutus. de religio. do. & inter alias est ista, quā ibi ponit bona glo. in versi. iuxta ratam, & ibi plene p abb. in penul. col. ꝙ in cōtractu cēsuali p nō solutionē

cẽsus nõ incidit res in cõmissum, ego quero abste: quid si ex cõtractu nõ appareat, an sit contractus emphiteoticus, vel cẽsualis: dicas ꝙ i dubio erit cẽsualis, sing. est verbum Albe. de rosa. in. l. ii. C de iure emphi. in. viii. col. in versi. quid de questione a me quesita per quẽdã priorẽ & ideo si cessauerit mille annis soluere: nõ poterit expelli, & ita dicit iudicasse ꝙ esset cẽsualis, alleg. no. per glo. & Inno. in. d. c. constitutus, quod no. in facto, & manda memorie perpetuo.

Singulare. LXII.

QVia in precedenti singu. facta est mẽtio de cõtractu emphitheotico, in quo tu habes ꝙ per nõ solutum canonẽ infra terminum a iure statutũ res incidit in cõmissum: pone ꝙ elapsus est terminus iste & nõ fuit solutus canon, siue census debitus propter paupertatẽ & necessitatẽ emphitheote, qui iurauit soluere in tẽpore, nunquid sit periurus: & ceciderit a iure suo: tu diceres ꝙ sic, nam nõ soluit in tẽpore, & dies statutũ interpellat pro hoĩe. c. potuit. extra locati & est periurus, qa nõ seruauit ius iurãdũ. l. si quis maior. C. de trãsactio. in cõtrariũ est veritas, nã si propter inopiam nõ soluit, non cadit a iure suo, neqꝫ est peiurus tex. & ibi Bal. in no. ĩ. c. querelã. extra de iure iur. vbi dicit ꝙ paupertas excusat a periurio: & ab ĩfamia, quod dicit esse bene no. & ibi etiã dicit in finalibus verbis, ꝙ vbi in tali cõtractu esset appositum iuramẽtũ: nõ subintelligitur ista clausula si nõ soluerit. ĩfra biennium, quia ẽt ante lapsum bieñi incidit in periuriũ & incõmissum propter non solutum canonem tene menti predicta in contingentia facti.

Singulare. LXIII.

SEpe cõtingit de facto: ꝙ aliquis deponit penes titiũ aliquam pecuniarũ quantitatem: & secutus fidem illius non aduertit ad testes: qui ibi reperiũtur: cũ autem

tractu temporis petitur depositum, depositarius illud i ficiatur, deponens vero scit deposuisse in presentia testiũ tamẽ eorum nõ recordatur, testes illi ob aliquem respectum, quem habent forte ad depositarium nolunt se ingerere, & dicere deponenti: nos sumus testes illius depositi. Q uero abste: quomodo succurratur illi deponenti. Respõdeo adeat episcopum loci: vt eo auctore fiat generale preceptum sub excõmunicatiõis pena, vt qui super tali facto nouerint veritatem compareant ad testimonium proferendum, istam bonam practicã docet Abb. per illum tex. in. c. ad nostram secundo in no. extra de iureiuran. & ibi etiã dicit: ꝙ hec practica procedit ẽt cõtra laicos: fundamentum est istud: quia tacere veritatem est peccatũ mortale vt in. c. quisquis. xi. q. iii. & in. c. i. de crimi. fal. & ratione peccati quilibet est de foro eccle. c. nouit de iudi. quam practicam dicit Abb. in. d. c. ad nostram tene menti.

Singulare. LXIIII.

TV habes Regni constitutionem, si quis aliquem, sub rubrica de percussio: illicita cum armis ꝙ percutiens aliquem cum armis prohibitis: si percussus ex pcussione illa minime moriatur, debet manũ, cũ qua pcusiit amittere, sed pone: ꝙ talis pcussor alias cõsueuit facere istas pcussiones: nunquid iudex possit eum decapitare in Regno pro percussione nouissime facta, tu diceres: ꝙ nõ propter dictã cõstitutionẽ, si quis aliquẽ que inducit ammissionẽ manus, tene cõtrariũ: nã propter cõsuetudinẽ hmõi delicti poterit cõdẽnari ad mortẽ capitalẽ: dictũ est elegãs Ang. de peru. in additio ad Bar. in. l. vnica. C. de super exactio. lib. x. in fortioribus terminis, vbi sing. & mirabiliter dicit, ꝙ cõmitens crimen pro quo venit ipo iẽda pena pecuniaria, si est consuetus tale crimẽ cõmittere, poterit puniri capitaliter, qđ dictũ ego

tibi applico ad aliam cõstitutionẽ Regni que incip. aspe
ritatem: sub rubrica de pena eius: qui cõtra aliquem tan
tũ arma extraxerit vbi extrahens tantũ arma cõtra ali-
quem tenetur ad duplicatã penam delationis armorũ:
nam si talis est solitus contra aliquos tantum arma ex-
trahere, poterit decapitari, & tamẽ pena erit pecuniaria,
mãda memorie hoc dictum Angeli ad exsculationẽ iu-
dicum & assessorũ quod ipse dicit esse menti tenẽdũ in
preall. loco per illum text. in. d. l. vnica in verbo persecue-
ret, pro quo alle. ẽt tex. in. l. omnes. §. delatores. C. de de
latoribus: nota in actu practico.

Singulare. LXV.

PEr regiam nouellam pragmaticam incip. odia li-
tiũ, de qua meminimus supra in. liiii. & i. xxxviii.
sing arbitri nõ expediẽtes causam eis compromis
sam infra terminum: de quo ibi: tenẽtur ad certã penã i
ea contẽtam, quero abste: si dicti arbitri infra dictũ ter-
minum absoluũt partes ab instãtia iudicii, an videãtur
terminasse causam dicas ꝙ non. tex. est in. l. generali. C.
de decurio. lib. x. & ibi est bona additio ad lecturã Bar.
que hoc ẽt dicit. Nam per absolutionẽ ab obseruatione
iudicii nõ terminatur causa: licet instãtia perimatur no.
ad intellectum dicte pragmatice & manda memorie.

Singulare. LXVI.

VVlgata est extrauagãs Pauli veneti Põtificis max.
incip. Ambitiose cupiditati sub rubrica de reb. ec
cle. nõ alie. que prohibet alienatione, hypothecã:
cõcessionẽ, locationẽ & conductionẽ rerum ecclesiastica-
rum vltra triennium, quero abste de vno casu, de quo se-
pius interrogaberis, maxime ab istis prelatis & abbati-
bus ac commendatariis nostri tempor's: quia occurrit
quotidie de facto, prelatus locat rem ecclesie ad trienniũ
certe ista non est alienatio: postea quando sunt lapsi

tres anni: iste cōductor facit sibi relocare ad alios tres annos inchoaturos a die finite prime locationis, nunquid valeat: dicas ꝙ nō: quia videt̃ talis relocatio esse facta in fraudē dict extrauagātis, sing. est decisio. Cardi. zaba. in.de.i.§.fi.in pen.q.de reb.ecc.nō alie.referūt & sequūt̃ moder. papieñ.i.l. manumissiões i.ii.col.ff.de iusti.& iur. vbi multa alia bona adducunt ad istam materiam: mā da memorie, quia vt dixi: quotidie occurrit, & adde Feli.in.c.que in ecclesiarū.xxx.col.in prin.de cōsti.

Singulare. LXVII.

IN patria mea sunt aliqui cōcubinarii, ego quero nun quid possint p iudicē secularē cōpelli ad illas dimittē das cōcubinas: tu diceres ꝙ nō: nam istud crimē concubinatus hodie est effectum de iure ecclesiastico: vt plene per do.abb.in.c.cū sit generale de foro compe.tene contrarium ꝙ etiam iudex secularis hoc potest, tex.est in.l.iustitia ibi honeste viuere.ff.de iusti & iur. per que verba refert Albe.ibi ꝙ Mart.de fano: dum esset potestas in ciuitate romandiole: & quidam nobilis habens vxorem teneret ēt concubinam, compulit eum per illam.l. vt concubinā dimitteret, & honeste viueret pro ut ius precipit. Et ad hoc propositum honestatis dicit ēt Pau.de cast.in.l.nullus per illum tex.C.de sum.tri. ꝙ si sit meretrix: que vellet venire ad habitandum in aliqua ciuitate in vicinia aliqua, vicini possent eum repellere: ne alias inficiat. facit.l. minime.C de episco. aud.no in actu practico.

Singulare. LXVIII.

SVpra in.xxvi.&.xxxvi. sing. fuit adducta cōstitutio regni, in aliquibus de successio.filio.comi. vel baro. per quā extātibus masculis: filia femina nō succedit, sed maritatur de proprio, ego quero abste nūquid ista femina sic maritata succedat i iure patronat⁹: ecclesiastico

cōpetēti hereditati cum fratribus suis: vel quibus libet aliis heredibus extraneis institutis: tene ꝙ nō sing. est decisio do. Sthepha. de caeta de Neapoli i repetitio. c. quoniā. in. xxviii. colūna de electio. libro. vi. i quo tractauit materiā iuris patronatus: vbi dicit notandū esse in hoc Regno in baronibus & ciuitate Neapolis vbi masculi succedūt: & sic femine tūc nō presentat, vbi etiā videtur hoc limitare: nisi per recepisset hoc ius patronatus pro se & filiis, quia tunc veniret ista femina ex persona sua: q̄ntumcunq; nō sit heres: quod ego latius firmaui: dum legerem Salerni. in. c. i. de iurepatro. Nota i Regno & mā da memorie, quia sepe occurrit de facto.

Singulare. LXIX.

REgia nouella pragmatica incipiens dubitationē circa dilationē petitam sub rubrica de termino citandi actorē in causa Reali, vult auctorem posse laudari: quod est conforme cū dispositione iuris cōmunis: vt in. l. i. C. vbi in rem actio. & in. l. vēditor. ff. de iudi. & in. c. si vēditori extra de emp. & vēdi. Q uero abste in terminis dicte pragmatice, si auctor laudatus est clericus, & promisit in instrumēto iurato de euictione, & suscipere in se iudiciū, & facere ipsum emptorē victorē &c. nūquid iste clericus possit sic laudatus in iudicio seculari opponere declinatoriā fori: tu diceres ꝙ nō ꝓpter glo. not. in. c. clericus. nullū. xi. q. i. que bene intellecta tenet, quod ipse clericus tenetur defendere rē vēditā laico in foro seculari: & hoc tenet abb. in. d. c. si venditori. in. ii. col. circa mediū ibi sed est dubium no. quod ꝓbat ratione, iudicium est instructū cōtra emptorē tanquā possessorē, sed vēditor venit solū ad assistēdū emptori ⁊ defendēdū eū, vt i. d. l. i. C. vbi i rē actio. vnde iudiciū īstitutū cōtra emptorē nō trāsfertur in vēditorē. d. l. vēditor. Et ista cōclusio firmari & ꝓbari videtur i dicta regia pragmatica

vbi in omnē euentum iudiciū nō transfertur in psonam laudatam siue auctor laudatus sit presens: siue cōtrariū est veritas, & in terminis questionis nostre cōtrarium decidit Ang. in d. l. vēditor. vbi dicit: quod quamuis ipse auctor laudatus sit defensor tantum, non reus tamē vt defensor poterit opponere declinatoriam ex psona sua: quia est clericus, & sic dicit limitari illā. l. &. d. l. i. C. vbi in rem actio. que illi cōcordat: vt ibi latius per eū. vnde dato, quod regia pragmatica videatur innuere ipsum reum debere substinere iudicium, tamē clericus potest declinare dictū forum seculare ex persona sua: vt per Ang. etiam in d. l. venditor. & quando hoc non sufficeret i terminis questionis nostre, deberet sufficere illud: quod promisit ipse clericus. s. de suscipiendo iudicium in se, quo casu erit reus, & sic poterit declinare forum seculare, qd abb. in prealleg. loco. nō diffitetur immo expresse hoc tenet per rationes: quas adducit, ad quod facit dicta pragmatica in quātū vult actorē laudatū debere obseruare omnia que promisit in instrumētō: manda memorie: qa quotidie occurrit de facto, & hic habes hunc punctum bene examinatum ad intellectum dicte regie pragmatice.

Singulare. LXX.

QVia regia nouella pragmatica odia litium, de qua meminimus supra in. xxxviii. & liiii singu. vult inter consanguineos & affines vsq; ad quartū gradum debere causas compromitti, ego quero abste si titius vēdidit mihi fundū, & promisit de euictione vt fit, mouetur mihi questio per sempronium supradicto fundo: laudo titiū i auctorem meum: qui est cōsanguineus cum actore sempronio cōparet titius auctor laudatus, & petit causam huiusmodi compromitti vigore pragmatice, nūqd causa debeat cōpromitti, dicas q nō, ita singu.

Bar.in.l.procurator ad exhibendum.§.i.ff. rem ratam habe. & post eum Ang.in.l.venditor,in.ii.col.in prin. ff.de iudi.ratio est,quia sic mutaretur indicium, & persona iudicis,quod no.quia quotidie euenit.

Singulare. LXXI.

MEminimus supra ĩ x.&.xxvii. sing. cõstitutionis Regni penam horum de forbannitis & foriudicatis,que permitti forbãnitum & foriudicatum posse impune offendi,pone ꝙ aliquis ex priuato odio, si ueinimicitia interfecit semproniuum bãnitũ & foriudicatũ deinde iste ĩterfector producitur in testẽ in aliqua causa maxime criminali,vel ciuili ardua:quero abste: nunqd possit repulsari tãquã ĩfamis ĩfamia facti, tu diceres ꝙ sic p id qđ tenet Bal.ĩ.l.decuriones.C.de ĩfami. vbi dicit stãte statuto,ꝙ homicida nõ possit esse de prionb⁹, si aliquis occidit bannitũ non ex officii necessitate,sed ex priuata inimicitia non potest esse de numero priorũ: & est infamis infamia facti quia licet homicidium sit tollerabile,nõ tamen est laudabile:secus in iudice,cum faciat pro executione iustitie,in contrariũ est veritas in terminis dicte constitutionis, que apponit verbum impune: quod enim impune fit, maleficium nõ est ẽm Bal.in.d. loco.per.l.is qui aggressorem.C.ad.l.cor.de sica.ibi nullam calumniam metuendam,quibus verbis vtitur etiã dicta cõstitutio dum dicit nullam proinde calumniam vereatur:& hoc dictum sequitur domi.Ioan.de ana. in .c.si perfodiens in quarta col.de homi. que omnia refert,& sequitur do.Feli.in.c.que in ecclesiarum.de cõstitu.i.v.col.in prin.& dicit esse no. ad itelectũ dicti statuti:& tu no.ad intellectũ dicte cõstitutionis.

Singulare. LXXII.

QVia supra in.lxvi.sing.fuit facta mentio de extrauaganti Pauli põtificis max.incip. ambitiose

cupiditati de re.eccle non alie.que vulgo solet Paulina nuncupari: per quã prohibetur etiam locatio rerũ ecclesiarũ vltra terminũ quero abste: nunquid nõ obstante illa prohibitione possit inueniri via & modus vt fiat locatio etiã ad longũ & longissimum tempus. Tu diceres ꝙ nõ, nam locatio vltra triẽnium videtur esse alienatio, & ideo prohibetur, vt ibi. Sed ego dico tibi: ꝙ si locator faceret locationem vltra triẽnium, & ad longum & longissimum tempus, & in dicta locatione sit expresse dictum: ꝙ nullum vtile dominium transferatur in conductorem, ꝙ isto modo talis locatio procederet etiam in term nis dicte extrauagantis. Nam ratio quare locatio prohibetur vltra triennium est, quia videtur esse alienatio quedam ista ratio cessat quando est dictum, ꝙ non transferatur vtile dominium. ita singu. declarat Bal. in .c. que in ecclesiarum de consti. & Imo. in .c. ad audiẽtiã de reb. ecc. non alie. cũ aliis alleg. per do. Feli. in .d. c. que in ecclesiarũ. xxx. col. ibi sexta declaratio: & ideo aduerte, vt apponi facias in instrumẽto locationis dicta verba & erit securus tam locator quam conductor & no. ad intellectum dicte extrauagantis.

Singulare. LXXIII.

Clericis laicos īfestos oppido traddit antiquitas dicit tex. ad literã in .c. clericis in prin. de immu. eccle. lib. vi quia quotidie faciunt noua statuta cõtra ecclesie immunitatem & ecclesiasticarum personarum, quero abste: quia si statuta ista sunt notoria, potest episcopus ea tollere. nunquid possit non citatis statuentibus, tu diceres ꝙ non per regu l. de vno quoqꝫ. ff. de re iud. & .l. nam ita diuus. ff. de adop. cum aliis vulg. & maxime quia etiam in notoriis requiritur citatio .c. ad nostrã. iii. de iure iuran. maxime per doct. tene contrariũ; nã põt illa tollere, ẽt nõ citatis statuẽtib⁹. ita sing.

dixit Archi.in.c.que lotharius prope finē.ii.q.i.refert & sequitur do.Feli.in.c.ecclesia sancte Marie.xl.ii. colū.in fi.de consti.vbi hoc corroborat multis aliis per eum allegatis: quod no.in fauorem ecclesie, & ecclesiasticarum personarum quando casus occurret.

Singulare. LXXIIII.

Singu.est.l.sub pretextu fm Bal.ibi.C.de transac.ꝙ transactio nō rescinditur pretextu instrumēti de nouo reperti, & idē dicimus in sententia, vt est tex.de iure canonico in.c.inter monasterium circa finē de re iud. & de iure ciuili i.l.sub specie.C.de re iudi.& in.l.imperatoris ff.eo & p Ias.in.d.l.sub pretextu.in.ii.col.ergo quero abste de rōne istius decisiōis dicas ꝙ duplex est ratio. Prima, quia p trāsactionē & sententiā est impositus finis liti: & ista ratio videtur poni in.d.c.iter monasteriū, vbi dicitur ꝙ pretextu instrumēti de nouo reperti nō debēt lites instaurari, & istam rationē reddiderūt Bal. & Sali. in.d.l.sub pretextu: vt ibi refert Ias.in prin.alia & secunda ratio est, quam assignat Bal.in.c.i.ad fi.extra de trāsa.p illum tex.quem ad hoc reputat no.dignū & mirabilē, qa facta trāsactione bona fide: omnia instrumēta & iura sunt ipso iure cassa & irrita, & ideo nō possunt transactionē infringere: & ille tex.in.d.c.i.de transa est melior, qui sit in iure fm Bal.in rubrica extra eo.in.ii.col.nisi instrumēta illa de nouo reperta fuissent subtracta per aduersarium vt per Bal.etiam.in.d.c.i.in vltimis verbis, quia poterunt produci, manda memorie.

Singulare. LXXV.

IN criminalibus solēt iudices Regnicole statim, & in primis citare ad īformādū: quo casu nō admittūt p curatorē quātūcūq; bene istructū, sed volunt ipsum principalē omnino: vt sic cōparēs psonaliter coniiciatur in carcerē, & sic faciāt pueri usquāuis cōtra illū citatū nō

apparcant inditia, ego q̃ro abſte: nũquid iſte ſic citatus, poſſit cõparere p procuratorem bene iſtructũ, & iformatũ, tu diceres ꝙ nõ, ſed principalis debet cõparere ad informãdũ, vt videat iudex quo vultu, qua trepidatione reſpõdeat: vt eſt vera cõcluſio Bart. qcquid alibi dixerit in. l. qui bona. §. ſi alieno in vlti. col. ff. de dam. infec. ſequuntur Ang. & Pau. de caſt. & plenius do. Alex. in. l. i pecuniariis. C. de procu. & idẽ Ang. in. l. ſi actor. ff. eo. tamẽ in cõtrariũ eſt veritas in caſu noſtro, in quo nõ ſunt ĩditia cõtra principalẽ ita no. Bald. i. l. ſeruũ quoq. §. publice. ff. de ꝓcura. idẽ Bal. & Albe. ⁊ do. Alex. & do. Iaſ. in. d. l. i pecuniariis, & ideo cõcludo: ꝙ nũquã iudex poſſet citare principalẽ, vt pſonaliter cõpareat niſi duobus cõcurrẽtibꝰ, quod ſint inditia cõtra eũ & quod ſit cauſa in qua poſſit deueniri ad torturã p ſuperius alleg. vnde cũ in regno nõ in omnibus cauſis criminalibus poſſit deueniri ad torturã: ſed i illis dumtaxat, de quibus habetur in. c. Regni. incip. tormẽtis ſub rubrica de tormẽtis, nõ poterit iudex citare pſonaliter: & dato ꝙ citet, poterit ſic citatus cõparere per procuratarem bene iſtructum & informatum: niſi ſimus in caſibus in quibus poſſit deueniri ad torturã: & cõtra reũ extẽt inditia ſufficientia, quo caſu iſta cauſa etiam debet inſeri: in citatione, vt cõcludit Ioan. and. in. c. i. de iud. lib vi. & Bal i. l. i. §. vſus in fin. ff. de procu. Guid. de ſuza. & Cy. in. d. l. i pecuniariis: vbi dicũt, ꝙ in caſu i quo poteſt cogi aliquis vt cõpareat pſonaliter debet inſeri cauſa in citatione, fundamẽtum eſt iſtud, nam indultum a iure beneficium. ſ. cõparẽdi per procuratorem nemini eſt auferendũ c. i. de iudi. lib. vi. niſi ex cauſa iuſta: iſta cauſa debet inſeri in citatione. Nec habet obſtare: ſi diceretur, ſi in citatione dicitur, ꝙ compareat: quia contra eum extant indicia, vt ſubiciatur queſtionibus ille citatus aufugeret: ad hoc

ego respondeo, non citet iudex verbaliter: sed realiter, quia poterit stantibus contra eum probationibus sufficientibus ad capturam & hoc mãda memorie: quia sic poteris adiuuare amicum tuum: ne fiat cõtumax: si mittit procuratorem bene instructum & informatum cum speciali mandato ad sic respondendum per predicta: & hoc quotidie occurrit.

Singulare. LXXVI.

Modus recusandi iudicem in regno tam ordinariũ quam delegatum ponitur per.c.regni incip. Item si cõtingat alias principis circunspecta prouisio: quod.c.nõ est.cum aliis.c.Regni: sed est insertus Iterritus magne curie vicarie, quo.c.disponitur ꝙ allegato iudice suspecto: cause suspitio intimatur logothete mag. & prothonotario Regni, & in ciuitatibus, & locis Regni episcopo diocesano: siue eius vicario: qui debẽt in dicta suspitiõe ꝓcedere prout ibi seriose ponit̃, q̃ro absque, si suspitio ꝓposita iudici est notoria, nũqd debeat seruari dispositio dicti.c.Regni, vel si sit notorie friuola: vl' notorie falsa. Tu diceres ꝙ sic, nã illud.c. videtur tradere formam, a qua non licet discedere.c.cum dilecta. de rescrip.c.sine exceptione, xii.q.ii.l.diligenter.ff.man. tene cõtrariũ, ita eleganter do.abb. post Io.and.in.c.accedẽs, i.extra vt lite nõ cõtest. vbi dicit nõ esse eundũ ad arbitros, qñ allegatur notoria suspitio: facit quod no. Lap. alleg.1.dicẽs nõ esse opus arbitris: qñ allegatur suspitio notorie friuola: vel notorie falsa, que duo sunt vtilia ad practicam .c. legitima. de appella. in.vi. ẽm Feli. qui ꝓdicta refert, & seqtur ĩ.d.accedẽs.prio ĩ.ii.col. versus finem ibi inquantũ Abb. Et tu nota esse vtilia ad practicam.d.c. Item si cõtingat alias pricipis circunspecta ꝓuisio. Nã ex quo illud.c.Regni inritit̃ dispositioni iuris canoni, vt ibi dicitur logotheta, vel diocesanus succedit lo

co arbitrorum de quibus in.d.c.legitima.de quibus habetur etiam in.c.suspitionis.de offi.delega.& in.c.ab arbitris eo.titu.lib.vi.Quãdo ergo suspitio est notoria iudex statim tenetur illam admittere: & non expectare prouisionem diocesani, vel logothete, siue prothonotarii. Si vero est notorie friuola, vel notorie falsa: & tunc procedat in causa sine alio, & hoc no.ad intellectum dicti .c.Regni in actu practico.

Singulare. LXXVII.

Debebam tibi aliquam pecuniarũ quãtitatem: persolui tibi illã in presentia multorũ testium, vellem habere abste instrumẽtũ solutionis & quetatiõis, & sic probationẽ paratã, tu denegas, quero abste, nũqd bene dicas. Tu diceres ꝙ sic, nã tu nõ inficiaris solutionẽ:& dices preterea me habere testes solutionis: Tene cõtrarium, nam teneris mihi facere instrumẽtũ solutionis & qetationis, tex.est: quẽ Saly.reputat ad hoc sing.in.l.eum, a quo.C.de solu.cui adde Pau.de ca.i cõsi.i.imo dico aliud: quod si fuisset redditũ istrumẽtũ debiti, vel laceratũ, vel incisum: vt cõiter hodie fit ipsi debitori adhuc potest ipse debitor petere quietationẽ a credi tore: & fidẽ pecunie dictũ est Bal.in.l.hmõi.§.si ita i fi. ff.de leg.i.alle.l.pecunie.C.de solu.&.l.dissolute.C.de condi.sine cau.vide Feli.in.c.accedẽs primo in.ii.col.extra vt lite nõ conte. vbi multa pulchra congerit spectantia ad istam materiam quotidianam.

Singulare. LXXVIII.

Intẽdo tibi cõmẽtare regiã nouellã pragmaticã icip. testem falsum sub rubrica de testi.fals.nõ prod. que iponit falsos testes ꝓducẽti, & ipsis testibus falsis penã, de qua ibi.ego q̃ro abste, testis ꝓductus i causa depo nit vere, iterrogatus an attineat i aliquo parti eũ ꝓducẽti iñdet: ꝙ nõ repitur, qđ imo est cõsanguineus partis,

quentur

queritur nunquid possit habere locũ pena, de qua ibi, di ceres ꝙ sic: nam probatũ est testem cõmisisse medacium: tene cõtrariũ: & dicas: ꝙ nõ põt puniri de falso criminali ter: sed bene extra ordinẽ arbitrio iudicis, ita sing. dixi Iac. butr. i. l. lutius. ff. de infami. refert Bar. in. l. si ex fal/ sis i. ii. lectura, & ibi Ias. in. iii. col. circa fi. C. de trãla. Et similiter tenet Ang. i. d. l. lutius: vbi multũ cõmẽdat, & reputat no. dignũ, & in cõsi. cxciii. qđ incipit: visis pcessi bus in. ii. col & sic testis, qui nõ dixit falsum in principa li: nõ poterit puniri de falso in terminis dicte pragmati ce: neqꝫ eum producens: quod no.

Singulare. LXXIX.

CIrca regni cõstitutionem: que incipit generalia iura cõdẽtes sub rubrica, vt vniuersitas accusata p quã vniuersitas accusata in criminalibus & capitalibus põt per procuratorem cõparere p rõnem de qua ibi, ego quero pone ꝙ vniuersitas sic citata comparet p procura torẽ, vel sindicũ, & i instrumento sindicatus nõ sũt appo sita oĩa noia creantiũ istũ sindicũ sed multis, & multis nominatis subiicitur i instrumẽto: & oẽs alii: qui faciũt maiorẽ partem nunquid talis cõstitutio & creatio talis sindicatus valeat & teneat: dicas ꝙ nõ, ita singu. inquit Spe. in tit. de sindi. §. i. & Bal. in. l. i. ff. de magi. conue. ratio quia in causis arduis debet magis deliberate proce di. refert & sequtur do. Ias. i. l. placet. in. iii. col. ibi ad ista ẽt facit. C. de sacrosan. eccle. quod no. ad dictã constitu/ tionẽ: & nõ dubiũ qn cã criminalis & capitalis sit nõ so lũ ardua sed arduissima qđ patet qa in ea nõ cõstituitur pcurator. l. penul. §. ad criminẽ. ff. de publi. iudi. de ea nõ põt fieri cõpromissũ: vt in. l. nõ distinguemus §. iulia nus iũcta glo. in versi. famoso. ff. de arbi in ea nõ põt ẽt fieri trãsactio: vt dicit dicta glo in versi. famoso. i. fin. ni si i casibus, q habẽtur, in. l. transigere. C. de transactio.

Singulare. LXXX.

VOlo tibi tradere vnam ampliationem ad cõstitu tionē regni penam horum de forbānitis & foriudi catis, de qua supra.i.xxxviii.sing.&.lxxi. fecimus mētionē, p illam enim cõstitutionē bānitus & foriudica tus põt impune interfici, pone, q nōdū est foriudicatus, sed est de proximo foriudicādus, puta quia iā instat lap sus anni: i quo debet foriudicari: vel iā est i totū elapsus, & expectatur sola foriudicatio: nunquid possit impune offendi ex forma dicte cõstitutionis: tu diceres: q non ni si pcesserit prius foriudicatio. tene contrariū, ita no Pau. de cast. in.l.iii.§.si seruus.ff.de acqui.pos. vbi no. iquit q de proximo bānīendus licet nendum sit bānitus põt impune offendi, refert: & sequitur do.Ias.in aucten. si qua mulier i vi.col.C.de sacrosan.eccle.nā de proximo foriudicādus habetur pro foriudicato, quod no. in actu practico ad materiam dicte constitutionis quia hic ca sus posset quottidie occurrere in facto, & adde Cepol. in consi.vi. n.iiii.col.in fi.

Singulare. LXXXI.

QVotidie occurrit iste casus de facto, titius fideiu bet pro sempronio in aliquo instrumēto cū clau sulis solitis & cõsuetis: & maxime illa, scilicet de primo & principali conueniēdo in aliqua pecuniarum quanti tate certo tēpore soluenda, in tempore prefixo nō fit satis factio, creditor agit cõtra titium fideiussorem: qui reti netur in curia de persona vigore instrumenti liquidi & iu rati, titius antequam soluat sic detentus vellet agere cõ tra semprcnium principalem, queritur nunquid pos sit quilibet contra principalem, in contrarium est veri tas per illam regulam que se habet: quod potentia pro pinqua actui habetur pro actu: vt no.Bal.in.l.penul. ff.de testamen.mili.& in casu proposito ita in specie de

cidit idem Bald.in.l.si pro ea.in.vi.q.C.manda.vbi dicit: quod sicut fideiussor condemnatus potest agere contra principalem debitorem ita quando euidenter apparet, quod de breui est condemnandus: quod no. & facit ad id, quod diximus in precedenti singulari.

Singulare. LXXXII.

Clara est illa conclusio & vulgata in iure tam canonico quam ciuili: que se habet: ꝙ in causa criminali non potest interuenire procurator.l.penul.§ ad crimen ff.de pub.iudi.c. veniens extra de accusa sed hoc nõ habet locum in vno articulo ad media cause: puta ad vidẽdum iurare testẽ, item ad iurandũ de calũnia, vt refert & sequitur ac exẽplificat do.Feli.in.c. meminimus. in.iiii.&.v.colum.extra de accusa.sed in Regno nõ etiã ad vnum articulum ad media cause ritus est singu. magne curie vicarie incip.Itẽ quod in causis criminalibus, manda memorie in practica, tam quando eris aduocatus: quam quando eris iudex.

Singulare. LXXXIII.

Supra in.xxxviii.liiii.lxv.&.lxx.singulari meminimus regie nouelle pragmatice.odia litium, per quã arbitri inter consanguineos & affines procedunt de iure, & de facto in procedendo: & de iure tantum in sentẽtiando: pone ꝙ arbitri dixerunt, sentẽtiã cõtra ius litigatoris, nũquid valeat: tene ꝙ nõ dictum est solẽne Bar. in.l.diem proferre.§.stari.ff.de arbi.quia excesserũt formam cõpromissi: & dicte regie pragmatice que voluit, vt sententiarent de iure contra.l non distinguemus.§.de officio.ff.de arbi.ꝛ de hoc Barto.exclamat.cum ergo de iure communi & ex dicta pragmatica sit, ꝙ arbitri non pronuncient iniuste.d.§.stari cum glo. patet, ꝙ expressio eius quod inerat inducit formam: & licet hoc dictum Bar.multipliciter impugnetur a multis: quos

refert do. Feli. in. c. causam que in. iiii. colum. ibi obstat fortiter extra de re iudi. vbi inter alios alleg. Rapha. in. l. i. C. de arbi. dicētē qđ in scholis tenuit cōtra Barto. qa expressio eorū, que insunt nihil operatur. l. non recte. C. de fideiusso. tamen idē do. Feli. in. d. c. sequēdo Bar. & respōdēdo motiuis cōtra eū factis adducit Rapha. ī pre alleg. l. i. finaliter dicētē ꝙ obtinere ī practica cōtra Bar. esset difficile, attēto etiā, ꝙ Ang. eū seqtur i. d. l. i. Quare tene cū Bar. ꝙ talis sententia nō valeat: neq; teneat, qđ no. ad materiā dicte pragmatice, qa quotidie occurrit.

Singulare. LXXXIIII.

HIc nō incongrue & illud annectēdum duximus ad materiam pragmatice, de qua in precedēti singu. ī illa enim pragmatica inter alia habetur: quod arbitri debent causam ipsam infra duos menses per sententiam terminare & hoc quando sunt cōcordes si vero nō debēt vltima die vel prius elegisse tertium qui cū dictis arbitris infra mēsem causam expediat, quero absie si dicti arbitri pronūciant vltima die dictorum mēsium: nūquid requiratur citatio in tantum, vt ea obmissa: reddatur sententia nulla. Tu diceres, quod sic per glo. i. in. l. nec quicquam. §. vbi. decretum. ff. de offi. procon. immo fortius si iudex fecisset citari partem ad audiēdum sententiam, & antequam nuntius faceret relationem, feret sentētiam, esset nulla. ſm Bart. in. l. hec autē. §. i. cū multis concor. ff. ex quib. cau. in poss. ea. in cōtrarium est veritas in casu proposito. Nam nō requiritur citatio partis, quando arbitri pronuntiant vltimo die dictorū mēsium, dictum est sing. Bal. i. auc. ei qui. C. de tēpo. appel. & in. c. i. in titu. quo tempo mil. refert & seqtur do. Ias. in. d. §. vbi decretū in. vi. col. versus finē ibi tertio principaliter limita. quod no. ad dictā pragmaticam, qa alias habui in facto: & feci hoc seruari ab arbitris.

Singulare. LXXXV.

PEr constitutionẽ: Regni: si maritus, sub rubrica de pena vxoris in adulterio deprehẽse, pmissa est vindicta ipsi marito, vt in ipso actu deprehẽsionis interficiat vxorẽ & adulterum. qualiscũq; sit adulter: & ĩ quouis loco deprehẽdatur adulter, licet aliud videatur inducere ius ciuile Romanorũ vt prosequitur ibi glo. vni. in versi. maritus, vbi ponit, quantum differt circa istã materiam ius ciuile Romanorum ab illa cõstitutione, quero abste in terminis dicte cõstitutiones, nũquid talis vindicta possit alteri cedi p ipsum maritũ, tu diceres q̃ sic, p regulam illam, que se habet q̃ potest facere quis p aliũ quod potest per seipsum. regula potest de regu. iur. in. vi. tene contrarium: ita notabiliter vult Bal. in. c. si. i. ii, col. versus finem ibi, nam si quis potest sua auctoritate vindicare extra de iuramen. calum. vbi dixit, q̃ si aliquis ex forma statuti põt se propria auctoritate vindicare, quãuis possit secum adhibere socios, & cõplices, sine q̃bus nõ posset verisimiliter tute peragere tale factũ, quia cũ cõceditur aliquid, videtur ẽt cõcedi cũ familiaribus & amicis, sine quibus id esse nõ põt, vt est tex. no. in. l. si stipulatus fuero per te non fieri. ff. de verbo. obli. nihilominus talis facultas vindicandi non põt alteri cedi. glo. est solẽnis in. l cum fundum. ff. de vi & vi arma. ẽm Bal. in prealleg loco, & do. Ias. dicit in. l. ii. in. i. col. in fi. ff. de iurisdi. om. iud. & illa glo. est reputata sing. no & manda memorie ad intellectum dicte constitutionis regni.

Singulare. LXXXVI.

HAbebam clericum debitorem meum, qui erat suspectus de fuga, cũ debuissem accedere ad iudicem ecclesiasticum, qui tunc temporis erat in ista ciuitate: vt eius auctoritate caperetur dictus clericus debitor. accessi ad iudicẽ secularẽ: cui⁹ auctoritate captus est, q̃ro

absite nūqd bene feceri, tu diceres φ hic, nā clericū debitorem suspectū in de fuga pōt capere iudex secularis, & valet captura, quia periculum erat in mora, immo egomet creditor secularis propria auctoritate potuissem illū capere, vt cōcludit Abb. i. c. cu nō ab hoie in. iii. & iiii. col. de iudi. & ante eū Bal. ibidē in. iii. col. licet ipse nō referat. & idē Bal. in. c. dilectis. in. v. col. de appel. in cōtrariū est veritas in casu proposito, in quo quāuis esset periculū in mora, tamē poterat capi & detineri per iudicē ecclesiasticum: & nō debuit eū capi facere p iudicē secularē, q in casu periculi tm̄, & in defectū iudicis cōpetētis hoc pōt. īmo qa sciēs feci eū capi per iudicē secularē, & īcōpetētē: debeo i penā amittere ius crediti mei. ita sing. tenet Bal. in. c. cām matrimonii in fi. ibi extra no. de. off. deleg. alle hoc voluisse. Cy. i. l. fi. §. si fenerator. ff. quod me. cau. accedat. l. extat. ff. quod me. cau. quod no. in actu practico, quia sepe solet accidere.

Singulare. LXXXVII.

SEpe contingit in patria mea cōpromitti in me solū vel in me & aliū qui est secularis aliquam causam, vel ex compromisso necessario inter cōiunctos ex forma regie pragmatice, de qua totiens in precedentibus singularibus fecimus mētionē vel ex cōpromisso voluntario nō curo: petitur reduci laudū nostrum ad arbitriū boni viri: vel a lias ab illo reclamatur iuxta regiam nouellam pragmaticam icip. Et si aliqua partiū, sub rubrica de reclamatione laudi, siue sententie arbitrorū ego quero abste, qs erit iste iudex reclamatiōis, dicas, φ erit iudex ecclesiasticus meus, ex quo ego sum clericus: & nō iudex secularis f̄m Bald. & Sali. in. l. precipimus. C. de appella. & late Pet. de ancha. in sua disputatione icip. cū. c. laicus in. ii. dubio. Ludo. Ro in cōsi cclxv. incip. in casu ppolito aduertēdum, & tenet Bald. expresse in ru

brica de appel.extra in.ii.col.q̧ si iudex ecclesiasticus & secularis simul iudicarunt in certa causa: appellari debet ad superiorem iudicis ecclesiastici tãquam digniorem ar leg.d.l.precipimus.in penul.respõ ar.ff. queadmodum ser.amit l.ĩ cõmunem:quod no.in practica ad intellectum maxime dicte regie pragmatice.

Singulare. LXXXVIII.

HAbebam feudum a titio,pro quo soluebam ei annuã pensionẽ aureorum.cx. destiti per biennium vel triẽnium a solutione,nunquid possim propterea feudo priuari,tu diceres q̧ nõ per id quod tenet Bal. in c.duobus.i.iiii.col.extra de re iudi.vbi dicit q̧ si feudatarius nõ soluit pẽsionẽ p biẽnũ:nõ põt priuari feudo quod in vsibus feudorũ nõ est hoc expressum & ideo dicit ibi tene mẽti:quia sepe fui interrogatus,tene contrariũ,& inquantũ dicit q̧ nõ est expressum hoc in vsibus feu.imo expressum est in.c.i.versi.sed nec est alia iustior causa.que sit prima ca bene ami.cui tex.non rñderet nec Apollo.nec christus,vt attestatur ipse idem Bal.i.c.que in ecclesiarũ in iiii.col.in prin.de cõsti.alle.sing.dictũ In no.in.c.ad apostolice de re iudi.i vi.pro quo dicto. Bal. in.iiii.col.in prin.alleg.tex. vnicum in prealleg.c.i.versi. sed nec est alias iustior causa.

Singulare. LXXXVIIII.

IN materia delegationis volo tibi adducere vnã pulchram decisionem ,pretor huius terre cognoscit de omnibus causis iure ordinario.ex istis causis baro rõ mittit aliquã spãliter alicui iudici delegato procedit iste delegatus in causa,& antequam eam expediat : ab hac vita decedit.quero abste nunquid possit de hac causa cognoscere , & se in ea modo aliquo intromittere. Tu diceres q̧ sic,qa a principio poterat iure ordinario,sic cã illa a pricipio ñ fuisset iudici delegato cõmissa.Et cito res

reuertitũ ad naturã suã. Preterea cessãte illo iudice, debet cessare illa cognitio ar.c.cũ cessante de appel. &c. cum ĩ firmitas de peniten, & remiſ. Preterea cognitio illius cause remãsit in habitu penes ipsum pretorem: & fuit transfusa actu in illum iudicem, quo cessante, ille habitus est tante potẽtie, vt reducatur ad actum argu. eorũ, que in simili dicit abb.in.c.nouit de iudi. Tene cõtrarium: nã p mortẽ delegati non poterit pretor amplius in se illam causam assumere, & de ea cognoscere: sed solus baro, quia semel delegando dicitur traxisse causam ad se, & exemisse a ptore ita sing. Bal.in.l.si vt proponis ĩ penul: colũ. post Archi. per eum alle. C. quo. & quan. iud. vbi ĩ fert: ꝙ causa semel cõmissa ĩ curia Romana non exibit de curia: nisi Papa deleget: vel remittat ad ordinarium, & idem tenet Sali. ibi: idem tenet Imo.ĩ.l.si expressim. ff. de appel. Pet. de ancha. in cõsi.lvii incip circunscriptis literis cãcellarie: refert & sequitur do. Iaſ. in. l. more maiorum in. xviii. colũ. versus finem ꝙ dicit esse notãdum perpetuo. ff. de iurisdi. om. iud.

Singulare. XC.

NO. vnum pulchrum dictũ ad materiam cõstitutionis regni ĩ aliquibus de succe. fi. comi. vel baro. de qua sepe in superioribus sing. fecimus mẽtionem habes enim per illam: ꝙ extantibus masculis filie femine nõ succedãt, sed maritẽtur de paragio, & illa cõstitutio loqtur patre dumtaxat ab intestato decedẽte: secus si ex testamẽto. Nã ex testamẽto posset tam masculos quã feminas instituere p̃m omnes ibi. modo stante dicta regni cõstitutiõe testator: qui habebat filios masculos, & feminas fecit sibi testamẽtũ: & in eo sic dixit: ego istituo filios meos heredes vniuersales: & particulares &c. quero, nunquid filie femine excludãtur, tu diceres: ꝙ nõ: nã illa constitutio: vt dictum est: non loquitur, nisi quando

pater decedit ab intestato.sed hic decessit ex testamēto, & instituit filios & appellatione filiorū veniūt tā mascu li quā femine.l.si ita.scriptū.ff.de lega.ii.&.l.si quis ita .ff.de testa.tute.& maxime quia iste femine habent con cursum iuris cōis: vt in.l.maximū vitiū.C de libe.pret. Tene contrariū: & dic, ꝙ nō intelligūtur institute ipse fi lie femine: sed tm̄ masculi: quia ī dubio testator videtur testari ẜm ius cōstitutionis, ita tenet Pet.de ancha.post Bal.in.l.tres fratres.ff. de pac. sequitur simplic ter do. Alex.in.l.gallus.§.i.ad fi.ff.de libe.& posth.& in cōsi. cxxvii.incip viso testamēto dicti Ioānis.idē tenet Pau. de cast.in cōsi.lxxix.incip.casus iste frequenter contigit in.ii.col.refert & sequitur do. Ias.in.l.si quis id quod in .iiii.colū.in.fi.ff.de iurisdi.om.iud.quod no.in actu pra ctico: & manda memorie ad intellectum dicte constitu tionis in aliquibus.

Singulare. XCI.

Quotidie fiunt cōtractus per istos rusticos, q licet veri vsurarii nō appareant: habēt tm̄ in se ꝓsūptā fraudē vsurarū, & de eis quotidie impetūtur per iudices submittētes accusatores: vt sic extinguāt ardorē sitis, quē habēt ad bona eorūdē rusticorū: cū cōtra illos sit prodita pena publicationis omniū bonorū ꝑ constitu tionē regni vsurariorū.sub rubrica de vsurariis puniēdis alias est de eodē: quero abste: quia vt dixi, isti cōtractus nō apparēt vere vsurarii: sed habēt aliquā ꝓsumptā frau dē vsurarū, puta quia est facta venditio fundi cū pacto de reuēdēdo & interuenit modicitas pretii, quo casu pre sumitur feneratiuis cōtractus iuxta materiā.c. ad no strā de emp.& vē.& in.c.illo.vos de pigno.nunquid isti rustici excusantur ab ista ꝓsūpta fraude vsurarū, & eodē modo in vendēdis, vel emēdis mercibus ante tp̄s iuxta materiā.c.in ciuitate cū aliis simi.extra de vsu.dicas, ꝙ

excusant ab ista presumpta fraude vsurarũ ppter ignorantiã iuris, gl. est in .l. cũ allegas & ibi Bal. in .iiii. oppo. C. de vsu per quã glo. infert ibi vtiliter Fulgo. φ si rusticus emat fundũ cum pacto de retrouẽdẽdo. nõ censebitur cõtractus vsurarius, qđ valde no. p limitatiõe eorũ que habẽtur in .d. c. ad nostrã. & in .d c. illo vos: ꝛ tu no: ad materiã dicte ꝯstitutiõis vsurariorũ i ꝯtingẽtia facti.

Singulare. XCII.

HAbeo nunc in facto istũ casum: titius fuit condemnatus iniuriarũ ad certã pecunie quãtitatẽ: & presupposito: φ talis sententia valeat: quero si poterit detineri de persona: maxime in regno, attẽto qa ipse sic codẽnatus, detinetur de psona, dicas φ nõ põt detineri, & iud. x eũ detinẽs tenetur in sindicatu p qrelã tñ iniuriarũ per .l. si vero §. q pro rei, ibi no. est sine iniuria. ff. qui satisda. cog. fm Ang. & Fulg. ibi. & Bar. & Ang. in .l. i. ff. si quis in ius vo. nõ ie. & Bar. & doct in .d. §. si pro rei, cõtra iudices qui tenent aliquẽ in carceribus: qui vult satisdare idonee. Nã tenẽtur in sindicatu pro iniuria & in causis criminalibus: vbi pena pecuniaria venit imponenda .l. i. ii. & .iii. ff. de custo. reo. immo dico φ in regno: ex quo ipse possidet: & venit iponẽda pena pecuniaria, non põt capi de psona: sing. est decisio in regno in .c. statutuimus sub rubrica: vt nullus officialis capiat aliquẽ de psona & hoc intellige, quãdo vellet idonee cauere: vt ibi, & in casu nostro fuit oblata fideiussio. & nõ admissa: igit &c. No. pro tempore sindicatus contra iudicem.

Singulare. XCIII.

VOlo tibi adducere vnum pulchrũ in materia torture Aliquis extra iudicialiter cõfessus est se interfecisse titiũ, vocatus ad iudiciũ subiicitur qstionibus, qm illa extraiudicialis ꝯfessio facit iudiciũ sufficiẽs ad torturã, glo. i. l. ictus. fustiũ. ff. de his q no. infra. & in

.l.capite qnto, & ibi Barto.ff.de adulte. Barto.i.l. fina. ff.de q̄stionibus, cū simili.cōfitet i tormētis: tamē nō ratificat ad bāchū iuris nunqd talis cōfessio sufficiat ad cōdēnādū. Tu diceres, ꝙ nō p.l.i §.si qs vltro cū simil.ff. de q̄stio.i cōtrariū est veritas, gl.est sing.i.d.l.capite qnto, dicēs singu.ꝙ cōfessio extraiudicialis facit ꝙ cōfessio postea facta i tormētis absq; alia ratificatiōe sufficiat ad cōdēnādū: refert & sequtur do.Ias.i.l.magistratibꝰ in.ii. col.in prin.ff.de iuris.om.iud.quod no.p iudice torquēte & cōdēnāte, quando impeteretur in sindicatu.

Singulare. XCIIII.

IN casu proposito in precedēti sing.subiicio aliā q̄ōnē, ad materiā torture, nunquid illa extraiudicialis confessio possit reuocari sine eo: quod doceatur de errore, vel si fuit facta coram iudice incōpetenti, dicas, ꝙ sic, ita sing.Bal.in.l.i.penul.col.C.de cōfe.vbi dicit, sit cautus aduocatus, ꝙ faciat illū reuocare talē ꝯfessionē: quā pōt reuocare etiā nō docto aliter de errore cū sit cōfessio nudi facti iuxta.l.error cū materia.C.de iur.& fa.igno. refert & sequitur do.Ias.in.l. magistratibus in.ii.col.ff. de iurisdi.om iud.vbi dicit, no.perpetuo quia ita posses euadere amicum a tortura: & facit ad id, quod diximus supra i primo singu.⁊ hoc māda memorie ꝑpetuo.

Singulare. XCV.

EX quo per regiā nouellā pragmaticā, odia litium: coguntur affines: & cōsanguinei causas adinuicem vertētes compromittere in duos cōiunctos: vel cōes amicos, quero abste, nunquid coram istis arbitris sic per partes electis habeat locum recōuentio: tu diceres ꝙ sic, nam quando fit compromissum ex necessitate statuti coguntur affines compromittere, vt per Bar. in.l.fi.C. de iud.& in prohe.C & in l.si quis maior.C.de trāsa. corā eis habet locū reconuentio: & est noua & peregrina

limitatio ad.c.cum dilectus de arbi. prout eam no.ibi do.Abb.in.iii.col.in prin.ibi,sed q̄ro nunquid iste tex. fundamentum est istud.quia isti arbitri dicuntur arbitri iuris,coram quibus habet locum reconuentio, vt per Abb.ibi ponentem duo exempla reconuentionis. in cō trarium est veritas nam licet hoc casu partes cogantur compromittere ex forma dicte pragmatice:tamen cum postea in eligendo illos arbitros coniunctos, vel commu nes amicos interueniat cōsensus vtriusq; partis: imputa ri debet reo, si non adiecit in compromisso facultatem reconueniendi, ita eleganter concludit do.Ias.in.l.est re ceptū i penulti. colum.infin.ff.de iurisdi.om.iud.quod no.tu ad intellectum dicte pragmatice, quia quottidie occurrit.

Singulare. XCVI.

EStcitatus aliquis testis ad perhibendum testimo- nium veritatis,est contumax non vult comparere, nunquid propter huiusmodi contumaciam possit iudex imponere illi penam confiscationis bonorum. Di cas q̧ sic:dictum est sing.Bal.in.c.ii.per illum tex.de te- sti.cog.quod ibi Bal.reputat no. dignum.

Singulare. XCVII.

QVottidie potest iste casus de facto occurrere: Ti- tius & Sempronius ambulabāt insimul p quod dam iter:fuit insultatus dictus Sempronius & interfectus per quendam addicitur in testem dictus Ti tius,quero an possit testificari contra homicidam pro eo qui fuit interfectus,dicas q̧ non,quia etiam sibi iniu ria facta videtur,vt no.glo.sing.in.l.item apud labeo- nem.§.tenetur.ff.de iniur.& ideo non debet sibi credi tanq̄ in causa sua propria,ita consuluit Bartolom. vero neñ.in.consi.xxxii.icip.in christi nomine:Q uidam rusti ci vicentini in.iii.col. vbi refert ita consuluisse sing. ex-

cellentissimum Doctorem do. Argentinum filium Raineri de forliuio, q dicit, q ita vidit seruari de facto, qd no. quia sepe occurrit.

Singulare. XCVIII.

DE facto etiam solet sepe cōtingere, inquiritur titius de homicidio, quod est plene probatū: ponitur ad torturam, nō obstante huiusmodi plena probatione: nulla protestatione facta per iudicem, q non torquet eum super probatis vel vt non possit appellari a sententia condemnatoria, a qua alias potuisset appellare. l. non tñ. ff. de appella. non recip. & in. l. i. in fi. C. de iurame. cal. perseuerat: estq; constans in tormētis, quero: an illa plena probatio elidatur per torturam, dicas q sic ita in indiuiduo tenuit Alber. de rosa. in. l. edictum. ff. de questio. ita etiam vult Ange. de are. optimus praticus in materia maleficiorum in verbo, comparent dicti inquisiti: & negauerunt totum, refert, & sequitur consulendo Bartholo. veronen. in consilio suo. xxxii. incipien. In christi nomine quidam rustici vicentini in. iii. col. vbi dicit: q ita vidit seruari alias verone, quod not.

Singulare. XCIX.

IN regno speciales & certi casus sunt, in quibus habet locum tortura, de quibus habes. c. regni incip. tormentis sub rubrica de tormentis, quero abste nū qd extra illos casus possit iudex terrere inquisitos, si nō torquere, Dicas q sic, quia vultus iudicis in talibus debet apparere terribilis, ut in aucten. de māda. prin. §. talem vero fm Bal. qui ita no. dixit in. l. observare ante finem prime col. C. quorum appe. non recip. refert & sequitur consulendo Bartholo. veronen. in consi. suo. xl. i ix col. in princi. quod not. ad excusationem iudicum & assessorum terrentium in sindicatu impetitorum, quia terruerūt extra casus. d. c. regni, & ad intellectū. C. eiusdē.

Singulare. C.

PRo complemento istius tractatus, quia Deo autore hoc centesimo singu. absoluetur. Ego q̄ro abste, ecce ꝙ nos habemus regiam nouellam pragmaticā incip. testem falsum sub rubrica de falsis testibus nō producēdis: &c. Pone ꝙ aliquis produxit in causa plures testes falsos, vel plures scripturas falsas: nunquid pluries quam semel sit condemnandus de falso: Dicas quod nō sed quod semel tantum: & vna pena debet puniri ar. l. si falsos. C. de fal. & hoc videtur dicere Bald. in. l. q̄cūq; C. de ser. fugi. in questione, que incip. idem facit ad questionem & est de mente Bar. in. l. inficando. §. infans. ff. de fur. refert & sequitur consulendo Bartho. Veroñ in consi. suo. lxxviii. incip. in Christi nomine &c. Vna inquisitione formata contra Paulum in. ii. colum. quod no. & manda memorie ad intellectum dicte regie pragmatice.

DEO GRATIAS.

Finis tractatus singularium Domini Ioannis de Arnono.

INCIPIT ALIVS TRACTATVS CAVTELARVM

Ioannis de Arnono de sancto Angelo Fasanellæ centum continens in vtroque iure cautelas notabiles, & in Regno maxime accommodatas & in iudicio quotidie versatules.

1 Cautela pro homicida voluntario vt non puniatur de homicidio doloso, sed culposo.

PER regni constitutionem icipientē terminum vite sub rubrica de homicidiis puniēdis, habes:ꝙ homicida voluntarius damnatur ad mortem capitalem semper, licet alias de iure digestorum īterdū ad mortē, interdum ad deportationem, vt dicit ibi glo i.in versi. terminum alle.l.iiii.§.penul ff.ad.l cor. de sicca.sed ego volo tibi tradere vnam cautelam, vt non damneris ad mortem capitalē iuxta dictā regni cōstitutionē pro homicidio volūtario, sed ad deportationem, vel aliam penam iuxta dispositionem iuris communis. Nam si impetiris de homicidio, quod non poteris inficiari, quia probatur tibi legitime p testes, allegēs te interfecisse illum quia putabas illum esse bannitū, & foriudicatum: & sic licite & legis auctoritate per cōstitutionē regni penā horum de forbannitis & foriudicatis, & si dicatur, debuisti diligenter perquirere, an esset bannitus, & foriudicatus, replices te in hoc culpam admisisse, & sic punieris de homicidio culposo & non doloso, ita no. Bar. i specie i.l.si.ff de adul & in.l.ii.§.hac actione, ff.vi bono.rap.& i.l.lex cornelia.ff.ad.l.cor.de sicca.

refert:& sequitur consuluēdo Franciscus de capitibus listе de Padua legū doctor, & comes in consi.suo incip. in christi nomine, licet inuitus verba faciam in fi. & maxime quia de hoc ꝙ putaueris illum esse forbānitum ⁊ so iudicatum stabitur iuramēto tuo propter glo.no.in.l.i. in versi.nō occidendi animo.C.ad.l.cor.de sicca.de quo vltimo ego plene dixi in singularibus meis singu.xliiii. incip.vulnerasti titium: vbi inuenies illam glo. notabiliter per me adductam ad alium ad huc effectum non minus notabilem.

II. Cautela pro iudice ad cōstitutionē regni ītētionis nostre de illicita portatione armorum & cōstitutionē si qs aliquē, de pcussione illicita cum armis.

Titius cū quodam fuste: baculo: siue lapidem percussit sempronium: ex tali percussione facta est tumefactio: quæ fecit scissuram ab infra licet nō ab extra: vel talis tumefactio dedit causam necessariæ scissuræ ab extra faciēdæ p medicū: iudex puniuit titiū āmissione manus p cōstitutionē, siquis aliquē de pcussione illicita cū armis, īpetitur ī sindicatu. Queritur nunqd bene fecerit: videtur dicendū ꝙ nō: nam vt presupponitur in themate: iste non percussit cum armis prohibitis: de quibus in constitutione Regni, intentionis nostræ, de illicita portatione armorum: videlicet: cū armis molitis & prohibitis: cultellis & ensibus: lāceis, panceris, scutis vel loricis: aut clauis ferreis, sed cū fuste, baculo: siue lapide. In cōtrariū est veritas, nā omnis scissura, vel omnis separatio ī corpore appellatur vulnus.l.si seruus seruum .§. sup:fle.ff.ad l aquil. & per Bar.in.l pretor ait.§. fi.ff.de iniur. vbi dicit ꝙ etiam tumefactio est vulnus, quando fecit scissuram ab infra, licet non ab extra, vel quādo etiam dedit causam necessariæ scissuræ ab extra faciendæ per medicum, ut ibi per eum. Et respondendo ad dictam

ad dictam constitutionem, siquis aliquem, dico ꝙ etiam per eã sunt prohibiti baculi, lapides, & fustes: quod probatur ibi; dum enumeratis armis: de quibus ibi, dicit, & etiam alia omnia: quæ nocendi magis causa q̃ alterius cuiuscunq; liciti operis gratia sunt parata. Et negari non potest, quin fustes & lapides prohibeantur a iure. l. armorum. ff. de verbo. signifi. Item non obstat constitutio siquis aliquem quæ requirit vulnus, quia ad eam satis patet responsio per supradicta manda memoriæ iudex, tu quando impeteris in sindicatu.

III Cautela pro illo, qui aliquem vulnerauit: vel interfecit, vt procuret habere ab illo exculpationẽ, quia non poterit torqueri etiam extantibus inditiis contra eum.

INterfecisti sempronium seu vulnerasti, extant contra te multa inditia, & talia: per quæ poteris subiici quæstionibus, procures modis omnibus, vt habeas ab eo, antequam moriatur exculpationem, de qua habeas testes, quia postea non poteris torqueri quantumcunq; habeantur cõtra te inditia, nam talis exculpatio habet inditium innocentiæ pro te, ita singulariter dicit Bal. in. l. i, in vlti. col. C. cõmu. de lega. alr. l. paulus. §. i. ff. de bo. liber. & hoc dictum sequitur Ia. de pra. in. l. trãsigere circa fin. C. de transactio.

IIII Cautela pro emptor, vt apponi faciat in instrumento, constitutum, & non precarium.

PEr constitutum appositum in instrumento venditionis, dum venditor cõstituit se emptoris nomine possidere, transfertur ciuilis & natualis possessio in emptorẽ. l. quod meo in prin. cũ ibi no. ff. de acquiren. poss. & no. Bar. in. l. creditores in. xi. col. i fi. vers. sed pone q̃d debitor. C. de pigno. vbi dicit notabiliter, ꝙ quando quis constituit se tenere & possidere simpliciter pro: alio

transfertur possessio ciuilis & naturalis, & sola detenta tio remanet apud constituentē. Sed quādo cōstituit: se p̄cario nomine possidere, trāsfertur sola ciuilis & naturalis remanet apud cōstituentē. l. ha bet. §. eum qui. ff. de preca. & hoc vltimū etiā tenet Bar. in. d. l. creditores i. ii. q. princ. in. iiii. col. ad fi. & idē tenet ī vtroq; Io. pe. de pap. in sua practica in forma libel. in cōtractu venditionis in glo in versi. cōstituēs ex nunc q dicit propter hoc vtilius esse, ꝙ quis cōstituat simpliciter se alterius nomine possidere q̄ precario nomine, & idē tenet Ang. de are. insti. de actio. §. actionū in materia cōstitutionis versi. addas tamē ꝙ aliqui notari, ex quo īfertur, ꝙ ipse emptor poterit armata manu intrare ī fundū emptū in cuius possessione erat impune: & p vim etiā venditori renitēti resistere, quia in hoc nō dicitur vim īferre vēditori, sed potius se defendere. l. cū fundū cū ibi no. ff. de vi & vi arma. & ita singulariter tenet Bar. in. d. l. creditores in. xi. col. ī fi. versi. sed pone: ꝙ debitor nō solū: īmo ipse vēditor non admittēdo emptorē redeuntē ad fundū emptum, & ad suā possessionē, dicitur vim īferre ipsi emptori, & ipse vēditor esset puniēdus de violētia: vt probatur in. l. clā possidere. §. q ad nūdinas. ff. de acqui. posse. Et p̄dicta not. diligēter in actu practico. Nam p ea habes intellectū ad Regni cōstitutionē incip. violētias subiectorū sub rubrica de violētiis circa possessionē admissis, & aliā quæ incipiē. Circa violētiarū de resti. possessio. Et per hec vides quis erit violētus: vel emptor, vel venditor.

V Cautela pro illo: qui potest impune bānitū occidere, vt nō occidat cum persona prohibita.

QVāuis p constitutionē Regni penā horum de forbānitis: & foriudicatis sit pmissa vnicuiq; occisio, & offensio in foriudicatū, tū non est pmissa neq; filio neq; vxori p multa, que copiose refert, & sequitur

cōsulēdo Bartholo. veronēn. in cōsi. suo. v. in ordine incip. In Xpi noīe amen. Casus talis est. Processum est per magistrū in. iiii. v. &. vi. col vbi cōcludit apertissime stāte statuto: ꝙ bannitus possit impune interfici, nō intelligitur esse pmissum filio: vel vxori. Et respondet ad omnia: q̄ videbātur in cōtrariū facere: Ita etiā nō est pmissa talis offensio extranea vna cū filio: vel vxore: quia quod poterat extraneus solus vel cū aliis nō coniunctis occiso, nō poterit cū vxore & filio: & hoc p tex. in. l. vtrū. ff. ad. l. cor. de parri. vbi dicitur ꝙ si filii interfecerunt parentes, ꝙ ipsi & eorū consocii etiā extranei puniēdi sunt eadem pena de parricidus: & tamē nō est dubiū, ꝙ si extraneus de p se sine filio interficeret parentē vnus tenetur solummodo. l. cornelia de sicariis, & non de parricidis, ad idem est tex. in. l. si sciente eo titu. ff. ad. l. pompe. de partic. vbi loquitur de mutuantibus pecuniam illis, qui cōparere volunt venenū causa necandi hominem, vbi est casus de ista. q si recte consideretur, & est casus institu. de pub. ind. §. alia deinde lex, vbi idem dicitur: scilicet, quod si consocius fuit filio ad interficiendum parentē, etiam extraneus non tanquam extraneus occidēs. l. cornelia de sicariis, sed. l. pompeia. de parricidis punitur, & ibi glo. super versi. extraneus colligit no. dicēdo: no. extraneum puniri plusquam si ille occidisset, & alle. etiam. d. l. vtrū. &. d. l. si sciēte, & ideo quando vis occidere aliquē bānitū: & foriudicatū, n̄ adhibeas tecū psonas phibitas, qa sic poteris puniri tāquā ilicitus occisor. manda memorie ad itellectū dicte cōstitutiōis penā horum.

VI Cautela ad regiam nouellam pragmaticam de cōpromissis inter coniunctas personas.

ET si regiam nouellā pragmaticam, odia litiū: sub rubrica de cōpromissis iter cōiūctas psonas, disponat, causas inter coniunctos debere compromitti, tamē

in calce ipsius excipiuntur nonulli casus, inquibus non habet locum compromissum: pone ꝙ vertitur in dubium: an aliqua causa sit compromittenda, puta quia dicitur: quod non sunt coniuncti, vel affines, vel si sint, non sunt coniuncti in quarto consanguinitatis: vel affinitatis gradu, vt requirit ipsa regia pragmatica, nunqd iste articulus sit compromittendus, vel ꝙ illa instrumenta: sententie: & obligationes: de quibus in ea in fi. non sunt liquida dicas ꝙ sic propter glo. no. & quod ibi no. per illam glo. Bar. in. l. si quis in conscribendo. C. de pactis. vbi singulariter dicit: ꝙ si statutum vult: ꝙ cause inter affines debeant cõpromitti & vertitur in dubium: si aliqua causa sit compromittenda, puta quia dicitur, ꝙ nõ sunt affines: ista etiam causa est compromittenda, & pro hoc facit, quia ille qui est iudex preparati: debet esse iudex preparatorii. l. ordinarii. C. de rei vendi. cũ ibi no. & l. qui de crimine. C. de accusa. & ideo cautela est, vt qui desiderat causam compromitti, semper alleget illum articulum etiam esse cõpromittendũ p supra dicta, qd no. ad actũ practicũ, qa quotidie versatur i iudicio.

VII. Cautela pro illo: qui aliquem occidit: vt nõ teneatur de occiso: sed de vulnerato: ꝙ alleget & probet amicitiam cum occiso.

DIximus supra in cautela. i. ꝙ homicida semper tenetur ad penam capitalem p cõstitutionem terminum vite de homicidiis puniẽdis, ꝛ p. l. iii. ibi, qd fecit semp expectet. C. de epi. aud. sed ego volo tibi tradere cautelã: vt nõ tenearis de occiso: sed de vulnerato, vt alleges & dicas te nõ vulnerasse animo occidẽdi, sed vulnerãdi tantũ, & ad pbãdũ hoc adducas pbationem amicitie iter te & illũ tẽpore homicidii: qa sic euades penam capitalem, ita vult glo. no. in. l. i. in versi. non occidẽdi animo. C. ad. l. cor. de sica. que singulariter dicit,

quod ad probandum suam negatiuam, quod quis non fecerit animo occidēdi, sufficit probatio p̄ p̄sumptionē: p̄bādo amicitiā occidētis, de qua glo. no. ego alias dixi i singularib⁹ meis singulari. xliiii. icip. vulnerasti titiū.

VIII Cautela pro illo, qui confessus est se interfecisse titium vt alleget non constare de corpore.

SEpe occurrit inquiri vel accusari quempiam de homicidio in p̄sonam titii, comparet hic inquisitus: vel accusatus, & vel sponte, vel i tormētis p̄seuerās cōfitetur se titiū interfecisse, cautela est, vt semp̄ alleget nō cōstare de corpore ipsi⁹ titii, q̄a hoc casu q̄n de eo non cōstat: nō poterit ad mortē condēnari, ita vult no. Ang. in. l. vnica i. ii. col. de cōfes. & in. l. certū i prin. ff. eo. idē tenet Bal. eius frater i. c. at si clerici. I. iii. col. extra de iudi.

IX Cautela p̄ illo: qui cōfessus est positiones: vt alleget se dolo aduersarii inductum ad confitendū.

QVotidie fiunt positiones in iudicio, super quibus petit ponens aduersarium respōdere p̄ verbū credit vel nō credit iuxta regiam nouellam pragmaticam incip. quinta die de positionib⁹, articulis: & respōsionibus super eis, in quibus positionibus inducitur respōdēs dolo ad cōfitendum puta: q̄a aduersarius ponēs eas firmauit suo iuramēto: vel aliter induxit aduersariū ad cōfitendū, cautela est, vt sic respōdēs & confitēs reuocet illam cōfessionem & respōsionē allegato dolo aduersarii, quia poterit talem cōfessionē reuocare quādocūq;, ita glo. fi. in versi. tali in. ii. solutione in. l. error. C. de iur. & fa. igno. ex qua ita infert Bar. notabiliter ibi: quod do. Ias. ibi in penul. col. in prin. dicit esse valde no. in materia positionum & alleg. ita tenere Bal. ꝛ moder. in. l. i. in prin. ff. de eo per quem fuc. erit cum aliis alle. per eundem Ias. in loco preallegato. manda memorie ad materiam positionū: & dicte regie pragmatice.

X Cautela ad regiã nouellã pragmaticã odia litiũ.

LIcet ex forma dictę regię pragmaticę, odia litiũ, habeas debere cõpromitti causas inter consanguineos & affines, tamẽ hoc nõ habet locũ, quãdo essent instrumẽta, sententiæ: & obligationes liq̃de, vt ibi dicitur in fi. & diximus supra in. vi. cautela. Pone, ꝙ opponitur exceptio cõpromissi vigore dictæ pragmaticæ, replicatur nõ debere fieri cõpromissum: ex quo extat instrumẽtũ. Respondetur instrumẽtũ nõ esse verũ neq; solenne: quero abste quis probabit instrumẽtũ illud esse verum & solẽne, vel impugnãs illud, vel qui allegat instrumẽtum. Dicas ꝙ ille qui impugnat ꝑ id, quod dicit Bal. in c. i. §. si instrumentum de notis feu. vbi dixit, ꝙ pro instrumento publico duæ oriuntur præsumptiones, imo duæ probationes. s. ꝙ sit verum & ꝙ sit solenne, & idem Bal. in c. illud circa fi. de presum. dicit ꝙ in publicis instrumẽtis nõ præsumitur fraus: neq; simulatio, & ideo cautela est, vt ille, q̃ habet pro se instrumẽtũ: nõ assumat in se onus probãdi veritatem, vel solennitatem illius cũ pro eo presumatur, sed transfundat onus probandi contrarium ĩ aduersarium. Et idẽ dicerẽ de sentẽtiis & obligatiõibus liquidis de quibus etiam loquitur dicta pragma. in fi. cum ille sint publice per. c. quoniam contra de proba. & iudicantur vt de quolibet instrumento per. l. cum precibus. C. de proba.

XI Cautela pro illo, qui negatur ꝓprietarius directus alicuius fundi, vt probet solutionem pensionis, & e contra.

ACcidit sepe de facto, ꝙ dominus directus ammisit instrumenta emphiteotica, & nõ potest probare se dominũ directũ alicuius funda, sed cautela est, vt alleget & ꝓbet solutionẽ pensionis & canonis pro illo fundo q̃a tunc sufficit ꝑ regulã, quã tradit Bal. in. l. si cer

tis annis in.iiii.col.C.de pactis, ꝙ qualis apparet solutio: talis præsumitur cõfessio: quod est multũ no. ẜm eũ. etiã pro emphiteota: qui pdiderat ĩstrumẽta emphiteotica, & idẽ Bal.in.l. inditia in .i.col.C. de rei vend. not. post la.de are. ꝙ ex solutione cẽsus p̃sumitur, ꝙ ille, cui soluitur: sit ꝓprietarius: & ideo si solui tibi pẽsionẽ de aliquo fũdo, iditiũ ẽ, ꝙ a te habui, & ꝙ ꝓprietas sit tua.l. litib⁹.C.de agri.& cẽsi.lib.xi.ẜm eũ. Et hoc habui i facto ꝓprio ecclesiæ meæ alio die, ⁊ obtinui: q̃a pbaui solutionem tanti temporis: cum tamen non potuissem alter. probare de proprietate.

XII Cautela pro illo, qui vult appellare a sententia, vt appellet infra x.dies coram actuario, si nõ potest habere presentiam iudicis.

VVlgata est ista cõclusio, ꝙ qui vult appellare a sententia, debet appellare infra.x.dies auctẽ.hodie.C. de appella. sed solet sepe accidere, ꝙ quandoq; iudex est absens: quãdoq; eius p̃sentia haberi nõ põt, ideo cautela est, vt appellãs appellet, corã actuario illius iudicis, qui tulit sententiam: & valet appellatio, ita Bal.in.l. penul.C.de fideiuss.ex illo tex.not.ꝙ cõfessio facta corã notario actorum dicitur facta in iudicio: p quod ĩferũt Guido de suza.& Moder. in aucten. quæ supplicatio. C.de pci.ipe.offe.ad id, q̃d dixim⁹ supra de appellatione porrigenda coram actuario, quod ibi domi. Ias.in.i. col.dicit esse no.q̃a quottidianũ: vbi refert Rapha.fulg. se cõsuluisse in ciuitate Vincẽtie, vbi statutũ disponit, ꝙ sententia mittatur executioni nisi infra.x. dies appellatio interponatur: & libellus offeratur infra.xx. & prestetur cautio de soluẽdis expensis, ꝙ satis fuit talem cautionem fuisse prestitam ipsi notario actorem, quod nota tu qui vis appellare alias per lapsum decendii eris exclusus: & sententia transibit in rem iudicatam. d.

tionis: vt in. §. precium insti. de emptio. & ven. Ex predi
ctis enim habes limitationē ad glo. communiter appro
batam i. l. si mora. ff. solu. mat. quæ dicit: ꝙ grauius est
delictum: quod cōmittitur faciēdo q̄ obmittēdo, fallit
quantū ad puniēdū testem de falso, quia equæ punitur
de falso: si deliquit obmittendo, & sic tacēdo veritatem
sic faciēdo, & sic dicēdo falsum. cautela est igitur, vt te-
stis nihil obmittat studiose de his quorum verisimiliter
deberet recordari, puta quia esset factum de recenti: &
in reddēda causa assignet causam cōcludētem, alias pos
set puniri de falso. Et hoc no. ad dictam regiā pragma-
ticam testem falsum, de qua ad alium effectum memini
etiam in singularibus meis singulari. lxxviii. incip. Intē-
do tibi cōmētare: & adhuc ad alium effectum in singu-
lari centesimo. & vltimo īcip. ꝓ cōplemēto istiꝰ cētilogi.

XV Cautela ad constitutionē regni in aliquibus sub rubrica de successio: filiorum comitum: vel baronum.

TEstator sic dixit, ego instituo filios masculos & fe-
minas i eo, quod de iure eos tangit: quero de quo
iure intelligitur in regno nostro: vel de iure cōmu-
ni: vel cōstitutionis in aliqbus de successio: filiorū comi-
tū, vel baronū: tu diceres ꝙ intelligitur de iure cōmuni
ꝑ id: quod tenet Bal. in. l. quicunq; in. iiii. col. C. de ser-
uis fugiti. vbi dixit, ꝙ si pater instituit filios masculos &
feminas in eo quod de iure eos tangit, intelligitur de iu
re cōmuni, nō statuario: & ideo tūc nō attēderetur statu
tū disponēs, ꝙ extātibus masculis filiæ femine nō succe
dāt, sed debeāt dotari, ad idē facit quod tenet Bald. in.
l. sed & si quis. §. quæsitū in vlti. col. ff. si qs cautio, ꝙ q
renunciat omni beneficio iuris: intelligitur scilicet cōmu
nis, non statuarii: vel consuetudinarii per. §. sed quotiēs
insti. de iure natu. gen. vel ciui. & maxime in casu consti

tutionis regni in aliquibus, quæ nõ loquitur, quãdo pater decedit ex testamẽto: sed quando in intestato: vt dixi in singularibus meis sing. xc. incip. not. vnũ pulchrum dictũ. His tamẽ nõ obstãtibus tene cõtrariũ: & dic: q͏ intelligitur de iure cõstitutionis regni: & sit sensus in eo, quod de iure eos tangit. s. vt feminæ dotẽtur iuxta dictã constitutionem de paragio, & hoc notanter voluit idem Bal. sibi contrarius, & melius in. l. maximum vitiũ. C. de libe. præte. in. v. col. in versi. vlterius quæritur de tali q̃stione: qb⁹ accedat id, qđ dixi in. d. sing. xc. q͏ pater instituendo filios, videtur in dubio testari ſm ius municipale: per ea quæ ibi dico: & sic secundum ius constitutionis in aliquibus & ideo ad euitandos istos anfractus, cautela est, vt testator dicat, ego instituo filios meos masculos: & feminas in eo, quod de iure constitutionis Regni eos tãgit, qa tunc est clarũ: & ꝑcedit sine scrupulo.

XVI Cautela pro teste: ne falsum dicat i causa criminali: ad itellectũ regie nouellæ pragmaticæ, & pro accusatore etiã ne eum producat.

DIximus multa supra in. xiiii. cautela & in singularibus. nostris singu lxxviii. &. 100. i materia regie pragmaticæ incip. Testem falsum sub rubrica de falsis testibus nõ ꝑducẽdis: ꝑ quam tu habes, q͏ falsus testis tenetur pena falsi, & eũ ꝑducẽs punitur falsi: & am mittit causam. Et certe illa pragmatica ꝑcedit, quando sumus i causa ciuili qđ suadet, ⁊ inuit illud ṽbũ: causæ perditionẽ ibi positũ & aliud verbũ in principio ibi, in causa scienter produxerit: sed quero quid in causa criminali nunquid punientur testes, & eos producens, pro vt in dicta pragmatica. Dicas q͏ nõ sed ipse producens tãq̃ calumniosus accusator debet puniri similitudine supplicii. l. fi. C. de accusa. & ipse testis non debet puniri de falso, sed debet subire illam penam: quam de

iure pateretur ille,contra quem deposuit,si verum esset: tex.est sing.in.l.i.post prin.in versi.qui ve falsum testimo nium.ff.ad.l.cor.de sicca.quē ad hoc reputat sing.Bal. in.c.i.§.iniuria:in vlti.col.de pace iura.fir.& ita per illum tex.tenet Bald.in.l.ii.C.de reb.cre.& in.l.præsbyteri in ii.col.C.de epi.& cle.& in.l.data opera in.x.col.C.qui accu nō poss.in.c.i.in prin.de pace tenen.Et ideo caueāt sibi tam testes q̄ eos producentes in causa criminali,quia aľs subirent aliam penam quam proditam per dictam regiam pragmaticam.

XVII Cautela pro illo,qui desiderat causam cōpromitti vigore pragmaticæ,sed denegaľ propter instrumētū liquidū,vt alleget illud esse simulatum.

SVpra in.x.cautela fecimus ad alium effectū mētionē regiæ pragmatice,odia litium:nunc adhuc de ea sumus verba facturi,contingit aliquādo ꝙ reus petit causam cōpromitti,quia affinis,vel cōiunctus: actor negat dicens,se habere instrumentū liquidum:quo casu nō habet locum cōpromissum,vt dicitur in fine dictæ pragmaticæ:cautela est,vt reus ipse dicat illud instrumentū simulatū:& sic habebit intentum suum,quia causa debet cōpromitti:& ratio est quia instrumētum simulatū est tāq̄ corpus sine spiritu:quia cōsensus est remotus ab actu:ita egregie inquit Bal.in.l.i.C.plus vale.quod agi.ideo tale instrumentū nō retinet amplius nomen instrumēti:ita no.Bald.in.l.precibus per illum tex.C.de probati.& in.l.fi.§.in cōputatione.C.de iur.delib.& in.l.fi nō fortem in prin.ff.de condi.inde.Io.de imo.in.l.fi.ff.a quibus appel non licet: & in comēto.c.cum contingat in.ii.membro extra de iureiurā. Et pendente isto dubio, debebit iste articulus compromitti: vt dixi supra in.vi.cautela propter glo.no.in.l.si quis in conscribendo.C.de pac. Et non poterit reiici; etiam si illud instrumentum ha

beret iuramentum: quia cõtractus simulatus est ipso iure nullus, & nõ firmatur iuramento, imo etiam iuramentum est nullum, glo. est singu. in. l. emptione: & ibi Bal. & alii. C. plus vale. quod agi, quam glo. ad hoc reputat sing. Panor. in. c. ad nostram in. vi. col. de emptio. & vẽdi. & in probatione istius simulationis procedetur per verisiles cõiecturas: sicut in dolo. l. dolũ. C. de do. ita cõsuluit Pau. de ca. ĩ cõsi. lxxxii. incip. Visis his quæ superius allegant in vi. col. & in consi. cccxxvi. incip. in cã mota.

XVIII Cautela contra illum, qui allegat se possedisse per longum tempus cum bona fide.

Trita est ista cõclusio, ꝙ possessor malefidei vllo vnquã tempore prescribit, vt in regula possessor de regu iur. in. vi. & in. c. fi. de prescri. & procedit ista conclusio in vtroq; foro, vt per doc. in dictis locis modo quidã possedit fundum tuum per longum tempus, & dum illũ rei vẽdicas, ille excepit de prescriptione longi tẽporis cũ bona fide cautela est, vt probes famam ꝙ ab illo tempore, quo ipse possedit, semp viguit, & adhuc viget fama ꝙ ille fundus spectat ad te. Et sic submouebis illum, ita Bal. in. l. si tutor. C. de peri. tuto. refert. & sequitur do. Feli. in. c. cum contingat in. ii. col. de rescrip.

XIX Cautela ꝓ illo q extra iudicialiter ꝯfessus ẽ, se aliqđ delictũ cõmisisse: vt reuocet talẽ cõfesionem.

Licet ex cõfessione extra iudicialiter facta de aliquo crimine nõ possit aliqs damnari regulariter: vt expsse sentit ibi glo. in. ii. & ibi omnes scribentes i. c. de hoc extra de simo. sicut nec etiam in ciuilibus, vt ꝑ glo. in. c. si cautio de fide istru. tñ ex tali extraiudiciali cõfessiõe põt quis poni ad torturã ẽm. Ro. de confes. Inno. abb. in. c. si quis de gradu, de purga. cano. Ange. in. l. i. vlti. col. de cõfes. & in. l. i. ff de cõfes. Bal. in. l. vnica. C. de confes. in vi. colũ. cum aliis: per domi. Feli. in. c. olim in. iii. col. cir

ca prin. de rescrip. Sed cautela est, vt reuocet postea talem cõfessionẽ in iudicio, & impedietur tortura, nec habet pbare errorẽ. istã cautelã docet Bal. in. d. l. vnica in penul. col. C. de cõfes. refert. & sequitur idẽ Feli. in. d. loco de q̃ etiã ego dixi ĩ singula meis singulari. xciiii. ĩcip. ĩ casu ppposito

XX Cautela pro illo, qui dixit sententiam nullam vt possit appellare etiam post. x. dies.

HAbuisti sententiam cõtra infra. x. dies ab ea nõ appelasti: sed dixisti eam nullam: anteq̃ pronunciaretur sup nullitate elapsa sunt tẽpora appellandi, succubuisti in nullitate, nũquid possis redire ad remediũ appellationis. Videtur q͡ nõ propter auctẽn. hodie. C. de appella. q̃ vult appellationẽ debere interponi infra. x. dies. In cõtrarium est veritas, nam in casu nostro nõ obstante lapsu decẽdii, potteris redire ad remedium appellationis ita Cy. Bal. & Pau. de ca. in. l. cõtra maiores. C. de. inoff. testa. & hoc si habuisti iustam credulitatem su p nullitate idem tenet Cy. Rayne. & Bal. in. l. qui testamẽto in prin. ff. de excusa. tuto. Raph. cum. in cõsi. suo. clxii. incipiente proponitur, q͡ a iudex. hoc intellige qñ intẽtasti cãm nullitatis seorsum ab appellatione, secus si simul sm Bal. in. d. l. qui testamẽto prout hodie cõmuniter fit, dum dicitur dico sentẽtiã nullam, & si qua est, dico eam iniustã, & ab ea tanq̃ iniusta appello, & ideo cautela est, vt qui habet iustam, credulitatem super nullitate intentet eam infra. x. dies seorsum ab appellatione, quia si postea succumbet in nullitate, poterit redire ad appellationẽ, etiã post lapsum decẽdii, nõ obstante auctẽn. hodie preall. Et ita alias ego iudicaui inter duos ciuitatis tursii: dum essem vicecancel. gñalis Anglonensis.

XXI Cautela pro clerico vẽditore defendẽte emptorẽ in causa euictiõis, vt declinet forũ laici, & trahat partẽ euincentem ad forum ecclesiasticum.

CLericus vẽdidit fundum sempronio, & promisit de euictione, vt fit: euincitur iste fundus a titio sempronius laudat clericũ in auctorem suũ iuxta regiam nouellã pragmaticã incip. dubitationẽ circa dilationẽ petitã sub rubrica de termino citãdi auctorẽ in causa reali: cautela est vt clericus sic comparens ad defendendũ emptorẽ in cã euictiõis declinet forũ laici ex psona sua: qa clericus, & trahat partẽ euincẽtem ad forũ ecclesiasticũ: vt p. Ang. in. l. venditor. ff. de iudiciis: & Specu. in tit. de priõ decreto. §. restat versi. quid si dñs, & versi. sequẽ. & do. Ab. in. c. qm̃ frequenter, vt lite nõ cõte. in. xxx. col. & Bal. in. l. vẽditor pre all. & vide in reptorio ad Feli. i versi. tertius versi. vi. in fi. & hec adde ad ea, quæ dixi in singularibus meis singulari. lxix. incipi. regia nouella pragmatica, vbi idẽ tenui, & hunc passum latissime examinaui.

XXII Cautela pro illo, qui dicturus cõtractũ vsurariũ iuratum obtinuit absolutionem a iuramento ab epõ, vt declinet forum secularem.

VOlens tu dicere cõtractum vsurarium, quẽ iuraueras cũ sempronio, qa obstat tibi exceptio periurii, accessisti ad epm & obtinuisti absolutionẽ a iuramento, vel habilationẽ nõ curo, velles adhuc, ꝙ causa ipsa principalis etiã ventiletur coram epõ, qui cõcessit absolutionẽ vel habilitationẽ: cautela est, vt cõuenias aduersariũ tuum corã dicto epõ, quia nõ poterit declinare forũ ecclesiasticum quantũcũqꝫ sit secularis: imo ipse episcopus, qui absoluit, vel habilitauit erit iudex sup cã pricipali, quia iudex cause preparantis erit iudex cause preparate. l. ordinarii. C. de rei vẽd. vbi Bal. in. i. col. dixit ꝙ si qs dicturus cõtractum vsurariũ petat absolutionẽ iuramẽti corã episcopo, & absolutus est acturus postea de simulatione: vel vsuris: necessario habet agere in eadẽ curia nõ i alia quia idem debet esse iudex ꝑparãtis, qui preparati. Refert: &

sequitur do.Feli.in.c.cum sit generale.in.iiii.col.circa finem ibi:amplia cõdusionẽ de foro compe.& in.c.super litteris in.x.col.ibi:an sua sit iurisditio de rescrip.

XXIII Cautela pro illo, qui emisit votũ eundi in hyerusalem, vt petat secum dispensari p episcopum.

Titius in egritudine, vel aliqua necessitate cõstitutus emisit votũ terre sancte: idest eundi in hyerusalem cautela est, vt petat secum dispensari p episcopum qui hoc potest, vt p glo.in versi.incũbit, & ibi do.Anto. & do.Ab.in.c.ex multa de voto, & voti redemp.idem dicit do.Anto.in.c.quod super his de fide instru.de omni alio voto peregrinationis: dũmodo episcopus dispensset p viã cõmutationis: vt p Specu.in titu.de leg.§.nunc ostẽdẽdũ versi.xxiiii.& p do.Anto.ĩ.c.quãto penul.col. extra de iureiurã.nisi ex iusta causa ĩ totũ tolleret obmissa cõmutatione: vt ibi p do.Ab.in.v.col.Et de his p sanctum Tho.in.iiii.sñiarum dist.xxxviii.q.i.ar.iii.& sa se.q.lxxxviii.ar.vlti.nõ obstat.d.c.ex multa, vbi videt̃ hoc spectare ad summum pontificem, quia p̃cedit quãdo votũ fuisset emissum pro succursu terre sancte: secus si causa peregrinationis tñ vt per doc.in dictis locis, & p Feli.in d.c.quod super his in prin.de fide instru. Quod nota: quia posset tibi facere magnum honorem, si interrogaberis de hoc.

XXIIII Cautela pro ciuitatibus & municipiis ad cõstitutionem regni: si damna clandestina.

Per dictam regni cõstitutionem, si damna clandestina: habes: q̃ vniuersitates puniuntur: vt ibi de homicidio clandestino cõmisso in territorio: sed ego p̃supposita validitate dicte cõstitutionis: trado tibi optimam cautelam: vt nõ teneantur: vt allegent illud homicidium nõ fuisse factum in territorio: sed extra territoriũ: & postea in illud illatum & hoc nõ tenẽtur probare, immo

curia debet hoc pbare p regulã.l.penul.§.docere.ff.ne quis eum qui in ius:p quam:regulam refert ibi Pau.de ca.Marti.silliniani determinasse,stãte statuto ꝙ villa teneatur de homicidio in ea cõmissa,ꝙ nõ sufficit si reperiatur corpus mortuũ in illa villa,quia posset eẽ,ꝙ ĩ alio loco fuisset mortuus,& postea in illam villã portatus,refert & sequit̃ do.Ias.in.d.§.docere in.i.col.in.ii.no.& ita cõsulendo tenuit etiã Philipp.dec.in cõsi.xxxvii.incip.Diuino implorato præsidio in.v.col.in.fi.in.i.vol.

XXV Cautela ad.c.p humani de homicidio.lib.vi.

VOs scitis penam proditam cõtra assassinos per.d.c.pro humani de homici.lib.vi.Modo fuit quidã ĩquisitus de assassinio.fuit probatũ assassinium p pbationes legitimas,vel pbabilia argumẽta,vt ibi dicitur,tamẽ nõ fuit pbatum:ꝙ offensus erat christianus,cautela,est vt allegetur illum nõ fuisse christianũ,quod statim pbatur:si contrariũ nõ pbatur:cum nemo nascatur christianus,imo qlibet nascatur infidelis & christianus fit p baptismũ:vt p totũ ti.de baptismo,& eius effectu,& tex.ille requirit,ꝙ offensus fuerit christianus,dũ dicit quempiam christianorũ,& sic venit absoluendus.Et ita determinaui semel in facto cuiusdam.d.Antonii fontanelli de ciuitate litii impetiti de assassinio:cũ essem vicarius generalis apud hydruentẽ p id:quod no.vult Io.an.in.d.c.pro humani i nouella,vbi refert se euasisse quendã p̃latum a pena imposita de iure p̃lato faciẽti assassinare christianũ,vt ibi est tex.nam fuerat plene pbatum p testes,ꝙ iste p̃latus fecerat assassinare vnum,tamẽ quia nõ fuerat pbata qualitas.s.ꝙ esset christianus fuit absolutus,quia poterat esse vnus iudeus,vł aliter fidelis:idem tenet Bal.in.l.si quis nõ dicam rapere i.iii.col.C.de epi.& cler.do.Alex.in consi.cccxiii.incip.visis & oportune discussus in.ii.col.& in consi.ccclxv.icip.

viso processu inquisitionis formate cõtra peregrinum, & & in cõsi.ccclxvi.incip.viso processu inquisitionis formate contra Antonium in.ix.col.& in consi.cccxlvii. incip.viso processu cause vertẽtis inter vniuer.in.vi.col. licet aliter videatur referre do.Feli.ĩ.c.inquisitionis in.ii. col. in prin. de accusa. refert: & sequitur etiam do.Ias. i.l.penul.§.docere.ff.ne quis eũ q in ius, quod no.

XXVI Cautela cõtra cautelam Bartholomei cepol. ad.l.plerisq; de in ius vocando.

DAt cautelam Bartholomeus cepolla ad dictã.l. plerisq;.ff.de in ius vocãdo, vt fiat preceptũ debitori, qui stat in domo, vel nõ vult exire, q cõpareat coram iudice sub pena.v.vel.vi.librarũ applicãda fisco, nam si cõparere neglexerit poterit capi per ea: quæ ibi dicit, quã cautelã in fine extẽdit: & si existens in domo vellet mittere procuratorẽ, quia cõtra istud remedium alii gnat ibi aliã cautelã videlicet, q citet eum: vt psonaliter cõpareat, & nõ p procuratorem, quia vult secum loqui, vt ibi p eum: sed cautela est: vt sic citatus psonaliter non compareat: sed mittat procuratorem, nam debebit admitti, nõ obstat id quod dicit Cepolla, quia illa practica procedit in causis criminalibus: non in ciuilibus, vt in casu, de quo loquimur, imo nec in criminalibus procedit illa practica, nisi quando sunt iditia cõtra reum ẽm Bal.& do.Alex.in.l.fi.C.de procu.& Bal.in.l. seruum quoq;.§.publice.ff.de procura.Pet.de anch.in.c.i.de iudi.lib.vi. Preterea pcederet solũ: ĩ criminalibus, i qbus posset esse locus torture ẽm do. Alexã.in.d.l fi cũ autẽ hodie in regno nõ posset in hoc casu deueniri ad torturam: vt in.c.tormẽtis sub rubrica de tormentis, igitur pro tali causa non poterit vocari, quia vult secum loqui, sed poterit mittere procuratorem, & non extrahi iuitus de domo per.d.l.plerisq;, faciunt circa istam citationem,

& vocationē pſonalem ea: quæ copioſe dixi in ſingulari/ribus meis ſingulari.lxxv.incip.in criminalibus ſolēt iu dices regnicolæ. Et predictā cautelam, quā ego pono, re fert, ſequitur, & ſentit expreſſe do. Iaſ.in.d.l.pleriq; i.iiii. col.circa finem, quam no.in actu practico.

XXVII Cautela pro creditore, qui fecit capi debito rem ſuum extra domū qui poſtea aufugit in domū, qa poterit extrahi inuitus.

HIc applico tibi vnam cautelam ad materiam prece dentis cautele, habebā debitorem in centum: feci eum capi extra domū: qui poſtea aufugit in domū ſuam. Q uero nunquid poſſit ab ea extrahi inuitus, vi/detur ꝙ nō p.l.pleriq;.ff.de in ius voc. quia domus ſua, cuiq; tutiſſimū debet eſſe refugiū. In cōtrariū eſt veritas & hoc ratiōe initii: & ideo cautela eſt, vt creditor iſto ca/ſu petat a iudice eum extrahi inuitum a domo, quia de bet audiri, ita in indiuiduo decidit Bal.in.l. cunctos po pulos circa medium. C.de ſumma trini. & iſta eſt vera cautela: & vide quod dixi in precedenti.

XXVIII Cautela pro deprehenſis in adulterio.

SEmpronius & Berta fuerunt deprehēſi in adulterio, ſiue de illo fuerunt legitime cōfeſſi & conuicti p iudi cem ſecularem: facta cōcluſione in cauſa, cautela eſt, vt aduocatus iſtorum alleget eos debere abſolui, quia nō fuit probatum matrimonium: nam nō dicitur adul/terium, niſi vbi eſt matrimoniū ſm Bal.in.l.ita demū. C.de procura.ad finē, facit quod no, Bar.in.l.ſi cui.§.i. de lega.i.quod.notat ad materiam conſtitutionis regni: legum aſperitate de adulter.& lenoci.

XXIX Cautela pro priuato detinente aliquem de perſona ſeu eius bona.

CONtra priuatos detinẽtes aliquẽ de ꝑsona seu eius bona est ꝑdita capitalis sentẽtia p.c.regni cõtra as frenatas sub rubrica ne qs auctoritate ꝓpria capiat aliquẽ:nec eius bona:sed cautela est,vt qui ĩpetitur de priuato carcere:seu detẽtione bonorũ alicuius alleget se credidisse illũ fuisse bãnitũ & foriudicatũ; & sic ei licuisse. Nã q potest impune offendi p cõstitutionẽ regni penã horum de forbani & foriudi.potest impune detineri in carcere ſm Bal.in.l.i.de priua.carce.& creditur iuramento suo,ꝙ crediderit illum fuisse bãnitum : & foriudicatũ, vt est glo.no.in versi.nõ occidendi animo i.l.i.C.ad leg. cor.de sica.& facit ad hoc vltimũ,quod dixi supra ĩ prima cautela in fine & in singularibus meis singulari. xliiii.incip.vulnerasti titium. Et sic adiuuabis amicum tuum, ne capitali pena plectatur iuxta.d.c.regni contra effrenatas,sed caueat ne periurium committat:quia deum haberet vltorem.

XXX Cautela pro rustico ad pragmaticam quinta die de positionibus, articulis,& responsionibus super eis.

PEr regiam nouellam pragmaticam quinta die de positionibus,articulis & responsionibus super eis habemus,ꝙ principalis debet respondere sup positionibus sine presentia procuratoris, vel aduocati. Sed cautela est: vt si quis desiderat in sua depositione presentiam procuratoris vel aduocati sui alleget, se rusticum simplicem & idiotam, quia tunc debet adhiberi talis presentia procuratoris, vel aduocati: nam posset decipi in sua responsione: alleg. no. per Host. in.c.dilecti de iudi. vbi hoc tenet expresse, facit.c. pastoralis.eo.ti. quod sequitur Io. de imo. & doc. in

d.c.dilecti, & videtur velle Inno. & doc. in. d. c. pastoralis, & refert etiam Bal. in. l. iii. C. de iura. calum. in principi. & vide Abba. in. d. c. pastoralis in fine: vide addi. ad Barto. in versicu. aduocatus in. l. si postulauerit. §. haberi. ff. de adulte. quod not. ad materiã dicte regie pragmaticæ: & i dicta additione habetur p not. p Hosti. i. d. c. dilecti. q iterdum iudex potest permittere aduocatum respõdere super positionibus: si videt reum nimis simplicẽ: q posset decipi.

XXXI. Cautela p inculpato de ope prestita homicidio, vt semper alleget ignorantiam.

Vidi hoc multotiens occurrere, q titius patraturus aliquod homicidium accedit ad sempronium, & petit ab eo arma, vel famulatũ: quia vult ire i aliquẽ locum: sempronius prestat arma: vel accedit secũ. Titius postea cõmittit homicidium, inculpatur sempronius de ope prestita: vel cũ armorum prestatione: vel cum famulatu. Cautela est, vt semper alleget ignorantiã: quia nisi ex aduerso probetur scientia, debet ipse sempronius absolui, etiam alio nõ probato. l. quicunq;, & ibi Bald. in penul. col. C. de seruı. fugi. & vide Bar. in. l. omnes. C. de agri & censi. libro. xi. quod not.

XXXII Cautela pro fideiussore, vt nõ cõdẽmnetur, nisi iquãtũ facere potest, deducto ne egeat.

Quãuis certe psone, vt parcus, patronus socius, & donator nõ cõueniãtur nisi inquantũ facere possunt: vt in. §. sunt preterea versi. sed ꝛ si qs insti. de actio. & habetur in. l. sunt qui in id in vlti. versi. cum. l. sequen. ff. de re iudi. nihilominus hoc beneficium non competit eorũ fideiussoribus: vt i. l. & si fideiussor. ff. de re iud. ꝛ. l. verũ in prin. ff. pro socio: sed cautela est singularis. & singulare remediũ: q fideiussor cõuentus denũciet reo principali: & principalis veniat, & suscipiat iudicium in se, &

exponat hanc exceptionem in personam suam quod fa cere potest, ita notabiliter Barto. & Bald. in dicta. l. verum in prin. per tex. in. l. idem. §. & generalis. ff. de manda. & idem Bart. in. d. l. & si fideiussor. in prin. ff. de reiudi. & in. l. stichum. §. quod vulgo. ff. de solutio. Et pau. de ca. in. l. maritum. ff. solu. mat. Imo, & alii in. l. non tamen cum sequen. ff. de reiudi. quod bene nota ad practicam. & adde do Iaso. in. §. sunt præterea in versi. & sed & si quis in vlti. col. ibi nunquid autem hoc beneficium insti. de actio.

XXXIII Cautela pro blasfemantibus.

Blasphemi Dei, & beate Virginis: & aliorum sanctorũ per constitutionem regni blasfemantes: & alias modernas pragmaticas mutilationi: ligue maliloque pena plectuntur, licet de iure comuni & canonico alie pene imponantur, de quibus ego dixi in singularibus meis singulari. iiii. incip. non intendo per id quod dicam, sed cautela est vt probata blasphemia contra aliquem compareat ille: & alleget se vnq̃ alias incurrisse in blasphemiam, quia nisi ex aduerso probetur talẽ habere consuetudinem blasphemandi, non poterit puniri pena mutilationis lingue, sed pro arbitrio iudicis, puta quia ponẽdus esset ad cathenam ſm doc. maxime Cy. & Sal. in. l. ii. C. de reb. cred. ita doc. vt Pe. Cy. & Bal. ac Sal. ibi, istud etiam est quod voluit Bal. i. l. ii. post. glo. C. ad. l. Iul. ma imo plus dico, ꝙ dicebant multum signanter Pe. & Cy. in. d. l. ii. quod binus vel trinus act⁹ hoc casu nõ induceret consuetudinem, & istud etiam placet Sali. ibi. & Ange. de are. in. §. item si quis, & ibi Ias. de actio. in. xiiii. colum. & sic euades amicum tuum a mutilatione lingue, quam iudices solent quandoq; imponere, non fauore dei neq; amore iustitie, sed vt videantur iusticum non sint: nec predicte conclusioni

habebit obstare: ꝙ per pragmaticas est sublatum arbitrium minorandi penam quia hoc intelligitur in solito blasphemare & sic habes intellectum ad regni constitut onem blasphemantes : & ad alias pragmaticas. i

XXXIIII Cautela pro vassallis contra dominos.

SEpe contingit, ꝙ barones exigunt a suis vassallis multa: atq; varia seruitia, etiam iniusta, quæ cum denegantur, asserunt eis deberi ex consuetudine. Et non dicunt illa esse insolita. Item dicti barones allegant multos contractus initos cum vassallis, quos pretendunt debere eis seruari, sed cautela est: vt vassalli ipsi allegent exhibuisse baronibus dicta seruitia per metum, fuisseq; ab eis per metum extorta, quia habent presumptionem pro eis, ita Bal. in extrauaganti de pace constantie in ver. pactiones: vbi all'. Ioã. an. in. c. i, de presump. in. vi. in nouella dicentem: ꝙ indebita seruitia presumitur a dominus indebite extorta. Et idẽ Bal. eo. titu. de pace constan. in ver. pro infectis vbi illum. §. not. valde ad contractus qui fiunt quottidie cũ dominis terrarum an debeat proponi actio quod met. cau. rescindẽdum: & dicit ꝙ nõ: & ibi vt vult singulariter Bald. si bene inspitiatur, ꝙ cõtractus initus cum principe metu principis sit ipso iure nullus, non autem est opus, ꝙ rescindatur actione ꝙ met. cau. refert & sequitur do. Ias. insti. de actio. §. quadrupli in. x. col. vbi hoc confirmat nonnullis aliis per eum ibi adductis, not. qa quottidie euenit.

XXXV Cautela pro illo, qui vult effici Abbas i aliquo collegio, in quo omnes mortui sunt.

QVia in presentiarum: & in preteritum, nostris exposcentibus peccatis adeo epidimiæ morbus inualuit, vt in multis monasteriis vnus dumtaxat monachus remãserit, cautela est, vt ipse q alias non potest seipsum eligere: committat vocem suam alteri, qui eum eligat: & huic eligenti ipse consentiat quod fieri potest. Ita Pau. de liaza. in clemẽ. i. de electio, refert, sequitur Ang. in. l. nulli. in. ii. col. ff. quod cuiusq; vniuer. vbi dicit, ꝙ ita fuit obseruatum in abbate sancti benedicti: & idem putarem in quolibet alio collegio, in quo ꝑ electionem assumitur caput per supradicta.

XXXVI Cautela pro vniuersitatibus congregandis quando officialis abest, vt congregetur de mandato senioris dicte vniuersitatis.

SEpe numero solet accidere, ꝙ officialis de cuius mãdato vniuersitates debent cõgregari, est absens, sed cautela est: vt hoc casu congregentur de mandato antiquioris dicte vniuersitatis, qui est ipso iure prepositus. ita Ang. in. l. nulli in. ii. col. in prin. ff. quod cuiusq; vniuer. nomi. Et sic euades vniuersitatem a calumnia, quare fuerit congregata sine mandato officialis, quod no.

XXXVII Cautela contra illum, qui petit dilationem propter absentiã aduocati: quamuis de proximo reuersuri.

LIcet vera sit conclusio, ꝙ danda sit dilatio propter absentiam aduocati, quando est de proximo reuersurus, vt plene per do. Feli. in. c. i. in prin. & ibi est bona additio in margine super versi. ad illud extra vt lite non contesta. tamen hoc intelligitur esse verum in illo, qui est vere aduocatus, & non in illo qui consuluit in camera, & non iuit ad iudicium ad aduocandum, quia isto casu non debet differri lis propter absentiam il-

lius: ita Ange. post Iac. butri. in. l. 1. §. postulare. ff. de po stul. & ideo quando per aduersarium tuũ petitur differ ri litem propter absentiam aduocati, cautela est: vt tu cõtradicas. & alleges illum nõ esse aduocatum, ex quo nundum accessit personaliter ad iudicium ad aduocan dum, sed tantum consuluit in camera: vt per Ange. in alleg. §. & sic non differetur lis in reditum illius. quam- uis de proximo reuersuri: quod not. quia nũc habeo de facto in iudicando in curia ecclesiastica.

XXXVIII Cautela in regno contra illum: qui pe- tit differri litem propter absentiam ad uocati: quãuis sit de proximo reuersu- rus, & facit ad materiam precedentis cautele.

POsito pro constanti, ꝙ propter absentiam aduoca ti de proximo reuersuri debeat differri lis, vt i pro xima precedenti cautela deductum est: tamen si in regno petatur ab aduersario, ꝙ lis ipsa differatur in aduentum aduocati de proximo reuersuri cautela est, vt contradicatur, & allegetur in regno omnes causas es se summarias per. c. detestantes & per regiam nouellam pragmaticam primam in ordine incip. dispẽdia litium: quia in causis sũmariis non differtur lis propter absen- tiam aduocati ita Barto. in extrauaganti ad reprimen- dum in versi. sine strepitu in fi. & sic submouebis aduer- sarium tuum petentem differri litem propter absentiã aduocati; & licet. d. Feli. in hoc dubitet in. c. i. vt lite non contes. in. prin. per ea que ibi adducit: tamen tene hoc: quod dixi propter auctoritatem Bar.

XXXIX Cautela ad regiam nouellam pragmati- cam: odia litium.

SOlet q̃nq; occurrere: vt mortuo fratre sẽpronii vxor fratris vocet ipm̃ sempronium i iudicio ꝑ aliqua cã:

& petit ipsum cām cōpromitti vigore dicte regie pragmaticæ: que dat istā exceptionē cōpromissi tam actori q̄ reo: sed cautela est, vt ipse sempronius si nō vult cām cōpromitti: q̄ allegct cām nō debere cōpromitti. qa p mortem fratris sui talis affinitas est dissoluta, & ita obtinebit per tex. i. l. cui coiū. §. affinitates ff. de postulan. vbi Ang. dicit: quod ille tex. allegatur, q̄ si causæ debēt inter affines compromitti: intelligitur durante affinitate.

XL Cautela pro aduocato ad conuincendum testes partis aduerse de fallo.

SVpra in. xiiii. & . xvi. cautela, & in singularibus nostris. lxxviii. & . c. diximus multa circa intellectū regie nouelle pragmatice, testē fallum, sub rubrica de falsis testibus nō producēdis, modo adhuc etiam ista adducentur in medium. Nam si testes partis aduerse testificantur in causa astruētes merā negatiuam, eo ipso incurrunt fallum, vt no. Inno. in. c. cū ecclesia sutrina. de. cau. posse. & prop. Et ideo si cautus aduocatus in vidēdo diligenter: an aliquis ex testibus aduersarii astruat meram negatiuam testificādo, vt eo ipso repellat eū, vt fallum, ita docet Ang. in. l. lucius in. ii. col. in prin. ff. de his qui non infa. quod not. ad itellectū dicte regie nouelle pragmatice, & sepe occurrit de facto.

XLI Cautela pro patre, vt petat sibi applicari bona castrēsia filii deportati, & non fisco.

FIlius tuus cōmisit tale crimen, ppter quod fuit merito proscriptus, & quia habebat nō. . ulla bona castrensia, vel quasi fiscus volebat ad ea manum extendere quero nunquid possit, videtur q̄ sic, quia in castrēsibus, vel quasi filius familias censetur pater familias. l. ii. ff. ad macedo. tū in cōtrariū est veritas, tex. est singularis in. l. si filius. C. de bonis pscrip. habetur. i. l. si finita. §. si de vectigali. ff. de dam. isfect. vbi debet peculiū castrēse ero

gari patri. & nõ fisco, & ideo cautela est, vt pater illud pe- tas, quia fiscus excludetur per.d.l.si filius: & hoc not. quia quottidie occurrit. Et idem dicas de peculio aduẽ- titio.l.iii.§.sed vtrum.ff.de mino. & vide Ias.in.l.si qs iniquum.§.si filius meus in primo nota.ff. quod quisq; iuris.

XLII Cautela pro creditore contra debitorem con- demnatum appellantem: vt non obstante ap- pellatione capiat eum de persona.

QVottidie potest hec cautela contingere: habebam debitorem cõdemnatum ad certam pecunie quã titatem: appellauit debitor pendente appellatione: effe ctus est suspectus de fuga: quia preparat se ad fugam, cautela est: vt creditor capiat eum de persona, quia pote rit etiam pendente appellatione, ita singulariter determi nat Ang.in repe.l.nemo carcerem.C.de exacto. tribu. lib.x.post medium, versi.item quero, an pendente lite, quem refert & sequitur Alex.in consi.cccclxx.incip. Ma gnifice pretor in.xii.col. refert: & sequitur etiam domi. Ias.in.l. vinum in.iii.col. versus finem.ff.si cer. peta. & ibi etiam in.iiii.col. refert se alias in contingentia facti al legasse, & obtinuisse, si debitor esset in domo propria, vt possit capi, si sit suspectus de fuga, non obstante.l.pleri- q;.ff.de in ius vocan. & dicit se inuenisse hoc tenere Bal. in lectura antiqua in.d.l.pleriq;.

XLIII Cautela pro locante & conducente res ecclesie, vt non excedatur terminus triẽ nii inducti ab extrauagãti: ambitiose: que paulina solent nuncupari.

IN singularibus nostris singulari.lxvi.⁊.lxxii.ad mul ta vtilia fecimus mentionem de extrauaganti. Am- bitiose de reb.ecclesie non alie. que vulgo solet hodie paulina nuncupari, p quam habes, q res ecclesie nõ pñt

vltra trienniũ locari: & cõduci pena: de qua ibi contrafacientibus imminente, sed pone q fiat locatio: & conductio vltra triennium: puta ad quatuor, vel.v.annos: nũ quid saltem valeat pro triennio, tu diceres forte q sic p regulam illam, vtile per inutile non vitiatur: vt in regu. vtile de regu.iur.in.vi.tene contrarium. Nam nec in triẽnium valebit, decisionem habes Bal.in.l. quicunq; in.i. col.C.de bo.que libe. & Alex.in consi.ccccciii.incip. viso instrumento locationis in.ii.col.refert, & sequitur do. Ias.in.l.certi conditio.§.quoniam in.iiii.col.ff.si cer.pet. & ideo cautela est, si vis euitare penam, de qua ibi in dicta extrauaganti, & q valeat contractus locationis, & conductionis, vt nõ excedas triennium de quo ibi: nisi ponas in instrumento locationis: q per talem locationem vltra triennium non intelligatur in conductorem esse translatum dominium, quia isto casu poterit etiam fieri vltra triennium: pro vt latius de hoc diximus in.d. singulari.lxxii.incip.quia supra: vbi dedimus optimã declarationem siue limitationem ad dictam extrauagãtem manda memorie in actu practico.

XLIIII Cautela: vt in regno cõtradicas probationi faciende per testes in causa depositi vltra libram auri.

DEdimus vnam cautelam in singularibus nostris singulari.xlix.incipi. Retẽto supradicto themate ad cõstitutionem regni in causa depositi, q & si vltra libram auri in regno non possit pbari depositũ: nisi per publicũ instrumentũ, tamẽ cautela, est vt probetur p quinq; testes, qui equiualent instrumento publico pter singu. dictum Cy.in.l.optimam.C.de contrahen. & cõmit.stip. Nũc subiiciamus aliam ad dictã constitutionẽ. Nã si pars probauerit depositũ vltra librã auri p duos: tres: aut q̃tuor testes, & tali pbationi non fuerit contra

dictum, certe valebit, & tenebit talis probatio, ita Bar. Ludo. & Alex. in l. certi conditio. §. quoniam, & ibi do. Ias. in. v. col. ff. si certum peta. refert, & sequitur Fran. de are. in c. ii. in. vi. col. extra de proba. Et ideo cautela est, vt quando vides aduersarium tuum velle probare per testes depositum vltra libram auri q̄ tu contradicas per supradicta. Et hoc intellige, nisi ille vellet probare per quinq; testes propter dictum Cy. superius allegati, quia tunc posset non obstante contradictione tua.

XLV Cautela adhuc ad dictam constitutionem in causa depositi, q̄ fiat probatio per testes.

STante supradictæ constitutionis dispositione, q̄ vltra libram auri non possit probari depositum, nisi per publicum instrumentū, cautela est, vt fiat probatio per testes non ad finem, vt depositarius condemnetur quia non posset fieri, sed ad finem, vt per testes cogatur facere fieri instrumentum, quo confecto possit condemnari, ita singulariter Saly. in l. si quis argentum. §. fi. C. de dona. per illum textum in versi. monumentorum. Et licet dictam decisionem impugnet do. Ias. in l. certi conditio. §. quoniam in. vi. col. ff. si cer. peta. nihilominus ego eam sequor ꝓpter auctoritatem. Saly. & ad motiua Ias. posset sine magno sudore respondere.

XLVI Cautela ad regiam nouellam pragmaticam incip. Relatione citationis de forma procedendi in causis p̄dictis post citationem, vt notificetur dilatio absenti.

ET si per regiam nouellam pragmaticam tertiam in ordine incipi. relatione citationis, sub rubrica de forma procedendi in causis predictis, post citationem habes tu actor electionem, vt data aduersarii contumacia procedatur contra eum vel ad primi decreti interpositionem, vel ad dationem termini tamen si obmissa pri

mi decreti interpositione elegeris termini dationem, talis terminus ita demum incipit currere absenti: si ei prius fuerit intimatus, vt est tex. in. l. ii. vbi in rem actio in versi. eo ad notitiam eius perducendo: quem Bal. ibi ad hoc reputat notabilem: & est glo. in clemen i. in glo. pen. de appell. cum aliis alle. per do. Alex. & do. Ias. l. labeo. ff. de iureiuran. late per do. Anto. in. c. licet causam in. iiii. col. de proba. & dicitidē Ias. in. d. l. labeo i prin. ꝙ ex hoc Bar. docet practicam, ꝙ quando dilatio statuitur per iudicem absenti: ꝙ ei notificetur per nuncium, & ex tempore notificationis incipiat currere. Cautela est igitur: vt si termini elegeris dationem, illum facias absenti per nuncium intimari: alias vnquam curret absenti per supradicta: quod no. quia quottidie occurrit, maxime in terminis dicte pragmatice: & vidi passim vbiq; male seruari.

XLVII Cautela pro destinantibus oratores ad principem, vt destinent illi gratos.

SEpe contingit: ꝙ respublice, seu quiuis alii, non curo: destinant oratores ad principem; vel alios superiores, pro aliquibus negociis explicandis: seu gratiis obtinendis. Et quia dicti oratores sunt parū grati: immo forte odiosi illis: ad quos destinantur reuertuntur sine effectu. Nam dicit tex. no. in. c. i grauib⁹. iii. q. vii. ꝙ si is qui displicet ad intercedendum mittitur irati animus ad deteriora prouocatur, quem tex. dicit Abb. in rubrica de vita & hone. cle. esse no. perpetuo pro ambassiatoribus destinandis, vt eligantur hi: qui sunt beniuoli, & accepti illi, ad quem mittuntur. nam si displicent: redibunt sine effectu. Cautela est igitur: vt mittantur beniuoli per d. c. in grauibus, & p illud. c. potissime dicit Abb. in prealleg. loco: ꝙ licet malus sacerdos ta conficiat sicut bonus, i. q. i. multi tamen facilius exaudiuntur boni sa-

cerdotes q̄ mali.i.q.i.ipsi sacerdotes cum sint intercessores apud deum, si displicent deo, nedum non exaudiuntur, sed potius deum ad iram prouocant.

XLVIII Cautela pro illo qui dubitat de collatione sua, vt impetret secundam.

SOlet multotiens euenire, vt qui habuit collationē de aliquo beneficio: tractu temporis de validitate illius incipiat dubitare. Sed cautela est, vt impetret secundam collationem, quia per hoc non inducitur renunciatio prime, imo poterit vti vtraq; ad defensionem suam. Istam cautelam docet Abb. in.c. post electionem in.iii.no. de concesse preb. vbi dicit illum tex. in hoc esse multum no. & se nescire alibi & ita cōsuluisse per illum tex. Pau. de liaza. vide.c. constitutus primo de testi. vbi idem probatur, vide quod no. in.c. cum olim de re iud. vide simile in.c. ex literis, de integ. resti. in versi. appellauit, & supplicauit.

XLIX Cautela ad euitandum bannum, & forıudicationem in regno: vt appareat procurator, vel excusator ad excusandum.

PEr regni constitutionē grandis vtilitas de pena contumacie in criminalibus causis, & penam horum de forbannitis, & foriudicatis sunt prodite multe pene contra bannitos: & foriudicatos. Sed cautela est ad euitandū dictas penas: vt anteq̄ fiat contumax: aliquis cōpareat pro eo procurator: vel excusator, & eum excuset, ne fiat contumax: quia excusatione facta, nō poterit ꝓcedi ad bānum, & sic nec ad foriudicationem, & isto casu admittitur etiam in criminalibus procurator vel excusator, vt. ff. de pub. iudi. l. inter accusatorem secundū vnam lecturam, & eodem titu. l. penul. §. ad crimen ibi,

dum dicit, & si iustam rationem habent, sententia differtur. ff. de procura. l. seruum quoq;. §. publice: per que iura ita tenuit consulendo Bar. in consi. c. incip. a domino Cyno de bononia in fi. & quomodo, & qualiter debeat fieri admitti, & probari dicta excusatio: recurre ad multa: que cumulantur in repertorio An. de yser. ad cōstitutiones regni in versi. excusator.

L. Cautela pro aduocato illius, qui captus tanquā suspectus & fugituus.

QVi dicit debitorem suum suspectum: debet probare, vt in. l. item si suspectus cōiuncta. l. que omnia. ff. de procura. non ergo statur in hoc assertioni, vel iuramento creditoris. immo si suspitio re vera sub sit, & non emerserit: post debitum contractum, non releuat creditorem, vt in. l. creditores. ff. de priuilegiis cred. Et ideo dicit Ang. in. d. l. item si suspectus, sit cautus aduocatus illius qui capitur tanq̄ suspectus, & fugitiuus, quia si est captus: non facta probatione suspitionis: & non facta probatione ꝙ effectus fuerit suspectus, post debitum contractum, debitor captus relexandus erit, no. quia quottidie occurrit.

LI Cautela pro officiali, qui non detinuit quē debebat carceratum.

SEpe solet impetiri officialis in sindicatu, quia non detinuit aliquem carceratum quem debebat in carcere, assignando illi totum palatium, a quo postea discessit, sed cautela est vt assignet pro carcere domum, vel palatium, & det custodem: & perinde est, ac si ilium in carcere detinuisset. Istam cautelam tradit tibi Ang. l. si in carcerem. ff. quod met. cau. Nota quia deseruiet tibi in actu practico.

LII Cautela pro illo, qui post conclusum in causa inuenit testes de nouo, vt non obstante conclusione in causa eos possit producere.

Est facta conclusio in causa, inueniūtur testes de nouo: queritur. nunquid possint non obstante cōclusione in causa produci: quilibet prima facie diceret ꝗ non per illud vulgatum post cōclusum in causa, nemo loquatur. c. cum dilectis de fide instru. contrarium decidit Bar. in aucten. at qui semel in. iii. col. C. de proba. vbi q̃rit, an post renunciationem, & conclusionem in causa factam a partibus possint testes de nouo produci: concludit, ꝗ si tales testes antea producti non fuerunt propter iustam igorantiam, vel aliud iustum impedimentū: tunc talis ignorantia non impediet, quin testes nouiter inuenti de nouo producantur per tex. vnde sumitur illa aucten. inducendo, vt ibi per eum, & quia talis renunciatio non porrigitur ad ea: que sibi quis non putabat competere per regulā. l. mater decedens. ff. de inoffi. testa. refert, ⁊ sequit̃ domi. Ias. in repeti. l. admonendi in antepenul. col. in fi. ff. de iureiuran. cautela est igitur, vt dixi, vt non obstante renunciatione, & conclusione in causa, producas testes de nouo repertos, & hoc quottidie poterit tibi inseruire in curia ecclesiastica. In curia autem seculari aliud dicendum esset propter regiam nouellam pragmaticam incip. post conclusionem cause sub rubrica de testibus post causam conclusam non admittendis.

LIII Cautela pro illo, qui eligitur ad aliquam dignitatem, seu prelaturam, vt ante electionem non consentiat neq; dissentiat.

Quottidie posset ista cautela occurrere, eligitur aliquis ad aliquam dignitatem, siue prelaturam, & antequam eligatur iste consentit electioni de

se facienda

se faciende, vel post electionem dissentit, tunc quero de viribus istius electionis. Respondeo, & dico, ꝙ talis electio non valet nam consentiens ante esset ambitiosus: dissentiēs postea nō est eligēdus, cautela est igiť vt expectet electionem: & illi consentiat. istam cautelam docet Bald. in. c. cum post petitam in fi. de electio. vbi dicitur not, cautelam adhibendam per electum, vt antequam eligatur, non prebeat assensum, quia esset ambitiosus, neqꝫ dissensum, quia dissentiens non est eligendus.

LIIII Cautela, vt minor pars collegii expectet, ꝙ maior pars eligat indignum.

VVlgata est ista regula, & conclusio, ꝙ electus a maiori parte collegii vel capituli debet confirmari, & preferri electo a minori. Sed hoc non habet locum, quando maior pars elegisset indignum, quia tūc prefertur, & confirmatur electus a minori, hoc intellige, quando minor pars expectasset electionem factam a maiori parte de indigno. Ratio est in promptu, quia tunc ius eligendi nondum resedisset ī minori. Nam maior pars ita demum est priuata, si fuerit electio subsecuta, vt in. c. perpetue. de electio. lib. vi. Cautela est igitur vt minor pars expectet, ꝙ maior pars delinquat alias neutra electio valeret. C. de here. actio. l. vt debitum. Istam cautelam didici a Bal. in. c. cōgregato in prin. ibi, & ideo consulo extra de electio. no. perpetuo.

LV Cautela: vt confitens, vel respondens super aliquo delicto semper permittat negatiuam, & dicat maleficium non commisisse.

COnfitens, vel respondens, se homicidium commisisse, sed ad sui defensionem incurrit in hoc labirinthum, vt eius confessio: & responsio diuidatur, vt

late.. Bar.in.l. aurelius. §.idē quesiit.ff. de libe. lega. vbi.. eūdē Bar. pōt ꝑ parte acceptari ꝑ parte nō. licet ..ulti teneant contra eum quos allego.do. Ias.in.§. item ..quis in.v.col. versus finem insti.de actio. sed cautela est ..ingularis, & optima secundum eundem Ias.in.d.§. in vi.col.in prin. ꝙ emanet confessio siue responsio premis-sa negatiua siue in ciuilibus siue in criminalibus qa nūq̄ potest reus ex tali confessione condemnari vt confessus, exemplum, nego me vulnerasse vel occidisse, & si apparebit cōtrariū dico ꝙ feci ad defensionem vel nego me mutuum accepisse si contrarium apparebit dico me satisfecisse isto modo nunq̄ potero condemnari glo.est no.in.l. si quidem. C. de excep. & ibi no. Bal. in terminis. No. quia quottidie euenit.

LVI Cautela adhuc pro blasphemantibus, & est repetita supra in.xxxiii.cautela.

QVibus penis plectantur blasphemi dei, & beate virginis atq̄ sanctorum plene supra in cautela. xxxiii. incipiente: Blasphemi dei, & in singularibus nostris singulari iiii. sed nunc volo tibi in medium adducere adhuc aliam cautelam. Nam si forte, quod absit, plapsus fueris in blasphemiā aliquā dei, vel beate virginis vel sanctorū, de qua fueris impetitus, vel ex officio, vel ad querelam, cautela est, vt obtineas absolutionem a summo Pontifice per viam alicuius Bullæ sancti spiritus: vel sancti Sebastiani vel aliorum cōmissariorū sacri iubilei, qui portant istas bullas per regnum, vt hodie: fit quoniam summus Pontifex potest facere pacem de blasphemia dei, licet episcopus hoc non possit. Ita Bal. in.l.iusiurandi.ff. de iureiur. vbi dicit, ꝙ si aliquis sit accusatus de blasphemia dei, episcopus non potest facere pacem, & idem Bal. etiam plenius hoc tenet in.l. accusa

tionem in penul.col.C.qui accu.non possunt: & in.l.i.in secũdo not.C.de rap. vir. vbi limitat in papa: refert: & sequitur do.Ias.in.d.l.iusiurandi: & in.l.iu.§.iuran.in iiii.col.ff.eo.sed hoc non vtaris ad malum.

LVII. Cautela ad regiam nouellam pragmaticam, odia litium, vt petatur inter coniunctos totiẽs causam cõpromitti: donec lis finem accipiat.

TAm & si per arbitros electos ex forma supradicte regie nouelle pragmaticæ odia litium: non sit causa expedita infra terminum, de quo ibi, nihilominus adhuc debet causa ipsa totiens compromitti: quotiens lis fuerit decisa, quia ista fuit rõ dicte regie pragmaticæ l.q̃uis in fi.ff. de arbi. Adde Bal. notabiliter in.l. veluti.§.hec vox, & ibi Moder.ff.de eden. & in.l.fidei cõmissa.§.si quis.x. per illum tex.ff.de leg.iii. & in.l.si vt pronus.i.in vlti.col.C. quomodo & quando iud. Idẽ tenet Lud. Roma.in consi.cccciiii.incip. in casu propositæ consultationis videtur prima fronte dicendum vigore statuti, & in.l.pretor.§. hoc autem interdictum.ff.de ope.no.nunci. & i.l.ii.in penul.car.ff.de re iud. Raph.cumana,in.l.si cum dotem.§.e.ff.solu.matri. Alex.in consi. ccxii.incip. viso consilio alias per me reddito in.ii.col. Diximus in singularibus nostris singulari.liiii.incip. stante regia nouella pragmatica: plenissime per do.Ias.in.l.qui per salutem in vlti.col.ff.de iureiur. Cautela est igitur, vt elapso dicto termino, petas adhuc totiens causam cõpromitti, donec lis finem accipiat: & not.hãc cautelam, quia quottidie euenit.

LVIII Cautela pro illo, qui vult mutuare, vt conueniat cum amico: q̄ sit depositum, & non mutuum.

Sæpe contingit, ꝙ alquis vult mutuare aliquem pecuniæ quantitatem amicó suo, sed cautela, ut conueniat cum illo, ꝙ sit depositum: & non mutuum, vt multotiens fit. l. lucius. §. i. & l. dies sponsaliorum: & l. publia. §. i. ff. depositi, Nam huius vtilitatis est: ꝙ sit depositum: & nō mutuum: nam instrumentū depositi habet executionem paratam. l. penul. & ibi Bar. C. depo. ī mutuo vero secus est, vt probatur in. l. minor. xxvi. annis. cui fideicommissum in versi. ad initium noue petitionis recdegerat. ff. de mino. Item contractus depositi est contractus bonefidei. §. actionum insti. de actio. & ideo veniunt fructus & interesse a tempore more, sed mutuum & contractus sunt stricti iuris, & ideo non veniunt fructus, nisi a tempore litis contestate, vt ista traduntur in. l. mora. in prin. & in. l. videamus. §. i. ff. de vsu. Item in mutuo habet locum exceptio non numerate pecuniæ, vt in toto titu. insti. de litte. oblig. &. C. de nō nu. pecu. secus in deposito: etiam in casu. d. l. lucius, ita notabiliter Bal. in. l. in contractibus. §. i. C. de non nume. pecu. refert, & sequitur do. Ias. in. l. i. §. mutuum damus in. i. col. ff. si cer. peta.

LIX Cautela pro delinquente, contra quem apparet inditia ad torturam, vt faciat probationem bone vite & fame: quia sic euitabit torturam.

Dedimus supra in cautela. iii. incipiente. Interfecisti sempronium, vnum consilium: siue cautelam pro delinquente, vt procuret exculpationem ab occiso, seu vulnerato: quia sic euitabit torturam: non obstātibus indiciis sufficientibus: modo affero in medium aliam adhuc cautelam non minns vtilem: & facilem, videlicet: ꝙ si contra delinquentem ea militent inditia: vt

merito possit torqueri, faciat probationem bone vite & fame, quia sic non poterit torqueri, ita singulariter Bar. in. l. i. §. pen. per illum tex. ff. de re milita. sequitur Bal. C. de pba. i fi. in. l. fi. col. & in. l. i. C. loca. & in. l. ea. quidem circa antepenul. col. C. de accusa. Ang. in. l. milites C. de questio. refert, & sequitur do. Ias. in. l. i. in vlti. col. in fi. C. communia de lega. Not.

LX Cautela pro tutore, vt in casu dubio adhibeat cōsilium matris: & agnatorum pupilli.

COntingit sepe numero: ꝙ quando tutor vult aliquid facere: est dubium: an noceat pupillo: nec ne: sed cautela est: vt tutor ipse in illo casu dubio per eum explicando pro pupillo adhibeat consiliū matris, & agnatorum pupilli: & hoc modo excusabitur a dolo & culpa. Istam singularem cautelā didici a Pau. de cast. in. l. polla. C. de his qui. vt indig. quam ipse ibi colligit ex glo. in. d. l. polla. i versi pupillo, quā dicit ibi ad hoc esse singularem ad excusationem tutorum.

LXI Cautela pro matre, que non petiit tutorem filio pupillo infra annum, vt alleget se fuisse minorem: quia sic non excludetur a successione filii.

MAter que non vult acceptare tutelam filii, tenetur tamen infra annum petere tutorem filio pupillo: alias priuatur successione filii, nisi mater sit minor iuxta. l. sciant. C. de legi. aere. & l. ii. §. confestim. ff. ad tertulia. cautela est igitur, vt mater alleget se fuisse minorem: licet nunc quando hoc allegat sit effecta maior: antequam totus annus transiret, ista est communior conclusio per glo. i. l. minoribus in glo. in versicu respondere. C. de his qui. vt indig. quicquid teneat Paul. ibi,

vbi hic tenet Bal. dicens se ita consuluisse in aucten. si capitul.C. de episco.& cle. & in.l.precibus in.v.col.& duobus sequentibus.C.de impu.& aliis substitu. & in l.ii.vbi Saly.C.si aduersus delic.cum cōcor.vt per do. Alex.in.d.l.minoribus vbi Fulgo.dicit, ꝙ ita cōsuluit, & ꝙ est frequens casus.Ita etiā consuluit Ludo.in cōsi. cclxxix.incip visis .thematis narratione &c.refert: & sequitur do.Ias.in.l.minoribus in fi.

LXII Cautela pro clerico volēte instituere nepotem ex filio spurio: vt illum emācipet, vel arroget.

CLericus habebat filium spurium, & ex eo nepotē, clarum est,ꝙ nō potest filium instituere.sed nūquid sit dare remedium,per quod possit nepotem illum instituere.Dicas ꝙ sic,nam poterit illum nepotem in filium emancipare vel arrogare,& adoptione: vel arrogatione facta poterit illū instituere. Istam cautelam singularem didici ab Ange.in.l.& qui vxorē.ff. de adoptio. qui dicit,quomodo debeat fieri ista arrogatio. Et vide Moder.Papieñ.in.l.hereditas in.iii.col. C.de his qui. vt indig.quam cautelā exclamat Alex.licet de ea dubitet in.l.gallus.§.quid si is in fi.col.ff.de libe.& posthu.

LXIII Cautela ad constitutionem Regni in aliquibus de successio filio.comitum vel baronum.

PAter habebat filias legitimas & naturales.itē quosdam filios masculos naturale tantum: quos quidē legitimauit,deinde decessit ab intestato,supstitibus sibi dictis filiabus legitimis & naturalibus,⁊ dictis filiis legitimatis:ego quero: nunquid filie femme excludantur a dictis masculis legitimatis Pau.de ca.in l.cū acutissimi.C.de fideiuss.tenet ꝙ non, mouetur quia verba statuti.& sic dicte constitutionis debent intelligi in po-

tiori significatu de eo: qui est vere legitimus & naturalis origine: non ex accidenti. l. si. C. de his qui veniam eta. impe. vbi idem simpliciter tenet idem Pau. eãdem opi. tenet Roma. referens se, & pluries consuluisse in. l. si is qui pro emptore. xiiii. colum. & sequentibus. ff. de vsu capio. sed contrarium signanter decidit Bald. in. d. l. cũ acutissimi, & pro ista decisione Bald. fecit vnum, quo nihil melius adduci potest. s. illud quod dicit Bart. singulariter in. d. l. si is qui pro emptore. ff. de vsucapio. in. xx. col. versi. item queritur circa predicta: vtrum ista fictio fingat circa ea: que sunt meri iuris &c. vbi concludit, ꝙ legitimatus dicitur vere legitimus, & nõ per fictionem, vt ibi per eum: idem tenet Bald. in. l. super. C. de natu. lib. & sequitur late Alexã. in consil. ii. incip. visis codicillis in. ii. colum. & in. vii. & sequẽti in primo volu. refert, & sequitur do. Ias. in. d. l cum acutissimi per vnam col. Et ideo cautela est, vt legitimẽtur dicti filii, quia sic postea, patre decedente ab intestato, excludentur filie feminine legitime: & naturalis per existentiam dictorum legitimatorum in terminis dicte constitutionis.

LXIIII Cautela pro episcopo ad regulam cancellariæ apostolicæ trigesimamtertiam in ordine incip. item statuit.

Regula cancellariæ apostolicæ trigesimatertia in ordine incipien. item statuit, vult, ꝙ si quis possederit beneficium pacifice per triennium habet presumptionem iusti tituli. Sed cautela est: vt episcopus assumat in se onus probandi defectum tituli, & ita poterit illum beneficiatum inquietare, & ita intelligitur dicta regula cancellariæ, & ita eam intelligit domi. Feli. in. c. illud i. iiii. colũ. circa mediũ, ibi tertio est aduertendũ extra de ꝑsumptio. quod not. ad itellectũ dicte regu

lae cancellariae ita celebris. & ibi do. Feli. ponit modum probandi nullitatem, tituli, puta quia probaretur collatio facta in tali loco in quo semper registrantur collationes, & ostenderetur illa, de qua asseritur, non registrata, vbi notabiliter per eum.

LXV Cautela ad facile probandum quem esse legitimum.

Titius petebat hereditatem sempronii sui patris, vel ex testamento, vel ab intestato, nō curo, obiiciebatur ei per agnatos dicti sempronii defectus natalium, cautela est igitur, vt ipse titius probet se natum ex dicto sempronio & matre simul cohabitantibus, qa sic presumitur legitimus, quasi fauore legitimationis presumatur inter illos matrimonium. Et satis procedit hec cautela, si illi vocabant se coniuges, vt voluit Inno. in.c.ex parte de resti.spo.cuius dictum dicit Ab.in.c. lator.in.ii.col.qui fi.sint leg.esse not.nā ex his habes modum facile probandi: quem esse legitimum, refert, & sequitur do.Feli.in.c.illud in vltima colū.prope finem extra de presumptio.

LXVI Cautela ad presumendum instrumentum simulatum.

Quottidie poterit tibi ista cautela inseruire. Nam si instrumentum, vt quottidie fit, cantat de mutuo: & in eo sunt apposita ista verba: ex causa veri, & puri mutui, & sine spe fenoris, &c. certe erit simulatum. Ita Bal.in.l.iii.C.plus valere quod agi, vbi dicit, ꝙ si instrumento dicitur vendidit, & tradidit non in fraudem vsurarum, presumitur instrumentum simulatum, refert, & sequitur do.Feli.in.c.si cautio in.xviii.col.in prin. extra de fide instrumen. vbi cumulat multos alios modos presumendi instrumentum simulatum, vide ibi plene per eum, & not. hanc cautelam, que est quottidiana.

LXVII Cautela pro eo: qui obtinuit a iudice licentiam iurandi in possessionem rerum hereditariarum: parte non citata in casu, in quo requirebatur citatio.

COmmunis est conclusio doc. in l fi. C de edic. diu. adri. tol. & maxime Bar. ibi, q si nemo possideat, ex quo potest propria auctoritate apprehendere. l. eum heredes: in prin. ff. de acqui. posse. non requiritur citatio alicuius, sed si aliquis possideret vel iuste, vel iniuste, requiritur eius citatio per. l. momentaneae. C. vnde vi tamen si licentia concederetur a iudice, parte non citata eo casu, quo requiritur citatio: z si aduersarius petat, q reuocetur a iudice, cautela est: q ille, qui obtinuit sic licentiam: petat eam confirmari illa ratione: quia si iudex non concessisset: deberet eam de nouo concedere, istam cautelam & practicam ponunt Ang. & Imo. in. l. si finita in prin. per glo. ibi in versicu. liberet. ff. de dam. infec. Bar. in. l. iiii. §. missum. ff. ad carbo. Ang. de are. i. §. quadrupli insti. de actio. refert, & sequitur do. Ias. in. d. l. fi. C. de edi. di. in. ii. col. & in. l. i. C. eo. ti. nota eam i actu practico, & Adde Ias. in. l. si pacto quo. in. iii. col. C. de pactis.

LXVIII Cautela pro illo, cui est facta verbalis oblatio in casu, in quo sola verbalis sufficit.

POnitur pro vera conclusione: & communi, q quantum ad euitandum penam caducitatis, & sic quantum ad hoc, vt emphiteota expelli non possit iuxta materiam. l. ii. C. de iure emphi. & c. potuit de loca. sufficit sola verbalis oblatio: vt. l. acceptam: & i. l. si parte. C. de vsu. & no. in. l. celsus in fi. de arbi. z i. l. si seruu. §. sequitur. ff. de verbo. oblig. Sed cautela est singularis, & singulare remedium, vt verbalis oblatio ni hil operetur: q qūdo debitor dicit ego sum paratus soluere, &

creditor dicat ego sum paratus accipere: quia tunc illo actualiter non soluente, talis oblatio nihil operatur, & tunc talis debitor offerens pro verbis verba reportat, vt dicit tex.in.§.his ita.xiii q.i. istam singularem cautelã ponit Bar.in l.fi.ff.de distractio.pig.ita etiã dicit. Imo. licet de auctoritate Bar.non meminerit in.l.si mora in prin.ff.solu.matr.& in.l.si seruus cõmunis.ff.de vulg.& pup.facit quod no.Bar.i.l.de pupillo.§.si quis paratus ad finem.ff.de oper.no nuncia.refert,& sequitur do. Ia So.in l.ii.lxvi.col.ibi circa tamẽ illud.C.de iure emphi. vbi vult istud esse not.diligenter in practica.Et hoc habet locum in omni casu,in quo sola verbalis oblatio sufficit:not.& manda memorie.

LXIX Cautela pro ignorante,cui cucurrit tempus, puta prescriptio.xxx.annorum, vt petat restitutionem in integrum.

LIcet ignoranter cucurrerit tempus:puta prescriptio. xxx. annorum cautela tamen est: vt ipse ignorans petat se restitui in integrũ aduersus dictã temporis prescriptionem,quia debet admitti, cum ignorantia tribuat iustum impedimentum,istam cautelam, que solet in practica a doctoribus & aduocatis aurea reputari, di dici a Bar.in.l i.§.si quis autẽ propter inundationem p illum tex.ff de itine.actu.q priu.& sequitur ibi Ang.idẽ tenet Spec.i titu. de prescrip.§.i. versi.sed pone colonus: & Ang.in.l.fi.ff.si quis testa.lib.esse ius fue.& Bal.& Ang. in.l.fi.C.de prescrip. long. tempo. & notabiliter Imo.in repe.c.fi.in.x.carta extra de prescrip. & in.l. panthonius.ff.de acqui here.& panor.in.c. vigilanti extra de prescrip.cum aliis alleg per do.Ias.i.l.ii.in.lxvii. col. ibi pro cõfirmatione accedat.C.de iure emphi. vbi dicit hoc dictum Bart.in.d.§.si quis autem, esse verum: & seruari.

LXX Cautela pro creditore adeunte hereditatem debitoris cum beneficio inuentarii.

SI creditor sit institutus heres a debitore suo, confunditur actio, vt scis ratione cōtrarietatis, quia actio, & passio non possunt simul stare in eodem subiecto iuxta materiam.l.debitori tuo.C.de pactis.vnde si in totū succedat in totum confunditur, si in parte confunditur ꝑ qua pte est heres.l.si vxor.C.de bo.aucto.iud.poss.l.licet.C.ad.l.falci.Cautela tamen est, vt creditor adeat hereditatem debitoris cum beneficio inuētarii: quia poterit citatis citandis implorare officium iudicis, vt sibi assignet aliquam rem hereditariam pro suo credito, de qua possit libere disponere.ita Bal.in.d.l.debitori tuo, comēdat Pau.de ca.ibi, dicens alibi nō vidisse, & domi. Alex.qui dicit, ꝙ ita als de facto fecit obseruari, & qđ idem tenet Bal.in.l.fi.§.in computatione versi. venio ad oppositiones.C.de iure deli.Et istud dictū Bal.etiā sequitur, & reputat singulare idem Pau.de ca.in.l.quoniam in prioribus ad fi.per illum tex.C.de inoffi.testa. refert, & sequitur do.Ias.in.d.l.debitori tuo in.ii.colū. in prin.dicens hoc esse in practica quottidianum.

LXXI Cautela pro nuncio, qui vult facere personalem executionem vt semper ostendat licētiam in scriptis: alias potest impune ei resisti.

IVdex oretenus, & ex non scripto dedit licentiam nuncio: siue baiulo: & familiæ suæ: vt sempronium caperet de persona: & illum vinctum adduceret ad iudicem. Sempronius non permisit se capi: sed fecit resistentiam, impetitur propterea procurator de hoc. Dico ꝙ iure quodam optimo hanc resistentiam fecit, nam debuit ostendere nuncius licentiam in scriptis. Nec sufficit si huiusmodi licentia probetur per testes. Ita dicit Bal.

in.cum parati.in.ii.col.de appella.& in.l.consentane⸗u. in.vii.no.C.quomodo & quando iud.per tex.in.l. [illegible]li opinatores.C.de exacto.tribu.lib.x.& in.l.facul⸗tas.C.de iure fis.eo.li.refert,& sequitur do.Ias.in.l. cũ proponas in.i.col.C.de pactis.cautela est igitur, vt ostẽ datur licentia inscriptis per supradicta:& no.ĩ actu pra ctico,quia sepe occurrit.

LXXII Cautela pro illo:qui aliquem interfecit, vt exepectet,ꝙ interfecti posthumus nascatur ad hoc vt tutor possit facere pacem cum in terfectoribus.

TItius fuit vulneratus,& tandem interfectus a sem pronio, relicto posthumo, modo anteq̃ posthu⸗mus nasceretur:seruatis aliis de iure seruandis: fe cit tutor pacem cum sempronio. Queritur modo:nun⸗quid valeat. Dicas ꝙ nõ, quia donec posthu mus est ĩ vte ro:nundum est tutor.l.si nemo.ii.§.fi.ff.de testa.tute. & ibi Bal.per illum tex.refert:ita fuisse determinatum: & idẽ simpliciter seqtur ibi Raph.cuma.refert:& seqĩ do. Ias.in.l. pactum curatoris in fine.C.de pa. cautela est igitur,vt interficiens expectet natiuitatem posthumi ꝑ supradicta.

LXXIII Cautela ad.l.si vnq̃.C.de reuocan. dona.

CErtum est:ꝙ si aliquis non habens filios donat, si postea nascantur filii per talem natiuitatem filiorũ ipso iure reuocaĩ donatio.l.si.vnq̃.C.de reuoc.dõ. xvii.q.iiii.c.vltimo glo.xiii.q.ii.c.si quis irascitur:an be neficio.d.l. possit renunciari? Oldra. lauden.in consi. clxxiii.incip.quidam habens vnicum filium. tenuit in⸗dubitanter ꝙ non:idem tenet Ioan.an.in addi.Spec.in titu.de instru.edi.§.porro in addi.que incipit. hoc autẽ certum est sequitur Ludo. roma.in consi.cclxxix.icipi. non est dubio,ꝙ donatio, vbi subdit sequẽdam esse opi

nionē Ioā.an.abiectis falsitatibus aliorum.idē te.t Sa li.i.d.l.si vnq̄,& Ioā.pe.i practica papieñ.i forma.bel li:quādo agitur p donatione. In contrariū est verita.& contrarium tenuit Bar.in.l.titia.ii.§.imperator in pe nul.col.ff.de lega.ii.Bal.in.l.i.circa finem.C. de inoff. dona.& in addi.Spec.in titū.de instru.ed.in vlti.col.ver si.si quis dona. Albe.de ros.in.d.l.si vnquam. Pe.anch. in.c.fi.versi.querit etiam ibi in.v.col. de don.& ibidem etiam Io.de imo.in.x.col.idem tenet Ludo.rom.sibi contrarius in consi.incip.pro decisione eorū, de quibus dubitatur in.ii.colum.Rapha.cuma.in.d.l.titia.§.im perator in penul.col.refert: & sequitur domi. Ias.in.l.si quis in conscribendo:in.iii.col.in fi.C.de pactis: vbi di cit,se ita consuluisse in ciuitate Papiæ de facto anno pre terito pro quodam notabili mantuano, & se subscripse runt multi doc.illius ciuitatis. Cautela est igitur, vt in instrumento donationis renuncietur expresse.d.l.si vn quam:& erit tutus donatarius per supradicta. Et istam cautelam not.in practica,quia quottidie occurrit.

LXXIIII Cautela adhuc ad constitutionem regni in aliquibus de succes̄sio.filio comitum, vel baronum.

STante constitutione predicta in aliquibus: q̄ existē tibus filiis masculis filie femine non succedant. Q ue ro nunquid pater possit per pactum initum cum fi lia facere:q̄ filia ab intestato succedat:nō obstante dicta cōstitutione.? Bar.in.l.de questione tali:quæ est.l vltim. C.de pactis,cum quo tenet Ang.ibi tenet q̄ sic, licet cō trarium teneant Bal.Fulgo.& Pau.de cast.ibi.& funda mentum.Bar.est istud, licet non explicet. Nam ex quo constitutio in aliquibus intelligitur ab intestato:ergo ex testamento sic;sicut ergo pater testando potest preiudica

re fil masculis, prout etiam est tex.not.in.l.si patro nu non aluerit.ff.de.bon.liber.ergo eodem modo po te preiudicare paciscēdo, quia de vltimis volūtatibus a contractum bonum est argumentum.l.seruum filii. §.eum qui cirographum, &.l.quæ delegato de lega.p ri mo. Cautela est igitur, vt filia faciat: & obtineat pactū cum patre: ꝙ ipsa succedat cum filiis masculis, patre ab intestato decedente. Et istam decisionem Barto.refert sequitur, & defendit domi.Ias.in.d.l.si.in.vi.&.vii.co lum.C.de pactis. Et sic habes adhuc intellectum ad di ctam constitutionem in aliquibus not.

LXXV Cautela pro fratribus contra fratrem exheredatum a patre, nō expressa causa ingratitudinis vt probent causam exheredationis iustam.

PAter in testamento exheredauit vnum ex filiis, sed non expressit causam, licet filius sic male exheredatus querelet testamentum, & reducat ad causam in testati: tamen si fratres probent causam exheredationis iustā, ꝗuis non expressam a patre in testamento, priuabitur talis filius successione intestati. ita no. Ange.in.§. ingratitudinem in aucten.de nup.per illum tex.cū glo. in versicu.lucrum.& ꝑpterea dicit: ꝙ aduocati sint sem per cauti: vt probent causam ingratitudinis: vt ibi p eū, refert, & sequitur do.Ias.in.l.cum mota.in.iiii.col.versus fi.ibi no.etiam in materia.C.de transactio. vbi dicit se non legisse alibi, nisi Ang.singulariter in.d.§.ingratitudinem.

LXXVI Cautela ad constitutionem regni in aliqui bus de successiōe filio.comitū: vł baronū.

PAter mortuus est ab intestato, supstitibus duobus filiis, vno masculo: & altera femina: iste masculus antequam maritaret suam sororē, dices sit,

superstiste sibi filio, vel filia nõ curo, iste filius, vel fi. vo lebat maritare amitã suam: & excludere illam a succes sione, amita vero volebat succedere. Ego quero qd iu. in terminis constitutionis regni in aliquibus. Dico q ipsa amita potest succedere quãtuncunq; heres offerat il lam nuptui tradere de paragio iuxta terminos dicte cõ stitutionis, nõ obstat si diceretur, q dictus heres represen tat personã defuncti patris: vt in aucten. de iureiuran. a mo. pres. Sed pater poterat offerre dotẽ, igitur & heres: quia respondeo & dico: q dicta constitutio loquitur cõ ditionaliter; & icipi. a precedẽti cõditione: dũ dicit: si ta men modo sic facultas implendi cõditionẽ legalem non transit ad heredes, vt habetur per Barto. & plenius per Moder. in. l. si decem cum petiero. ff. de verbo. obliga. facit tex. in. l. quidam: vbi Barto. ff. de colla. bo no. precipue cũ incipiat a cõditione: vt declarat Barto. in. l. a testatore. ff. de cõditio. & demonstratio. refert: & sequitur do. Ias. in. l. cum mota. i. v. colum. versus fi. ibi: aliquãdo & secundo. C. de transactio. & ideo cautela ẽ: vt si ipsa amita non vult dotem; petat successionem, & audietur per supradicta.

LXXVII Cautela pro bannito ad. c. regni, quod incipit: siue quis sit forbannitus, sub ru brica de foriudicatione: & est quotidia na.

STante predicto regni capitulo incipi. siue quis sit forbannitus sub rubrica de foriudicatione, q ban nitus non auditur: nisi stet in carcere, & causam in vin culis dicat: cautela tamen est, q compareat aliquis, & imploret officium iudicis, vt ex officio recipiat infoma tiones super innocentia inculpati secundum q ista cedu la continetur. Quia illud capitulum non excludit of ficium iudicis. Istam cautelam, & practicam po

nit ... post Ricar. malumbre, in.l.fi.vbi etiam not. Iac ... t. & Alber. de rosa. ff. de peti. here. Ludo. roma. in ... fi. ccxiiii. incip. venerablis domine, refert, & sequi- ... do. Ias. in. l. vbi pactum, in. iiii. col. C. de transac. vbi ... quitur proprie in terminis. d. capituli regni.

LXXVIII Cautela ad inanem: & friuolam clausulam notariorum: per quam partes renunciant probationibus testium.

INanis & friuola est clausula illa: quam notarii hodie apponunt in instrumētis, per quam partes renunciant probationibus testium, videlicet, ꝙ debitor nō possit probare solutionem nisi per instrumentum: & nō per testes: vt dicit glo. singul. in. §. quia vero in auctē. vt sine prohibitione ma. creda. quam sequuntur Bart. & docto. in auctē. iubemus. C. de iudi. cum qua glo. tenent Iaco. de beluj. & Ange. ibi, i. d. §. quia vero, ⁊ Pau. de cast. in. l. pactum inter heredes. ff. de pactis, vbi reputant illam glo. singu. & eam etiā sequitur Pau. de cast. in. l. fi. ff. de preto. stipu. canoni. in. c. si diligenti. de foro cōpetenti. & dixi in singularibus meis singulari. xlviii. incipien. deposui penes te regnicolam. Cautela tamen, est vt in dicto instrumento, in quo est apposita dicta clausula, apponatur iuramentū. c. si vero extra de iureiuran. Referunt, & sequuntur Moderni papieñ. in. d. auctē. iubemus, in. i. colum. vbi tamen dicunt cogitandum. Sed ego tenerem simpliciter dictam cautelam per rationem. d. c. si vero, que est: ꝙ vbicunqꝫ iuramentum potest seruari sine interitu salutis eterne: semper seruādum est: sed quia hodie passim in quolibet instrumento solet apponi iuramentum: dicta clausula non esset inanis: & friuola. Sed procederet cautela in casu, in quo iuramentum non apponeretur, vt vidi quandoqꝫ non apponi.

LXXIX

LXXIX Cautela pro citato ad constitutio. re-
gni edictorum de litteris citatoriis.

EX quo per dictam regni constitutionem incipi. edictorum, cautum est, primam citationem inter ali. debere peremptorium continere, vt habetur in.d.cō stitutione.§.citatio.in princi.ibi que peremptorium con tinebit ego quero in terminis dicte constitutionis: ali- quis fuit contumax in prima & secunda citatione, po- stea in.iii.comparuit, an debeat condemnari.in expensis propter precedentem contumaciam, Iaco.de are. & Ful go.in.l.sancimus.C.de iudi.tenet ꝙ non: ex quo requi- ritur trina citatio ad constituendum quem in contuma ciam, alleg.l.ad peremptorium con tribus.l.sequen.ff. de iudi.melius allegassent tex.expressum in.l. contuma cia.§.contumax: quem ad hoc ibi ponderat Bart.ꝑ Ia- co.de are.ff.de re iudi. tamen in contrarium est veritas ſm Cyn.in.d.l.sancimus.i.v.questio.& ibi Barto. Bal. & alii, & in aucten.qui semel. vbi dicit esse tex.C.quo- modo & quando iud.ibi enim citatus comparuit ante elapsum tertiam dilationem, & tamen reficit expēsas, idem tenet Barto.in.l.qui ante kalēdas, & ibi late Imo. ff.de verbo.obligatio. Barto.in.d.l. contumacia.§.i. & in.l. vnica.§.is videtur.ff.si quis ius dicen.non obtempe ra.cum aliis a leg.copiose per domi.Ias.in.d.l. sācimus in.v.colum.ibi.Sexto quero, non obstat ꝙ per dictā con stitutionem requiritur trina citatio, & sic peremptoriū quia procedit quantum ad hoc, vt possit procedi ad sen tentiam diffinitiuam, vel ad primi decreti interpositio- nē, vel ad dationē termini ad probandū Iuxta regia no uellam pragmaticam incipien. relatione citationis sub rubrica de forma procedendi in causis predictis post ci- tationem: secundum Cyn.in.d.l.sancimus, & Barto.

in.d.l. ...umacia.§.i.ſm Iaſo.in prealleg.loco.Et ideo ...ſt,vt citatus compareat in prima contumacia, cau... uitare dictas expenſas per ſupradicta.Et per hec ſi ...s intellectum ad dictam regni conſtitutionem di- ...um, & ad dictam regiam nouellam pragmaticam ...cipien.relatione citationis.

LXXX Cautela pro obtinente in cauſa, & aduerſa rium condemnari in expenſis, vt probet ex penſas per teſtes,quia tunc iudex non pote rit illas taxare.

HOdie litis expenſæ prius taxantur a iudice, & po- ſtea iuratur a parte, vt in auct en. poſt iuſiurādum. C.de iudi.& per cano.in.c.finem litibus de dolo & contu.Sed cautela eſt, vt ille qui obtinuit in cauſa: & aduerſarium ſibi condemnari in expenſis, probet illas per teſtes quia tunc iudex nō poterit illas taxare, & mo derare ſm Bald.i.l.ſancimus.C.de iudi.& Pau.de caſt. in.d.auct en.poſt iuſiurandum:& ibi domi.Iaſ. vbi di- cunt:ꝙ illa auct en. procedit in expenſis probandis per iuramentum partis, & non per teſtes, not.In practica, quia quottidie euenit.

LXXXI Cautela pro creditore habente plures de- bitores inſolidum:& recipiente ab vno de bitore ſortem ſuam, vt recipiat, ſaluo iure ſolidi.

SCit is materiam.l.ſi creditores,C.de pactis,per quā habetis,ꝙ ex receptione partis debiti ſoluti per vnū ex obligatis inſolidum:inducitur diuiſio. Ex qua oritur taciti pacti exceptio.Sed hoc non habet locum: quādo creditor recepiſſet ab vno ex correis partem ſuam de ſor te principali,ſaluo iure ſolidi.ſm Guil.de ſuza.Cyn.in vlti.nota.Alber.Bald.in fi.Sali.& Pau.de caſt.in.d.l. ſi creditores: vbi dicit Alber:ꝙ ita vidit de facto fieri.Et

idem Pau.de cast. Cautela est igitur, vt creditor ī8 saluo me iure solidi per supradicta. Idem & multo magis si creditor clare protestaretur, ꝙ per talem receptionem non intēdit sibi preiudicare: quin residuum possit a quocunq; petere ſm Barto.in.d.l.si creditores in.ii. lectura & alios ibi: refert: & sequitur do. Ias.i.d.l. si creditores, in.ii.colum.ibi. Quarto limita.

LXXXII Cautela pro eo, contra quem admittitur procurator cum cautione de rato.

QVando reus conuinctus dicit procuratorem carere mandato, tunc admittitur cum cautione rati, secus si diceret eum esse falsum procuratorem ſm Spec. in titu.de procura. § ratione quoq; forme versi.iii. scias, hinc est, quod licet dominus possit ratificare gestū a falso procuratore, vt est glo. reputata singu.in.l.si vere.§. hoc iure.ff.de excepti.rei iudi.tamen cautela est: ꝙ quādo procurator admittitur cum cautione rati, ꝙ sibi protestetur, nisi appareat eum esse falsum procuratorem ſm Barr. Ange. & alios in.l.inter quos.§.alieno per illum tex.cum glo.ff.de damn.infect. & in specie Ange.in.l. qui bona.§.si alieno.de dam.infect.refert & seqtur domi.Ias.i l.i.i.ii.colū.ibi.xiii.limita C.de procurato.

LXXXIII Cautela adhuc ad materiā precedentis cautela pro eo, cōtra quem admittitur procurator cum cautione de rato.

ALiam adhuc cautelam ad materiam precedentis cautelæ affert in medium Barto.in l.i.in fi.C.de procuatore pro & contra quem admitteretur procurator cum cautione de rato, videlicet, ꝙ is contra quē compareret procurator, non fateatur, nec neget eum procuratorem, sed petat exhiberi sibi mandatum expensis producentis: quod facere tenetur. Et ista practica alias fui vsus, & obtinui & eam etiam sequitur do-

mi. Ia... d.l.i.in.ii.colum.dum posita precedenti cautela aliam etiam cautelam ponit Bart. hic.

LXXXIIII. Cautela pro petente executionem instrumenti iurati.

Actor petebat executionem instrumenti iurati: reus ne traheretur ad curiam secularem, obtinere volebat absolutionem a iuramento ab episcopo, vt sic idem episcopus esset iudex competens in causa principali iuxta ea, que plene diximus in cautela.xxii. incip. volens tu dicere, cautela est, vt ipse actor remittat iuramentum, quod facere potest, cum sit prestitum ad eius vtilitatem, vt per Barto. in.l.i.§.& post operis.ff. de noui oper. nunci.& i.l. labeo.ff. de iureiuran. refert, & sequitur dom. Ias. in.l. quotiens. in secunda colũ. circa princi. C. de iudi. vbi dicit Pau. de cast. habuisse semel de facto in Brixia.

LXXXV Cautela pro eo contra quem opponitur exceptio, que est actionis exclusio, vt replicet de dolo.

Egis actione tutele generali, vel negociorum gestorum, tamen in iudicio vnam rem dumtaxat prosecutus es in qua succubuisti, & fuit lata sententia generalis absolutoria a dicta actione generaliter proposita, tractu temporis egisti iterum dicta actione tutelæ: vel negociorum gestorum, opponitur tibi exceptio sententiæ: & rei iudicate, cautela est: vt tu replices, & dicas dictam exceptionem non obstare: quia licet sententia fuerit generalis: tamen restringitur ad prosecuta iuxta tex. in.l. licet. C. de iudi. vbi per illum tex. dicunt Ange. & Pau. de cast. not. tu qui practicas palatium, quando opponitur exceptio: que est proprie actionis exclusio: debes in actis replicare: vt ibi dicit tex. nec iudex posset supple:

re, quamuis ex actis sibi liqueret, referunt, & se... Moder. papieñ. in d. l. licet in fi. & reddunt ratio... intur ...ius tex. in primo not.

LXXXVI Cautela ad regiam nouellam prag... ticam incipi. Quinta die, sub rubri... de positionibus, articulis, & responsion... bus super eius.

PEr dictam regiam nouellam pragmaticam ĩcipi. Quinta die, pars debet respondere positionibus partis, aduerse per verbum credit, vel non credit, vt ibi plenius habetur, sed dicta pragmatica intelligẽda est, si aduersarius, qui fecit positiones, prius iurauerit, ꝙ credit eas esse veras, alias non tenetur aduersarius respõdere, glo. est. in. l. vnica in glo. magna ad fi. C. de cõfess. quam ad hoc reputat singul. Bald. in capitulo in pertractandis de iuramen. calum refert, & sequitur domi. Ias. in. l. iudices in fine. C. de iudi. Cautela est igitur: vt si vis differre depositionem tuam, ne examineris super positionibus, opponas, & dicas, te non teneri ad respondẽdum super eis: nisi prius aduersarius iurauerit, illas veras esse per supradicta. Et sic habes intellectum ad dictam regiam nouellam pragmaticam, nota in actu practico, quia quottidie euenit.

LXXXVII Cautela pro petente a notario ostendi sibi in protocollis instrumentum testamenti sine mercede.

NOtarius fuit rogatus de instrumento testamenti, ego vado ad notarium: & peto, ꝙ ostendat mihi in prothocollis illud instrumentum testamenti, vt videam: si in eo aliquid continetur: quod ad me pertineat, & notarius dicat: ego nolo tibi ostendere: sed bene dabo tibi copiam, si soluas mercedem: & ego dico: nolo copiam: nec facere impensam: quia forte nihil interest

...d iuris de isto casu, istum casum in specie po-
mea. Paulus de ca.in.l.i C.quemadmo. testamen.
nit ibi dicit: q non possum cogere notarium: vt mi
...pendat, sed bene possum eu citari facere coram iudi
... ista est cautela & iudex faciet sibi portare prothocol
...m. Et si videbit in illo testamēto contineri aliquid qd
ad me spectet, illius particule faciet mihi dare copiam.
Et dicit, q ita consuetudo obseruat, & sequitur ibi do-
mi. Alexan. & do. Iaso. refert, & sequitur in.l.fi.C.de p̄
ci.impe.offe. Not. hanc cautelam, quia quottidiana est.

LXXXVIII Cautela pro bannito & foriudicato ad constitutionem regni penam horum de forbannitis: & foriudicatis.

ALiquis commiserat plura delicta: fuit tantum de vno inquisitus, & querelatus: & quia non comparuit, fuit bannitus, & tandem post annum foriudicatus: quo casu habetur pro confesso iuxta terminos constitutionis Regni, penam horum circa princi. ibi, Sed perinde habeatur, ac si confessus de crimine: de quo accusatus fuerat, esset per diffinitiuam sententia cō demnatus. Ego quero num itelligatur confessus de omnibus delictis commissis: an de eo tm̄: de quo fuerat accusatus: vel inquisitus. Dic q de eo tm̄, de quo est accusatus, vel inquisitus. Et hoc expresse dicit in tex. dū dicit: de crimine, de quo accusatus fuerat. Et hec est decisio Bald.in.l.si aduersarius.C.de fide instrumento. dicētis: q statum disponens bānitum haberi pro confesso: intelligitur quo ad maleficia descripta in libro banni. Et nō quo ad alia: & ista omnia sunt ꝓpter regulā illā q limitata causa limitatum producit effectum: de qua in.l. age cum geminiano, vbi hoc, refert, & sequitur domi. Ias.in vltima col.in princi.C.de transactio. Cautela est igitur vt aduocatus banniti alleget eum non haberi pro con-

fesso: nisi de crimine, de quo accusatus, vel i...isitus fuerat per supradicta.

LXXXIX Cautela pro debitore contra cr...itorem petentem vsuras promissas i...on tractu iurato.

QVamuis vsure sint hodie prohibite, vt per to. extra de vsur. nihilominus: se sint promisse co... iuramento: tenetur debitor ad illas persoluendas: vt ser uet iuramentum, & postea repetat, modo creditor illas petebat, sed debitor non audebat contradicere propter iuramentum. Cautela est igitur, ꝙ amicus sine mãdato compareat, & contradicat. Istam cautelam approbat domi. Ias. in. l. fi. ff. de iureiuran. quam dicit esse not. ad c. debitores extra de iureiuran.

XC Cautela ad. l. sancimus de prothomiseos.

HOdie quando fit venditio, vel permutatio in fraudem iuris congrui de aliquo fundo, solet vicinus, cui illud ius competit: citare facere emptorem in iudicio: vt remittat dictum fundum pro eodem pretio, quod pretium non potest quandoq; solui, vel saltem de poni per vicinum: quia est pauper: & nõ habet illud pre manibus. Emptor denegat fundum emptum restituere. Q uero si non fiat depositum nunquid admittatur vicinus ad prosequendum ius suum per aliquam viam. Dicas ꝙ sic: si adhibebit istam cautelam: videlicet, ꝙ offerat verbaliter: se velle soluere iustum precium absq; eo ꝙ faciat depositum realiter. Ratio est ista, quia oblatio verbalis, quæ fit in iudicio tm̃ operatur, & ita inducit liberationem: quantum depositio, & consignatio extra iudicium ita expresse not. Bar. in. l. si rem. §. fi. ad finẽ in vlti. not ff. de pignori. actio. refert, & sequitur domi. Ias. in. l. quidam extimauerũt in. ii. colũ. versus fi. ff. si certũ peta. & de materia dicte. l. sãcimus, ego dixi ẽt

in fin[...]ibus mei singul.xxxiiii.incipien. non incon- gru[...]ctendum, materia est quottidiana, & versati- lis [...]dicio.

x Cautela pro emptore succumbente, & cui res empta fuerit euicta ad regiam nouellam prag- maticam incipien. dubitationem in fi. sub ru- brica de termino citandi auctorem in causa reali.

EMisti fundum a sempronio, & mediante publico in strumento iurato, pro vt hodie communiter fit, pro misit de euictione, & facere te victorem: & assume re in se iudicium &c. Mouetur tibi cõtrouersia super di cto fundo per titium. Tu nõ curas aliter denunciare li- tem motam ipsi sempronio venditori scienti tamen li- tem esse motam succumbis ĩ causa: velles ꝙ illa eadem sententia sine nouo processu mandaretur executioni cõ- tra dictum sempronium: vt dicit dicta regia pragmati- ca in fi. ad ꝙ se obligauit, vel in iudicio ecclesiastico: siue alio: in quo non habet locum dicta pragmatica. velles sic superatus absq; alia denunciatione agere contra ven ditorem de euictione. Q uero nunquid possis, videtur dicendum: ꝙ non, quia quando requiritur aliqua denũ ciatio ad aliquid faciendũ, nõ sufficit sola sciẽtia sed re- quiritur denunciatio iuxta nota. theoricã Barto. in. l. de nunciasse. ff. de adulte. de qua per glo. Dy. & Ioan. an- dre. in regula cum qui certus est de regu iur. in sexto & p Abb. in. c fi. in secunda colum. in fi. extra de emptio. & venditio. Sed sic est in proposito casu: cum denuncia- tio ista fiat non solum ad simplicẽ scientiam: sed vt ven- ditor veniat ad defendendum emptorem: & ad alia fa- cienda, ad que se obligauerat in instrumento: vt dicit di cta pragmatica, ergo requiritur denunciatio: nam forte tu emptor confisus de tua prudentia: non curas vocare

venditorem: in cōtrarium est veritas, nam po-it habe ri regressus per te sic superatum contra sempron-m sciē tem absq; alia denunciatione: & per iudicem etiā sine nouo processu poterit illa sententia mandari exec-oni contra sempronium: ad quod se obligauit in instru-ṅ to iurato, dum tamen constet ipsi iudici de scientia se-, pronii de lite mota, hoc probo per illud quod decid. Ioan.andre.domi Anto.& imol.in.c.breui de iureiurā. vbi dicunt ꝙ si vassallus vel alius promisit defendere ec clesiam: & ita iurauit si postea talis iurans sciat necessita tem imminere ecclesiæ, non requiritur alia interpellatio. Ad hoc allegat dictum specu.in titu.de aduoc.§.i.versicu.quicquid si is qui iurauit. Mouetur specu. simpliciter propter stimulum iuramenti. Cum autem hodie passim in quolibet instrumento ponatur iuramentum, poteris pro cautela tua allegare iuramentum, & agere, vt supra contra sempronium venditorem, & vide addi. ad Ab.in.d.c.fi.de emptio.& venditio.que hoc tenet & di cit ꝙ multum confidendum est de prędictorum auctori tate, no.quia quottidie euenit.

XCII Cautela pro aduocato alicuius rustici cōmittentis falsum, vt alleget illum esse rusticum.

TEstis examinatus commisit falsum, tamen erat ru sticus iudex volebat illum punire pena falsi, caute la est vt aduocatus alleget esse rusticū, quia sic euitabit penam falsi, pro quo adduco quod pulchre not. Ang.in.§.& licet in aucten.de testi.in tertia colum. ꝙ rusticus deponens falsum testimonium non debet puniri de falso, nisi appareat ꝙ ex malignitate falsum deposuisset, quia presumitur potius ex simplicitate dixisse & hanc cautelam nota ad regiam nouellam pragmaticam incip.testem falsum sub rubrica de falsis testi. non produc.de qua multa dixi ad intellectum eius in singulari

bus m[...]gu.lxxviii.incip.intendo tibi cõmentare, & in sing[...]esimo incip.pro complemento istius tracta-tus, [...]pra in cautela xiiii.incip ille qui producitur, & in c[...]ela.xvi.incip.diximus multa.

X[...]II Cautela pro iudice contra petentem dilationem calumniose ad producendum testes.

[S]Epe contingit ꝙ pars que malam causam fouet, petit dilationem calumniose ad ꝑducẽdũ testes, quos dicit esse i partib⁹ remotis. Si iudex de hoc suspicatur, cautela est in curia ecclesiastica secundum quosdam per c.statutum in fi.de rescrip.lib vi.vbi gl.dicit ꝙ hodie ꝓuidetur, vt fiat depositio pecunie pro expensis testium, de quo vide do.abb.in.c. constitutus in secunda colũ. vbi ponit etiam aliã cautelam extra de fideiusso.& dixi notanter in curia ecclesiastica, quia in foro seculari in regno est aliter prospectum per regia nouellam pragmaticam incipien.post predictas sub rubrica de dilationibus in causis dandis & per aliam incipientem:si quis petierit sub rubrica de dilationibus per calumniam non petendis.

XCIIII Cautela pro fratre contra fratrem emẽtem fundũ ex communi pecunia, vt ponatur in instrumento ꝙ ex communi pecunia fuit solutum pretium.

DOminus Abb.in.c presbiter in secundo no.extra de pecu.cle.nc.ex illo tex.ꝙ ex pecunia illius presumitur res empta cuius nomine instrumentum emptionis confectum est, vnde Bart.in.l.ii.C. pro socio multum notabiliter dicit per illum text. ꝙ licet vnus ex fratribus emat fundum pro se & pro fratre suo,tamen si ĩ instrumento cõtinetur ꝙ pretium dictus venditor fuit confessus habuisse & recepisse a dicto tali

emēte noie suo & fratris sui, nec aliter dicitur ꝓpria: vel communi pecunia ꝙ etiam isto casu intelligitur de pecunia propria ipsius soluentis: ita ab alio fratre potent repetere partem pecunie, si vult ꝓpriꝰ fundi, qui postea subiungit ꝙ debemus esse cauti, ꝙ ponatur in instrumento: quod pretium soluit de communi pecunia, quod est perpetuo memoriæ comendādum, quia valebit tibi ad mille aureos.

XCV Cautela pro heredibus clerici beneficiati decedentis in medio anni, vt petant pensionem ꝓ possessionibus locatis pro rata temporis.

PResupposito pro vero ꝙ clericus faciat fructus beneficiorum suos de qua materia plene per do. Abb. in .c. fi. de pecu. cle. & in repe. c. cū esses de testa. in. vii. colum. in fi. ibi secūdo principaliter quero: an si decedat in medio anni, percipere debeāt heredes sui pro rata anni pensionem, que soluebatur pro possessionibus locatis dic ꝙ sic per tex. sing. in. l. defuncta. ff. vsufru. & per no. in. l. diuortio. ff. solu. matri. i prin. cautela est igitur, vt clerico defuncto sui heredes petant fructus pro rata temporis per supradicta, & iste casus accidit mihi millies in facto.

XCVI Cautela pro subdito timente iniuste se excōmunicari a superiore.

CVm sententie & censuræ excommunicationis latæ a superiore trahant secum executionem: & ideo ab eis non posiit appellari: vt habetur in. c pastoralis extra de appellatio. cautela est igitur: vt cum subditus timet iniuste se excommunicari a superiore, extraiudicialiter appellet a grauamine verisimiliter futuro, istam bonam practicam & cautelam docet abb. per illum tex. in c. cum dilectus in primo not. extra de religio. domi.

XCV[I]I Cautela ad constitutionem regni penam horum de forbannitis, & foriudicatis.

[P]dictam regni constitutionem penā horum de [f]orbannitis & foriudicatis promittuntur aliqua premia capienti: vel detegenti forbannitum, & fo[riud]icatum: aliquis ex familia p̄toris cepit, vel detexit; [v]ero nunquid habebit dicta premia, dicas q̄ nō, quia [a]d hoc tenebatur ex ista ergo ratione est not. q̄ facienti bus aliquid laudabile ex officio suo nō est necessario premium imponendum ita Abb. per illum tex. in. c. ecclesiis de censi. vbi expresse dicit q̄ si promittitur certū premium capienti certum exbannitum, non debetur famílie potestatis capienti exbannitum, quia ad hoc tenebatur, facit secundum eum ibi. l. congruit. ff. de offic. presi. &. c. i. de offic. ordi. vnde ex bis iudex capiet cautelā ad dictam constitutionem penam horum, vt non impēdat propterea premium eius familiæ capienti exbannitum. not. ad dictam constitutionem.

XCVIII Cautela pro fundāte aliquam capellam vt illa non subsit episcopo.

PReteritis ante diebus venit ad me quidam presbiter deuotus, & dixit, se velle edificare ecclesiam sancti Rochi ob suam deuotionem propter epidimié morbum: qui hac estate multum inualuit in patria mea propter nostra scelera & delicta ita tamen, q̄ non subesset dicta capella edificanda ordinario nostro, quesiuitq; a me, vt traderem illi cautelam ob quam id fieri posset. Ego respondi edifices basilicam ipsam: & non facias in ipsa campanile, in quo eleuaretur aliqua campana. Nec etiam facias in ea passim ab omnib⁹ celebrari: licet quādoq; sit etiam si in ea aliqua campanella pulsetur, & ita non erit in potestate ordinarii, & sic fecit, & istam cautelam ego assumpsi ex dictis per Abb. in. c. sopite extra de

censi. & in. c. patentibus in primo nota. extra de priuileg. & i. c. iter dilectos extra de donati. in. ii. col. vel fine.

XCIX Cautela adhuc pro filia ad constitutionem regni in aliquibus de successione filiorum comitum vel baronum.

CONstitutio regni in aliquibus de successione filiorum comitum vel baronum per quam extantibus masculis filia fœmina non succedit, sed maritatur de paragio, loquitur patre dumtaxat ab intestato decedente, non si ex testamento, vt ibi habetur. Modo pater maritauit filiam: & illa sic maritata de paragio, renunciauit successioni paterne patri, & fratribus: vt hodie communiter fit in valuis ecclesie etiam cum iuramento. Postea pater solus: quia nimis diligebat illam filiam: eam instituit cum aliis filiis in testamento. Queritur nūquid possit. Dicas ꝙ sic: tex. est in. l. fi. C. de pactis, quem tex. pro vnico, & singul. ponderat Bald. in. c. ad nostram: secundo. in. iii. colum. extra de iureiuran. vbi subdit, ꝙ licet illa lex sit in omnibus not. tamen per neminem ad hoc est specialiter alleg. refert, & sequitur domi. Ias. i. d. l. fi. in. iiii. colum. in. x. not. & in. vii. colum. versus finem. Cautela est igitur: vt filia: non obstante dicta renuntiatione iurata: procuret adhuc se institui cum aliis filiis: & hanc cautelam not. ad dictam regni constitutionem in aliquibus, de qua etiam diximus supra i cautela. lxxii. & . lxxvi.

C Cautela pro pupillis, vel adultis contra tutores vel curatores eorum.

MOritur pater relictis filiis eius pupillis tutoribus vel curatoribus: & quia dolo de futuro nō potest renunciari, vt habetur in. l. si qs rationes. ff. de libera. lega. & in glo. in. l. quidā decedens i versi. senserat, & ibi Barto. ff. de administratio. tuto. tamen testator sic

dixit. Ego ordino filiis meis tales tutores vel curatores, & q finita tutella vel cura nõ possit ab eis exigi aliqua ratio administrationis & si cõtingeret q ab eis exigeretur ratio, & propter hoc condẽnarentur ex nunc, ego do de bonis meis propriis eis quantum est illud in quo fuerint condemnati ratione tutelle vel cure administrate. Ego quero nunquid valeat ista clausula, que frequenter apponitur per notarios in testamentis, dico q ista clausula fuit inuenta a Dy. in addi. in. d. l. quidam decedens, & in cõsilio. cxciiii. incip. Brunellus notarius, & a Ray. de forli. in. d. l. si quis rationes: & eam refert domi. Alexan. sed non firmat in consilio. cxcvi. incipiẽ. circa id quod queritur, an stante dispositione, nihilominus dicas q non ualet talis clausula. Quia dolus de futuro nullo modo remitti potest. l. si vnus. §. illud. ff. de pa. quia per indirectum daretur materia delinquendi & spoliandi miseros pupillos. Et ita expresse contra Dy. & Ray. consuluit Ioan. de ana. in consilio. lxxx. incipien. visis & intellectis his que in themate narrãtur, & ita latius ante eum tenet per quinque fundamenta Saly. referens se ita consuluisse: vt occurratur fraudibus tutorũ in. l. cum necessitatem. C. de fideiuss. ita Ange. in cõsilio cxliiii. incipien. reuocatur in dubium refert & sequitur do. Ias. in. l. actione in fi. C. de transactio. Ex his possũt pupilli sumere cautelã: vt nõ obstante dicta clausula exigant a tutoribus & curatoribus administrationẽ tutele vel cure, & ista cautela poterit tibi millies inseruire, & valebit tibi ad mille aureos: Quare nor. & non tradas eam obliuioni. Et sic cum dei laude est impositus finis huic centiloquio cautelarum.

FINIS.

CAVTELARVM.

❡ Centiloquium Singularium, ac cẽtiloqui ⁶ + Caute
larum. Opus omnibus cæſarei, pōtificiiq; iu ro
feſſoribus maxime neceſſarium, nuper in lu
cem emiſſum, Deo optimo maximo du-
ce finit. Excuſum vero Venetiis ac-
curatiſſima diligentia p Mel-
chiorē Seſſam. Anno dñi
M. D. XXXX.
die vltimo Iulii.

